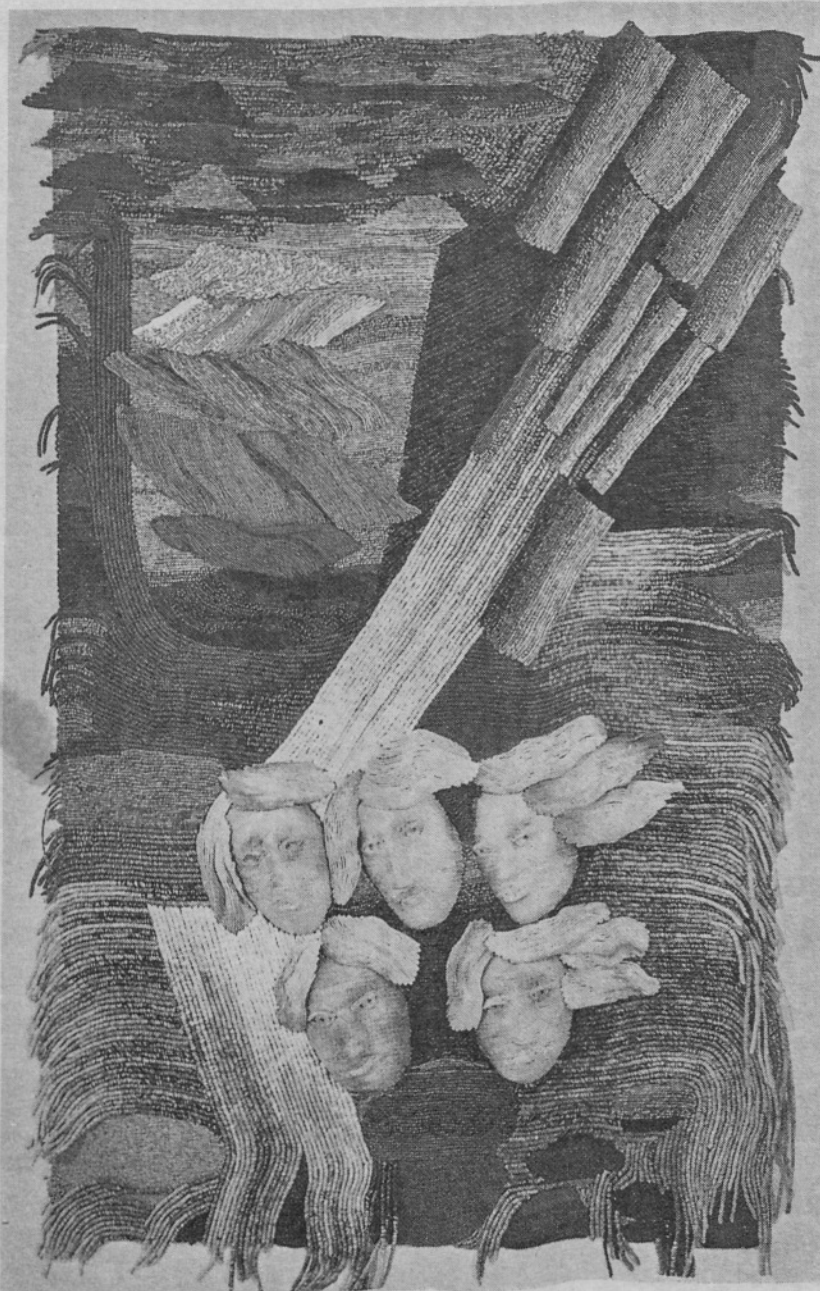

MEDICINA

PASAULIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ SAJUNGOS ŽURNALAS

Nr. 2(74) 1989

MEDICINA PLGS Žurnalas

Journal of World and American Lithuanian Medical Association
Nr. 2(74) 1989

Redaktorius

Vaclovas Šaulys, M.D.

Redakcinė kolegija:

Kazys Ambrozaitis, M.D.

Milda Budrys, M.D.

Domas Giedraitis, M.D.

F.V. Kaunas, M.D.

Kazimieras Rimkus, M.D.

Vytautas Tauras, M.D.

Korespondentai:

Dr. R. Dėgesienė — Cleveland, O.

Dr. J. Kriaučiūnas — Putnam, Con.

Dr. A. Pavilaniš — Montreal, Kanada

Dr. G. Skrinskas — Toronto, Kanada

Redakcinės kolegijos nariai, tvarko atskirus žurnalo skyrius

Techninis redagavimas:

Klementas Dėdela

Kalba ir korektūra rūpinasi:

Irena Skuodienė

Spaudos darbai atlikti:

M. Morkūno spaustuvė, Čikagoje

Straipsniai, korespondencijos, nuotraukos siunčiamos redakcijos adresu. Rankraščiai taisomi ar trumpinami redakcijos nuožiūra. Žurnalas išeina du kartus per metus. Prenumerata U.S. \$10.00 metams. Atsiskaitoma per draugijas, arba tiesiog MEDICINOS adresu. Adresų pakeitimus prašome iš anksto pranešti administracijai.

MEDICINA

Redakcija: c/o V. Šaulys

2639 W. 86th St.

Chicago, IL 60652

Tel.: (312) 776-7337

Administracija:

Sofija Blažys

3038 W. 59th St.

Chicago, IL 60629

(312) 776-6667 (darbo)

ir **Irena Makšutis**

6849 Highland

Palos Hights, IL 60463

(312) 448-8374

TURINYS

Lietuvai reikia mūsų pagalbos, A. Vanagūnas, MD	1
Redakcijos informacija	2
Cerabralinio skysčio substancija P, cholecistokininas ir vasoaktyvinis intestinalis polipeptidas, A.V. Plioplys	3
Pavaizdavimas magnetiniu rezonansu, A. Pakalniškis	9
Matas Pretorijus apie senąją prūsų mediciną, prof. A. Smailys	11
Lietuvių Medicinos muziejus, M. Budrienė .	15
Medicina okupuotoje Lietuvoje	16
PLGS veikla	20
Draugijų veikla — Illinois, Ohio ir Kanada .	27
Lietuvių Mokslo ir Kūrybos simpoziumas ...	30
Medikų korporacijos — Fraternitas Lituanica — Patria ir Gaja	33
Mokslo pakopomis, K. Rimkus	35
Mūsų mirusieji, K. Rimkus	37
Kronika, K. Rimkus	40
Mikstūra, K. Ambrozaitis	44

Fotografijos, jei nepažymėta, darytos dr. K. Ambrozaičio, F. Kauno, V. Šaulio ir kt.

Viršelis:

Ados Sutkuvienės „Kopos, ežeras ir plienas“, gobelėnas

Paskutiniame viršelyje: Alfredo STANKEVIČIUS, D.D.S. iš Montevideo, Urugvajaus „VARNAGIROS SAPNAS“, 1988 m. medžio kompozicija.

LIETUVAI REIKIA MŪSŲ PAGALBOS

Šie metai lietuviams gydytojams reikšmingi. Okupuotoje Lietuvoje gydytojai įsijungė į atgimimo sąjūdį, susirinkę į VI Lietuvos gydytojų suvažiavimą, atkūrė okupacijos užšlopintą Lietuvos gydytojų sąjungą. Lietuvoje reikėsi entuziazmas. Jie pilni kilnių planų — perorganizuoti mediciną demokratiniais, nepriklausomos Lietuvos pagrindais. Dar neatleisti suvaržymai. Daug kur jaučiamas netikrumas. Čia, JAV, mes turėjome XVII Pasaulio Lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimą. Turime seną, beveik 80 metų laisvos, organizuotos lietuvių gydytojų veiklos istoriją. Bet mūsų čia nedaug, išsisklaidę po didžiulį kraštą. Dabar priskaičiuojame vos 800 narių, iš kurių gal tik 150-200 domisi organizuota veikla. Mūsuose „atgimimas“ buvo prieš 25-30 metų. Mūsų suvažiavimas nebuvo gausus, bet svarbus. Mūsų organizacija yra sustojusi kryžkelėje. Suvažiavusieji pašventė nemažai brangaus laiko ir tuo parodė mūsų gydytojų pasiryžimą išlaikyti lietuviybės idealus. Prieš keletą metų mūsų sąjunga turėjo gydytojų draugijas Ilinojaus, Kalifornijos, Niujorko, Ohajaus, Mičigano, N. Anglijos valstijose ir Kanados, Australijos, Vokietijos valstybėse. Dabar liko tik 4. Mūsų visų entuziazmas vis silpnėja ir norinčiųjų įsipareigoti organizuoti veiklai — mažėja. Jaunieji gydytojai prisirišę prie darbo ir šeimyninių reikalų. Nemažai iš jų įsijungia į gyvenamojo krašto kultūrą ir nutolsta nuo lietuviybės.

Ryšium su aiškiai drąsiais persitvarkymo ir atgimimo šuoliais tėvynėje, tačiau dėl įvairių nepriteklių sunkia sveikatos apsaugos būkle Lietuvoje, mūsų veiklos planai turėtų būti atitinkamai derinami su Lietuvos gydytojų užmojais. Lietuvos gydytojai kreipiasi į mus su moksliniais klausimais, nori susipažinti su šio krašto medicina, studentai nori atvykti čia tęsti mokslą, nori čia stažuotis ar bent kurį laiką patekti į medicinos institucijas ir stebėti, kaip čia medicinos mokslas pritaikomas praktikoje. Kaip mes čia jiems galime pagalbėti? Reikia atitinkamos organizacinės struktūros, reikia lėšų, reikia darbo jėgų.

Naujai išrinkta valdyba pasiryžusi dirbti. Tikisi, kad jaunieji gydytojai įsijungs į mūsų veiklą. Palaikykime ryšius su Lietuvos gydytojais ir jiems padėkime!

Arvydas Vanagūnas, M.D.
PLGS pirmininkas

**PRASMINGŲ KALĖDŲ ŠVENČIŲ
ir SVEIKŲ METŲ
LINKI
„MEDICINOS“
ŽURNALO REDAKCIJA,
ADMINISTRACIJA
ir PLGS VALDYBA**

REDAKCIJOS ŽODIS

Gerbiami kolegos,

Jau buvo anksčiau minėta, kad ryšium su laisvėjimo įvykiais Lietuvoje atsikūrus Lietuvos gydytojų sąjungai (LGS) norėtų atgaivinti praeities tradiciją ir sugrąžinti „Medicinos“ žurnalo leidimą į Lietuvą. XVII PLGS suvažiavimas tam pritarė. LGS valdybos iniciatyva jau yra sudarytas redakcinis branduolys. Žurnalas bus leidžiamas Kaune. Pirmą numerį planuojama išleisti 1990 metų pradžioje. Įvykiai eina greitesniais šuoliais, kaip mes tikėjome. Gi mums, išėivijoje, irgi reikalingas reguliarus leidinys tarpusavio informacijai ir ryšiams palaikyti. Jis galės būti siauresnės apimties, su mažesniu įsipareigijimu moksliniam skyriui. Gal būt grįšime ir prie „Amerikos lietuvių gydytojų Biuletenio“ pavadinimo. Tačiau, turėdami nebaigtų planų, manome dar vieną numerį išleisti

„Medicinos“ pavadinimu ir jame patalpinti jau beveik paruoštą buvusio Biuletenio ir „Medicinos“ žurnalo visų 75 numerių turinį — rodyklę.

Redakcija dėkoja viesiems prisidėjusiems straipsniais (dr. A. Pliopliui, A. Pakalniškiui ir prof. Smailiui), fotografijomis (dr. K. Ambrozaičiui ir F. Kaunui ir kt.) ir kita korespondencija, ruošiant šį „Medicinos“ numerį.

Primename, kad ateinančių metų gegužės mėn. 20-24 d.d. Kaune vyks LGS VII suvažiavimas. Kaip yra žinoma, šiais metais ruošiamas ir mokslinių paskaitų ciklas. Rengėjai laukia daugiau užjūrio svečių. Iš Čikagos **GT International** (708*430-7272) ir **American Travel Service Bureau** (312*238-9787) tuo laiku turi numatę ekskursijas ir per jas galima registruotis. Patariama iš anksto pranešti LGS valdybai, ar dalyvausite suvažiavime.

Mieli kolegos,

Kasmet 15-20 gydytojų keičia gyvenamas vietas, pasikeičia adresai. **Medicina** išsiūsta senu adresu ne visuomet Jus pasiekia. Paštas retai žurnalą grąžina, nes mes naudojames papigintu „bulk rate“ tarifu.

Taip pat redakcijai reikalingi **jaunųjų, naujų medikų** adresai. Jiems pradžioj siuntinėsim **Mediciną** veltui. Administracija prašo prisiųsti naujus adresus.

Sekančiam „Medicinos“ numeriui straipsnius, korespondenciją siųskite iki gegužės 15 dienos 1990 m.

Prof. J. Meškauskas, „LIETUVOS MEDICINOS ISTORIJOS“ redakcija prašo prisiųsti knygoje pastebėtus netikslumus ir klaidas. Su sekančių „Medicinos“ numeriu norime paruošti atitaisymų (ERRATA) ir papildymų lapą.

Ada Sutkuvienė, gobelenas „Kopos, ežeras ir plienas“, 1988, 77'x46". Anot meno kritiko, kūrinys turi ekologinę mintį. Plienas — žmogaus pagamintas produktas, patenka į gamtą be nenumatytų pikty tikslų, užteršdamas orą, kurį kvėpuojame, vandenį, kuriame maudomės, nors plienas žmonijai ir reikalingas. Tamsiai mėlyname danguje matome ateinančią pražūtį. Aštrūs elementai, kaip žaibas, nušviečia paveikslo penkių žmonių — jos penkių vaikų — veidus.

Dailininkė Ada Korsakaitė-Sutkuvienė

CEREBROSPINALINIO SKYSČIO SUBSTACIJA P. CHOLECYSTOKININAS IR VASOAKTYVINIS INTESTINIS POLYPEPTIDAS

(Laboratorinės ir klinikinės koreliacijos)

Audrius V. Plioplys MD FRCPC

Audrius V. Plioplys, MD., gimė 1952 m. Toronte, Kanadoje. Mediciną studijavo Čikagos universitete. Suaugusių ir vaikų neurologijos specialybės įsigijo Mayo klinikose ir Toronto vaikų ligų ligoninėje. Kvebeko mieste gavo 2 metų stipendiją iš Kanados *Medical Research Council* neuroimunologijos tyrimams. Paskutiniiais 3 metais atliko tyrinėjimus ir dirbo kaip neurologas *Toronto Hospital for Sick Children* ligoninėje. Už tyrinėjimus yra gavęs daug premijų ir atžymėjimų. Parašė daugiau kaip 20 mokslinių straipsnių ir 28 santraukas. Dabar jam paskirta 118 000 dol. stipendija iš *Ontario Mental Health Foundation Alzheimer'io* ligos tyrimamas pravesti.

Santrauka

Substancijos P (SP), cholecystokinino (CCK) ir vasoaktyvinio intestinalio polipeptido (VIP) koncentracija buvo analizuota 331 cerebrospinalinio skysčio (CSS) pavyzdžiuose neurologiškai normalių bei nenormalių pacientų. CSS buvo paimtas diagnostinio CSS tyrinėjimo metu, kai buvo duodami intratekaliniai antinavikiniai vaistai, ir spinalinės anestezijos metu. Statistiniame tyrinėjime rezultatai buvo paversti į log 10 skaitmenis. Laboratoriniai rezultatai buvo tokie: (A) statistiškai reikšminga kiekvienos šių peptidų poros koreliacija ($P < 0.001$) ir (B) statistiškai reikšminga negatyvinė CCK ir CCS proteino koncentracijos koreliacija ($P < 0.001$). Klinikiniai rezultatai buvo tokie: (A) parabolinė kiekvieno peptido koncentracijos ir pacientų amžiaus koreliacija ($P < 0.001$)

buvo su plačia duomenų sklaida; (B) statistiškai reikšmingo panašumo nebuvo atrasta nei vieno peptido įvairiose pacientų grupėse; (C) nebuvo statistiškai reikšmingo šių peptidų koncentracijos skirtumo tuose pacientuose, kuriems buvo pakartotinai atlikta CSS analizė; (D) žemesnė SP koncentracija buvo tų ligonių, kurie sirgo skausmingomis ortopedinėmis ligomis ($P = 0.0011$); šis rezultatas negalėjo būti paaiškintas nuskausmini-
mo vaistų vartojimu.

Įvadas

Substancija P (SP) susideda iš vienuolikos amino rūgščių molekulių ir turi ryšio su skausmo pajutimu. SP randasi nugariniuose mazguose, *ganglion spinale*, ir jų aksonų galūnėse, nugaros smegenų užpakaliniame rage. Elektrinė šių mazgų stimuliacija sukelia SP išsiskyrimą ir SP iontoforetiniai vaistai suaktyvina nugaros smegenų ląsteles užpakaliniame rage. Mažesnė cerebrospinalinio skysčio (CSS) SP koncentracija buvo tų pacientų, kurie sirgo polineuritu, o didesnė tų, kurie sirgo skausmingu arachnoiditu, ir mažesnė Huntington'o choreja sirgusių pacientų smegenyse.

Cholecistokininą (CCK) sudaro 33 amino rūgšties molekulės ir jo koncentracija yra ypač didelė smegenų žievėje. CCK stimuliuoja hipokampo neuronus, kai jis yra iontoforetiškai paveiktas. CCK išskiria smegenų riekės synaptosomas, paveiktos elektrinės stimuliacijos ir nugaros smegenys, kai nugaros mazgai stimuliuojami. CCK koncentracija yra mažesnė *nucleus caudatus* ir *putamen* tų ligonių, kurie numirę nuo Huntington'o chorėjos. CCK skatina apetitą ir, susikoncentravęs smegenų žievėje, gali būti svarbus protinei veiklai.

Vasoaktyvinis intestinalis polipeptidas (VIP) susideda iš 28 amino rūgščių molekulių ir jo gausu smegenyse, ypač smegenų žievėje. Šis peptidas randasi ir smegenų arterijų nervų galūnėse ir gali būti svarbus smegenų kraujo cirkuliacijos reguliavime bei įvairiose smegenų kraujagyslių ligose, pvz. arterijų spazmų ir migrenos atvejais. CSS VIP koncentracija pakyla eksperimentiniuose gyvu-

liuose, sergančiuose kepenų encefalopatija ir mažesnė — smegenų atrofijos atvejais.

Šie tyrimai buvo suorganizuoti įvairiems klausimams spręsti. Būtent: 1) ar anksčiau paskelbti rezultatai pakartojami?

2) koks santykis tarp šių peptidų ir įvairių kitų CSS elementų?

3) Kokia šių peptidų kaita amžiaus eigoje? ir

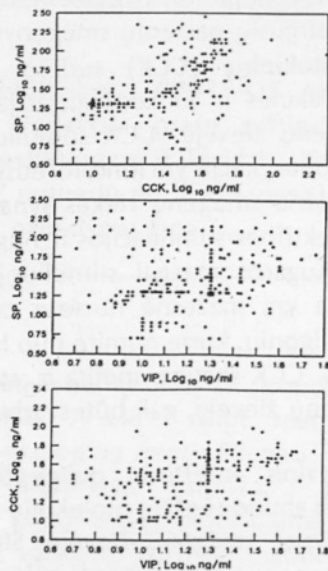
4) kaip šie peptidai kinta įvairių ligų atvejais?

Rezultatai

Buvo ištirtas 331 CSS pavyzdys iš pacientų nuo trejų iki 99 metų amžiaus. 126 pavyzdžiai buvo iš 41 vaiko, jaunesnio negu 17 metų, gydyto su intratekaline chemoterapija ir smegenų radijacija pagal vaikų vėžio tyrimo grupės naudotus metodus. Jie sirgo ūmia limfocitine leukemija, ūmia nelimfocitine leukemija, limfoma ir rhabdomiosarcoma.

CSS pavyzdžiai iš pacientų, kurie buvo operuoti, naudojant spinalinę anesteziją, 68 buvo iš 66 jautusių smarkius skausmus ir 49 iš 49, nejautusių skausmų. Kiti CSS pavyzdžiai buvo iš pacientų, sirgusių įvairiomis neurologinėmis ligomis.

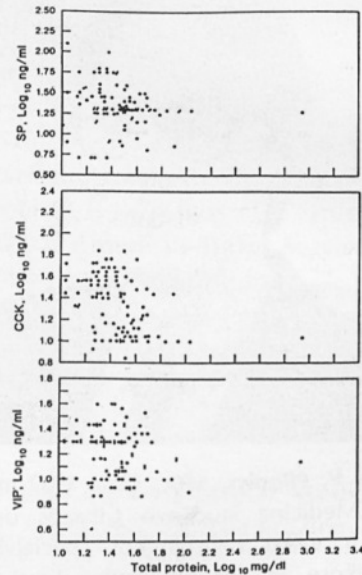
Kai kiekvieno peptido koncentracija buvo palyginta, išaiškėjo reikšminga koreliacija kiekviena porai (1 pav.). Palyginant SP ir CCK, *Spearman'o rank*, koreliacija buvo $r=0.060$, $P<0.001$; SP ir VIP, $r=0.23$, $P=0.001$; CCK ir VIP, $r=0.39$, $P<0.001$.

1 pav. Peptidų koreliacija

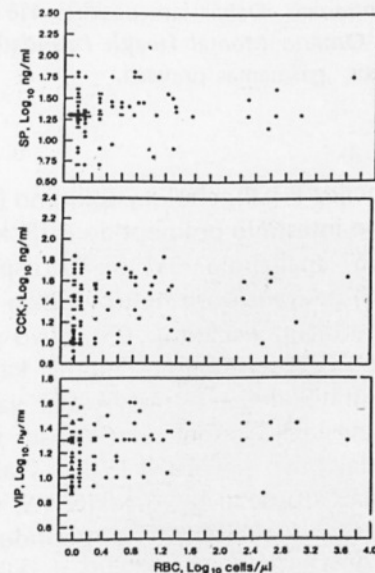
Viršutinėje dalyje parodyta CSS SP ir CCK koncentracija (log 10 ng/ml vienetais). Koreliacijos analizė įrodė, kad $r=0.60$, $P<0.001$ ($n=229$); vidurinėje dalyje CSS SP ir VIP, $r=0.23$, $P<0.001$ ($n=228$); apatinėje dalyje CSS CCK ir VIP, $r=0.39$, $P<0.001$ ($n=237$).

Kiekvieno peptido koncentracija buvo palyginta su CSS proteino koncentracija (2 pav.). Nebuvo statistiškai reikšmingo santykio tarp CSS proteino ir SP ar VIP koncentracijos. Koreliacija su CCK buvo negatyvi $r= -0.39$, $P<0.001$. Nebuvo statistiškai reikšmingos koreliacijos tarp šių peptidų ir CSS baltymų koncentracijos ($n=54$). Palygi-

2 pav. Peptidų ir CSS proteino koreliacija

Viršutinėje dalyje pavaizduota CSS SP (log 10 ng/ml) ir proteino (log 10 ng/ml) koncentracija ($n=103$); vidurinėje ir apatinėje dalyse parodyti CCK ($n=103$) ir VIP ($n=102$) rezultatai; vienintelė statistiškai reikšminga koreliacija buvo su CCK ir proteinu ($r=-0.39$, $P<0.001$).

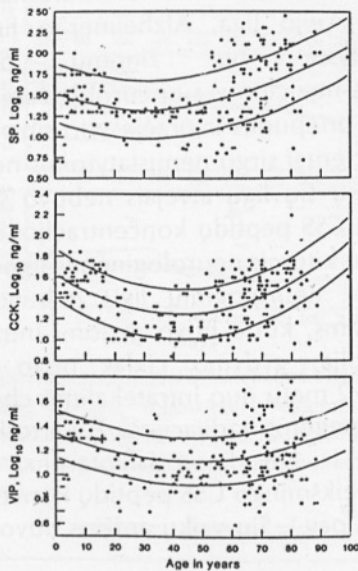
3 pav. Peptidų ir raudonųjų kraujo ląstelių koreliacija

Viršutinėje dalyje parodyta CSS SP (log 10 ng/ml) ir raudonųjų kraujo ląstelių (RBC; log 10 ląstelių skaičiaus /ml) koncentracija $r=0.21$, $P=0.032$ ($n=100$); vidurinėje dalyje — CCK ir raudonųjų kraujo ląstelių koncentracija, $r=0.32$, $P=0.001$ ($n=99$).

nus CSS globulino koncentraciją su SP lygiais, santykis buvo statistiškai reikšmingas $r=0.41$, $P=0.002$ ($n=54$), o su CCK ar VIP — ne.

Statistiškai reikšmingos koreliacijos tarp šių peptidų ir CSS cukraus koncentracijos ($n=47$) bei CSS spaudimo lygio ($n=40$) nebuvo.

Kai peptidų tyrimų duomenys buvo išdėstyti pagal pacientų amžių, paaiškėjo statistiškai reikšmingi tiesios linijos skirtumai tarp SP ir paciento amžiaus ($r=0.27$, $P<0.001$, $n=207$), bet CCK ar VIP santykis nekito. Tolimesnė analizė parodė, kad buvo statistiškai reikšminga parabolinė koreliacija tarp kiekvieno peptido koncentracijos ir paciento amžiaus (4 pav. $P<0.0001$ kiekvienam peptidui).

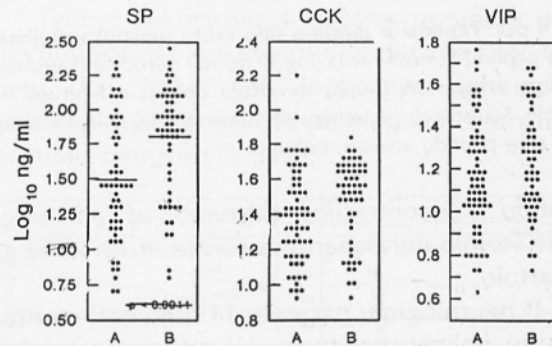
4 pav. Peptidai ir pacientų amžius

Kiekvienoje šios grafo dalyje peptidų koncentracija (\log_{10} ng/ml) yra nurodyta pagal pacientų amžių (metais). Kiekvienoje dalyje vidurinė nubrėžta linija rodo parabolinę koreliaciją. Dvi kitos paralelinės linijos rodo vieną standartinį nukrypimą nuo šios parabolinės koreliacijos.

Šių santykių formulės gali būti rašomos šitaip: jei A reiškia paciento amžių metais, tai \log_{10} (SPng/ml) = $1.489 - 0.0098(A) + 0.00016(A^2)$ (A) su standartinio nukrypimu $sy.x = 0.375 \log_{10}$ ng/m10; CCK atžvilgiu tai būtų \log_{10} (CCK ng/ml) = $1.617 - 0.177(A) + 0.00021(A^2)$ su $sy.x = 0.235$; ir VIP atžvilgiu būtų \log_{10} (VIP ng/ml) = $1.3305 - 0.0093(A) + 0.000101(A^2)$ (A) su $sy.x = 0.228$.

Palyginus CSS peptidų koncentraciją vienodo amžiaus, bet skirtingai gydytų ligonių grupėse, pvz., vaikų gydytų intratekaline chemoterapija ir ligonių, kurie buvo operuoti naudojant spinalinę anesteziją, statistiškai reikšmingo skirtumo tarp moteriškos ir vyriškos lyčių nebuvo.

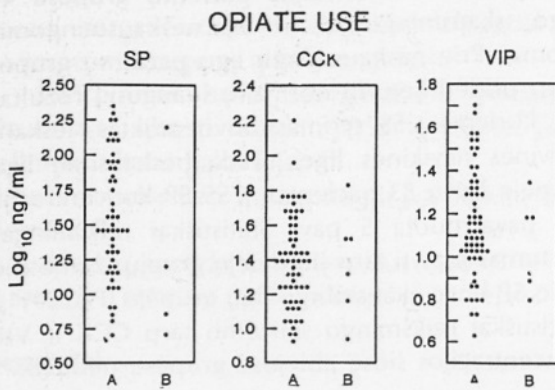
Spinalinės anestezijos pacientų grupėse 49 sirgo skausmingomis ir 66 neskausmingomis ligomis. Prie neskausmingų ligų pacientų grupės buvo pridėti keturių normalių suaugusių rezultatų, kuriems CSS tyrimas buvo atliktas, ieškant nervinės navikinės ligos. Tada beskausmių ligų grupėje buvo 53 pacientai. CSS SP koncentracija yra pavaizduota 5 pav. Statistiškai reikšmingas skirtumas matyti tarp šių dviejų grupių: žemesnio lygio SP buvo skausmingų ligų grupėje ($P=0.0011$). Statistiškai reikšmingo skirtumo tarp CCK ir VIP koncentracijos šiose abiejose grupėse nebuvo.

5 pav. Peptidai ir skausmingos (A) bei neskausmingos (B) ligos

Kairėje pusėje CSS SP koncentracija (\log_{10} ng/ml) nurodyta skausmingų ligų atveju (A grupė), o dešinėje be skausmų (B grupė). SP koncentracijos vidurkį rodo horizontali linija. Skirtumas tarp A ir B grupių buvo statistiškai reikšmingas ($P=0.0011$). Statistiškai reikšmingo CSS CCK ir VIP koncentracijos skirtumo tarp šių dviejų pacientų grupių nebuvo.

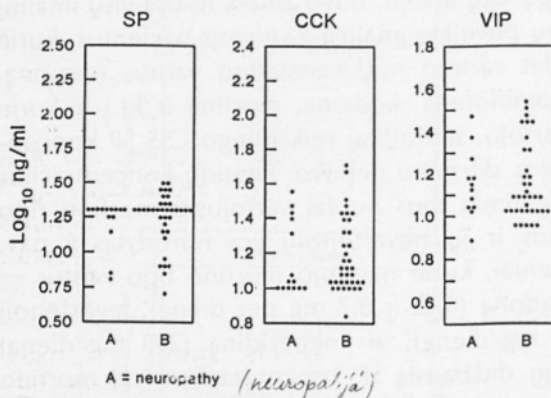
Ištirti klausimą, ar nuskausminimo vaistų vartojimas gali duoti tokius pat rezultatus skausmingų ligų atveju, buvo atlikta išsami visų imamų vaistų poveikio analizė. Lyginant pacientus, kurie nuolat vartojo nuskausminimo vaistus (aspiriną, acetaminofeną, kodeiną, morfiną ir kt.) ir kurie nevartojo, statistiškai reikšmingo CSS SP koncentracijos skirtumo nebuvo. Peptidų koncentracijos palyginimas tarp nuolat vartojusių morfino tipo vaistus ir jų nevartojusių yra nurodytas 6 pav. Pacientai, kurie naudojo morfino tipo vaistus — metadoną (0.02 ir 0.2 mg per dieną), levorfenolį (1.5 mg/dieną), ar meperidiną (300 mg/dieną) turėjo didžiausią SP koncentracijos lygį morfino tipo vartojančių pacientų grupėje (6 pav.). Peptidų koncentracija tirta tuose pacientuose, kurie nuolat vartojo paprastus nuo skausmo vaistus — aspiriną ar acetaminofiną — nebuvo pakitusi ($n=13$ aspirino grupėje ir $m=17$ acetaminofino grupėje). Taip pat nebuvo statistiškai reikšmingo

6 pav. Peptidai ir morfino tipo vaistų (opiatų) vartojimas. Trijų peptidų koncentracija (log 10 ng/ml) nurodyta skausmingų ligų atvejais (A grupė) nevartojanti opiatų, o B grupė — vartojanti. Statistiškai reikšmingo skirtumo tarp šių dviejų grupių, visų trijų peptidų atvejais, nebuvo.

peptidų koncentracijos skirtumo tų pacientų, kurie vartoja intrasąnarinčius vaistus, ir tų, kurie jų nevartoja.

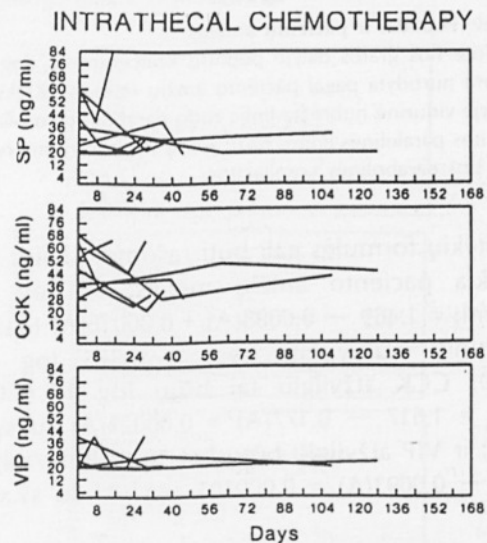
Iš neurologinių pacientų 14 sirgo polineuritu. Keturių polineuritas buvo dėl nežinomų priežasčių, du — nuolatinis inflamatorinis polineuritu, du — antro tipo paveldėtu neuritu, vienas — mononeuritu daugiaplexu (multiplex), vienas — užkrečiamos ligos polineuritu, vienas — pirmo tipo paveldėto jutimo ir stiprumo polineuritu ir vienas — inflamacinis myelopolineuritu. Palyginus šių pacientų tyrimus su to paties amžiaus 36 pacientų, sirgusių kitomis neurologinėmis ligomis (šių ligų sąrašas yra sekančiame paragrafe) tyrimais, statistiškai reikšmingo skirtumo CSS peptidų

7 pav. Peptidai ir polineuritas. CSS peptidų koncentracija (log 10 ng/ml) parodyta polineuritu (grupėje A; n=14) ir neurologiniuose pacientuose be polineuritu atvejais (B grupėje; n=36). Visi trys peptidai neturėjo statistiškai reikšmingo skirtumo tarp šių dviejų grupių.

koncentracijose nebuvo (7 pav.). Taip pat nebuvo statistiškai reikšmingo CSS peptidų koncentracijos skirtumo, palyginus kiekvieną polineurito diagnostinę kategoriją su kitomis ir su įvairiomis neurologinėmis ligomis.

Kitų neurologinių pacientų ligos buvo: 11 spėjama išsėtinė sklerozė; 4 — aiški išsėtinė sklerozė (MS); 3 — optinis neuritas; 3 — galvos skausmai nuo įtampos; 2 — Bečeto liga; 2 — cerebralinis milžiniškumas, ir po vieną sirgo spinocerebelarinė ataksija, pontocerebelarinė ataksija, *pseudotumor cerebri*, praėjęs nervinis sifilitas, seniai praėjęs nervinis sifilitas, smegenų arterijų trombozė, Noonan'o sindromas, Downo sindromas, Leijo liga, Alzheimer'io liga, vaiko silpnaporotystė be žinomų priežasčių, opoclonus-myoclonus su neuroblastoma, praėjęs epileptinis priepuolis ir praėjęs virusinis encefalitas. Du pacientai sirgo nenustatytomis nervinėmis ligomis. Visų šių ligų atvejais nebuvo statistiškai reikšmingo CSS peptidų koncentracijos skirtumo, palyginus su kitomis neurologinėmis ligomis ir tais atvejais, kai neurologinių ligų nebuvo. Septyniems vaikams, kurie buvo gydomi intratekaline chemoterapija, gydymo ciklas buvo pradėtas praėjus 1 1/2 metų nuo intratekalinės chemoterapijos ar smegenų radiacijos. Pakartotiniai CSS tyrimai, 21 ir 128 dienų laikotarpiu, nesukėlė statistiškai reikšmingo CSS peptidų koncentracijos skirtumo (8 pav.). Šių vaikų amžius buvo tarp 6 ir

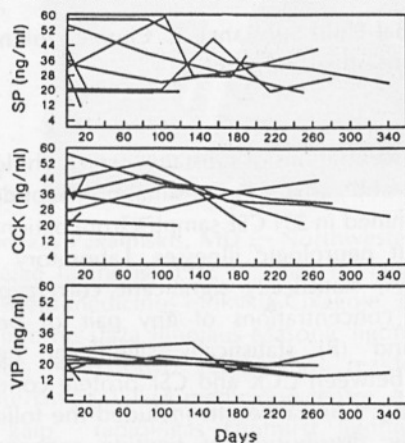

8 pav. Peptidai ir intratekalinė chemoterapija. Pavaizduoti septynių vaikų, gydytų intratekaline chemoterapija, CSS peptidų koncentracijos (ng/ml) tyrimai. Kiekvienu atveju šie CSS tyrimai buvo pradėti nuo pat pirmos intratekalinės terapijos dienos; vaikų amžius buvo tarp 6 ir 16 metų; šeši sirgo ūmine limfocitine leukemija, vienas — limfoblastine limfoma.

16 metų. 4 iš šių 7 anksčiau nebuvo gydyti. Šeši sirgo umine limfocitine leukemija ir buvo gydomi intratekaliniu metotrexu; septintasis sirgo limfoblastine limfoma ir buvo gydytas citozino arabinosido ir hidrokortizono vaistais. Nė vienas iš šių septynių nesirgo aktyviąja CSS navikine liga.

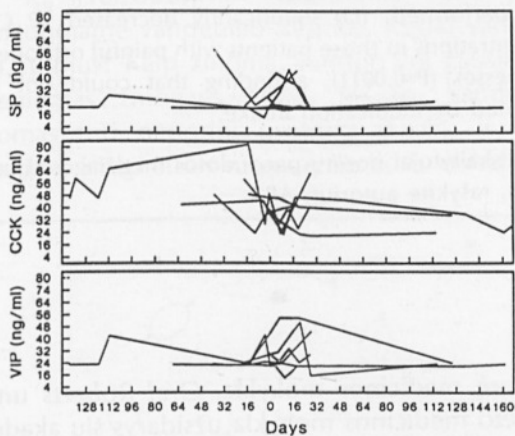
Devynių vaikų CSS tyrimas buvo pradėtas chemoterapijos ciklui jau beinant. Penki tyrimai buvo atlikti laikotarpiu tarp 188 ir 342 dienų (9 pav.).

ON-GOING INTRATHECAL CHEMOTHERAPY

9 pav. Peptidai ir jau prasidėjusi intratekalinė chemoterapija Devynių vaikų, gydytų intratekaline chemoterapija, CSS peptidų koncentracija (ng/ml) tyrimai; vaikų amžius buvo 3 ir 16 metų; aštuoni sirgo ūmiąja limfocitine leukemija, vienas — rhabdomiosarkoma.

CRANIAL IRRADIATION

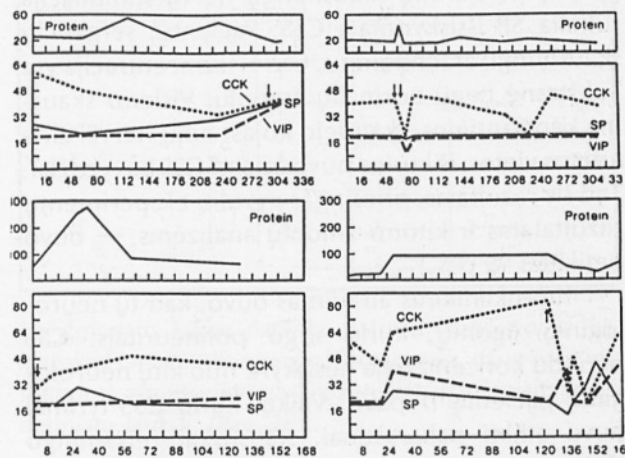
10 pav. Peptidai ir smegenų radiacija (švitinimas) Šešių vaikų, gydytų smegenų radiacija (tarp 1800 ir 2400 radžių), CSS peptidų koncentracija (ng/ml), visais atvejais radiacijos pradžios diena pažymėta 0; dvigubai nubrėžtos linijos viduryje rodo tą laikotarpį, kai smegenys buvo švitinami; CSS peptidų lygiai prieš smegenų radiaciją ir po jos yra pažymėta stambia linija.

Aštuoni vaikai sirgo smarkiąja limfocitine leukemija, o vienas — rhabdomiosarkoma. Jų

amžius buvo tarp 3 ir 16 m. Aštuoni buvo gydomi intratekaliniu metotrexu, ir vienas — pridėdant citozino ar abinosidų ir hidrokortizonu. Tie vaikai tyrimo metu neturėjo aktyvios CSS ligos.

Šeši vaikai buvo gydomi smegenų radiacija 1800-2400 radų tyrimo laikotarpiu. Jų CSS peptidų koncentracija prieš, per ir po radiacijos yra pavaizduota 10 pav. Jų amžius tarp 6 ir 16 m., ir jie visi buvo gydomi nuo ūminės limfocitinės leukemijos. Du iš jų turėjo aktyviąją CSS leukemiją. Kaip pavaizduota 10 pav., pastovaus CSS peptidų koncentracijos skirtumo prieš, per ir po smegenų radiacijos nebuvo.

Tyrimo laikotarpiu 4 vaikams prasidėjo ūminės limfocitinės leukemijos diseminacija CSS. Tuo metu, kai įvyko CSS leukemijos infiltracija, statistiškai reikšmingo CSS peptidų koncentracijos skirtumo nebuvo (11 pav.).

11 pav. Peptidai ir CSS leukemija

Tyrimo laikotarpiu išsivysčiusios leukemijos CSS peptidų (ng/ml) ir proteino (mg/dl) koncentracija (CSS leukemijos infiltracija atsitiko keturiems vaikams tomis dienomis, kurios yra pažymėtos strėlele).

Išvados

Ši studija atskleidė daug iki šiol neištirtų faktų apie CSS peptidų koncentraciją ryšium su įvairiais laboratoriniais tyrimais ir klinikiniais duomenimis. Ypač svarbūs rezultatai yra apie šių peptidų koncentracijos savikoreliaciją ir koreliaciją su kitais CSS elementais. Šių peptidų koncentracijos keitimasis keičiantis asmens amžiui yra naujai atrastas faktas. Anksčiau spaudoje paskelbti kitų laboratorijų rezultatai apie šių peptidų CSS koncentraciją ir įvairias neurologines ligas šiais tyrimais nebuvo patvirtinti. Koreliacija tarp CSS peptidų koncentracijos ir pacientų amžiaus yra nustatyta pirmą kartą (4 pav.). Kelios ankstyvesnės studijos parodė, kad CSS biocheminių elementų

(medžiagų), senstant mažėja, būtent: homokarnozino, prokoagulanto, gamma-hidroksibutyrynės rūgšties, gammačaminobutyrynės rūgšties, homovanilinės rūgšties, 5-hidroksiindoleacetinės rūgšties ir 3-metoksi-4-hydrophenilglikolio. Senstant mažėja ir CSS proteino koncentracija. Tik ką gimusiems jo esti daug, nuo vaikystės eina mažyn ir vėliau vėl padaugėja, bet CSS proteino lygis nesikeičia, kaip yra parodyta 4 pav. Į senatvę žmogaus CSS amino rūgščių koncentracija pakyla. Vienas tyrimas rodo parabolinį CSS koncentracijos biocheminį pakitimą, kuris panašus į 4 pav., parodytą, būtent į 5-hidroksiindoleacetinės rūgšties koncentracijos pakitimą.

Žemesnė CSS SP koncentracija yra pacientų, jaučiančių skausmą, netikėtas rezultatas. Elektrinė gyvylių periferinių skausmingų nervų stimuliacija sukelia SP išsiskyrimą į CSS. Pacientų, sergančių skausmingu arachnoiditu, CSS SP koncentracija yra aukštesnė negu normalių žmonių. Visiems skausmą kenčiantiems, skaudėjo kojas; kojų nervai eina arti tos vietos, iš kurios buvo imami CSS pavyzdžiai. Tad šis rezultatas, priešingas gyvulių eksperimentų rezultatams ir kitoms žmonių analizėms, — buvo netikėtas (5 pav.).

Kitas klinikinis atradimas buvo, kad tų neurologinių ligonių, kurie sirgo polineuritais, CSS peptidų koncentracija nesiskyrė nuo kitų neurologinių pacientų (7 pav.). Vaikų, kurių CSS tyrimai buvo atlikti pakartotinai, statistškai reikšmingo skirtumo nebuvo iki vieno metų (8 ir 7 pav.). Šios iliustracijos irgi parodo, kad kartotinė intratekalinė chemoterapija laikui bėgant CSS peptidų koncentracijos nepakeitė. Smegenų švėtinimas ir leukemine CSS infiltracija nepakeitė CSS peptidų koncentracijos lygio reikšmingai (10 ir 11 pav.). Šie rezultatai nesiderina su ankstesniais tyrimais, kuriais buvo nustatyta, kad polineuritais sergantys turi žemesnę CSS SP koncentraciją, o smegenų atrofija sergantieji, turi žemesnę CSS VIP koncentraciją.

Duomenų pasklidimas atsiranda dėl didelio CSS peptidų koncentracijos skirtumų tarp įvairių asmenų, 8, 9 ir 10 pav. rodo, kad pakartotinai to paties asmens CSS peptidų koncentracijos tyrimai duoda rezultatus, kurie yra beveik tokie patys, be didelės sklidos. Reikia pastebėti, kad šiose trijose grafikose peptidų koncentracija yra iliustruota ng/ml vienetais, o ne žymiai suglaustais log 10 ng/ml vienetais.

Šie tyrimai parodė įvairius santykius tarp CSS

peptidų koncentracijos ir kitų CSS komponentų. Buvo įrodyta, kad 1) skausmingų ligų atvejų CSS SP koncentracija yra mažesnė; 2) lyginant skirtingų asmenų tyrimus, duomenys labai išsklinda; 3) vieno asmens pakartotiniai peptidų koncentracijos tyrimo rezultatai yra maždaug vienodi; 4) yra parabolinė su amžiumi susijusi koreliacija visų peptidų; 5) ateityje tyrinėjant įvairiomis ligomis sergančių ligonių CSS peptidų koncentraciją yra svarbu susipažinti su šių tyrimų rezultatais.

Cerebrospinal Fluid Substance P, Cholecystokinin and vasoactive Intestinal Polypeptide

Summary

The concentrations of substance P (SP), cholecystokinin (CCK) and vasoactive intestinal polypeptide (VIP) were determined in 331 CSF samples from patients with and without neurologic illnesses. Laboratory results included: (A) statistically significant correlation between the concentrations of any pair of peptides ($P < 0.001$) and (B) statistically significant negative correlation between CCK and CSF protein concentrations ($P < 0.001$). Clinical results included the following: (A) parabolic distribution of peptide concentration with age ($P < 0.001$) with the wide scatter of intraindividual peptide concentrations; (B) there was no statistically significant difference in peptide concentration in any studied neurologic patient group; (C) there was no significant change in CSF peptide concentrations over time in those patients who had multiple determinations performed; (D) significantly decreased SP CSF concentrations in those patients with painful orthopedic illnesses ($P = 0.0011$), a finding that could not be explained by medication intake.

PS. Jei skaitytojai norėtų panaudotos medžiagos citatų, prašau, rašykite autoriui. AP.

Užsidarė medicinos mokykla. *Oral Roberts* universiteto medicinos mokykla užsidarys šių akademinių metų gale. Mokykla buvo privati, ją išlaikė viena protestantų grupė. Studijavo daugiau kaip 180 studentų. Dauguma studentų (84) persikels į mormonų išlaikomą universitetą *Loma Linda*, Kalifornijoje. Šalia medicinos mokyklos buvo pastatyta nauja ligoninė 777 ligoniams, bet Oklahomos valstija leidžia naudoti tik 294 lovas. Mokykla ir ligoninė negali išsilaikyti dėl finansinių sunkumų.

AMA News, Oct. 6, 1989

PAVAIZDAVIMAS MAGNETINIŲ REZONANSU — MRI

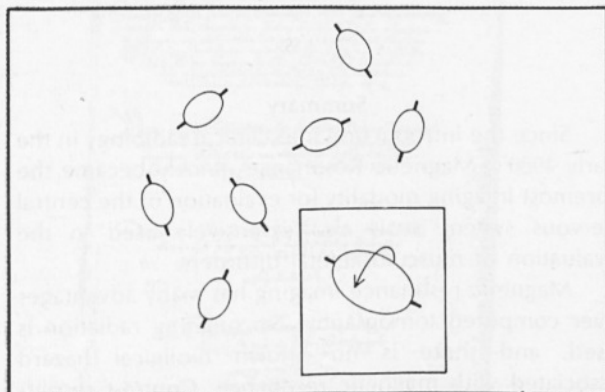
ALOYZAS PAKALNIŠKIS, M.D.

Aloyzas Pakalniškis, MD — Northwestern universitete baigė inžineriją 1978 m. 1982 m. baigė Iliojaus universiteto medicinos mokyklą Čikagoje. 1982-1983 m. atliko interno stažą Iliojaus Masonic ligoninėje. 1983 iki 1987 metų buvo radiologijos rezidentu Rush-Presbyterian St. Lukes medicinos centre. Nuo 1987 m. dirba kaip radiologas Elmhurst ligoninėje, netoli Čikagos.

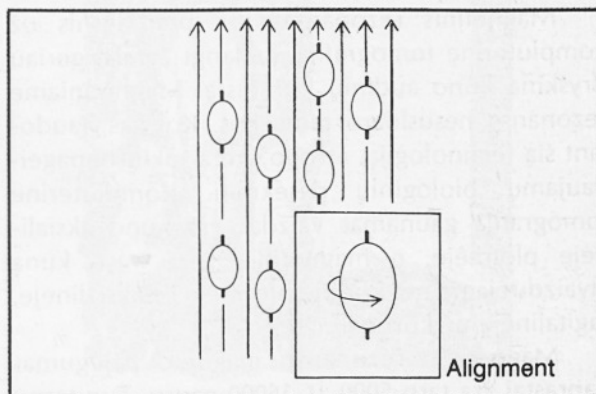
Kas yra magnetinio rezonanso pobūdžio radiologinis atvaizdavimas? Neapsieisime be trumpo įvado apie fiziką.

Ką vaizduojame magnetiniu rezonansu? Vaizduojame vandenilio atomus. Kodėl vandenilio atomus? Kaip žinoma, vanduo yra gausiausias elementas žmogaus kūne. Be to, vandenilio atomas turi neporinį protonų skaičių ir todėl susidaro magnetinis momentas, kuris reikalingas,

Kūno audiniuose greitai besisukantys vandenilio branduolio protonai sukulia magnetinį lauką pagal sukimosi ašį. Normaliai audiniuose magnetinės ašys (vektoriai) yra nukreiptos įvairiomis kryptimis. (pav. 1)

jei atomą norime atvaizduoti magnetinio rezonanso būdu. Magnetinį momentą galima įsivaizduoti kaip magnetą arba mažo kompasu adatėlę, kuri krypsta į tam tikrą pusę, veikiama tam tikrų jėgų; tai magnetinis vektorius. Paprastai mūsų kūne tie magnetiniai momentai yra „atsitiktinai išsidėsčiusios kompasu adatėlės“, nukreiptos į įvairias puses, ir, jei mes susumuotumėme tuos magnetinius momentus, gautume nulį (0).

Kai žmogaus kūnas patenka į stiprų magnetinį lauką, kaip kad į magnetinio rezonanso aparatą, daug protonų sukimosi ašis išsirikiuoja lygiagrečiai išlaukiniam magnetiniam laukui. (Pav. 2)

Kas atsitinka, kai žmogaus kūnas patenka į galingą magnetinį lauką? Po tam tikro laiko tam tikras skaičius vandenilio atomų pakrypsta lygiagrečiai pagrindiniam magnetiniam, šiaurės ašigaliui, laukui. Jei dabar susumuotumėm vandenilio magnetinius momentus, gautumėm pozityvų momentą, kuris rodytų į tą pačią pusę, lygiagrečiai tam magnetiniam laukui. Sakome, kad kūnas dabar yra pilnai magnetizuotas. Tai yra pirmas žingsnis atvaizduoti magnetinį rezonansą — kūno magnetizavimas. Dabar pulsuojančias radijo bangas nukreipiam į magnetizuotus vandenilio atomus. Vandenilio atomai sugeria radijo bangų energiją ir jų momentai nukrypsta nuo pagrindinės magnetinio lauko ašies. Sustabdome radijo bangų siuntimą ir sistema vėl nori sugrįžti į žemiausiąją energijos stovį ir vandenilio atomų momentai vėl susigrupuoja lygiagrečiai magnetiniam laukui, išsekvodami ką tik įgytą energiją. Tą energiją atomai išlieja radijo bangų forma. Tuos

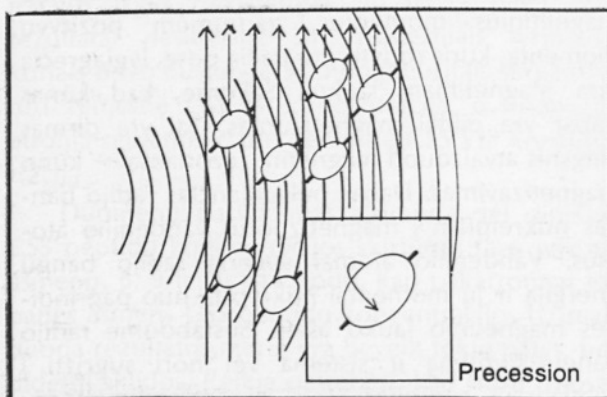
radijo signalus pagauname specialiomis antenomis, išanalizuojame su kompiuteriais ir atkuriamo vidaus anatominį vaizdą.

Vandenilio atomų sugrįžimas į žemesnį energijos lygį — demagnetizavimas vyksta dvejopu būdu ir tam naudojamus mechanizmus vadiname T1 (*spin — lattice*) arba išilginiu (*relaxation*) — atsileidimo periodu ir T2 (*spin — spin relaxation*) — atsileidimas vyksta skirtingu tempu, priklausomai nuo vandenilio atomo aplinkos. Pavyzdžiui, vandenilio atomas paprastame vandenyje turi ilgesnį T1 atsileidimo laiką negu vandenilio atomas riebaluose. Todėl skirtingi kūno audiniai turi skirtingo stiprumo signalus, ir gauname puikius medžiagų kontrastus.

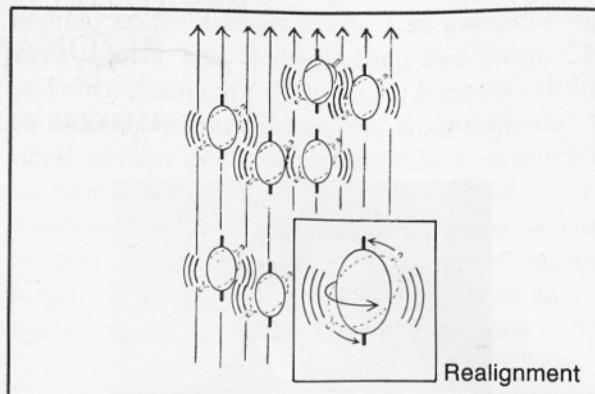
Magnetinis rezonansas yra pranašesnis už kompiuterinę tomografiją, kadangi žymiai geriau išryškina kūno audinių kontrastą. Magnetiniame rezonanse nesusidaro radiacijos. Kol kas naudojant šią technologiją, atrodo, nėra jokių nepageidaujamų biologinių pasekmių. Kompiuterine tomografija gaunamas vaizdas yra kūno aksialinėje plotmėje, o magnetiniu rezonansu kūną atvaizduojame bet kurioje plotmėje — aksialinėje, sagitalinėje ar koronalinėje.

Magnetinio rezonanso magneto pajėgumas paprastai yra tarp 5000 ir 15000 gausų. Tuo tarpu žemės magnetinė jėga yra apytikriai 0.5 gauso. Taigi šių aparatų magnetinis laukas gali būti net 30000 kartų galingesnis už žemės magnetinį lauką.

Kadangi aparatuose naudojami tokie galingi magnetai, juos naudojant reikia laikytis atsargumo taisyklių. To instrumento negalima naudoti ligoniams, kurie turi širdies stimulatorius (*pacemaker'ius*), nes stiprus magnetinis laukas sugadins jų elektroniką. Jų negalima naudoti ligoniams, kurie

Į „išsirikiavusius protonus“ leidžiama tam tikro dažnumo radio bangų energija, pakreipia protonų ašį nuo originalios (pav. 3)

Nutraukus radioenergiją, protonai vėl atsistato į magnetinio lauko „išsirikiavimą“ ir susidariusi radio energija kompiuterio pagalba suformuoja klinikinį atvaizdą. (pav. 4)

yra buvę operuoti dėl kraujo indų aneurizmų, kur buvo naudotos metalinės sąvaržėlės, nes magnetinis laukas gali jas išjudinti ir tuo smegenyse sukelti katastrofinį kraujo išsiliejimą. Reikia ligonius atidžiai apklausinėti, dirbusius metalo apdirbime, gal kada nors buvo akis sužeidę su metalo skeveldromis. Tiems reikia prieš tai padaryti akių rentgeno nuotrauką, patikrinimui, ar nėra akyse metalo liekanų. Jeigu jų būtų, tai yra pavojus, kad magnetinis laukas tas skeveldras gali išjudinti ir ligonį apakinti.

Magnetinis rezonansas yra pranašiausias diagnostinis instrumentas neuroradiologijoje galvos smegenims ir nugarkauliui atvaizduoti. Daugiau kaip 75% laiko tenka tų organų diagnostikai. Magnetinis rezonansas puikiai atvaizduoja sąnarius, raumenis ir kaulų auglius ir turi perspektyvų kardiologijoje ir ypatingai kraujo indų atvaizdavime.

Summary

Since the introduction into clinical radiology in the early 1980's, Magnetic Resonance quickly became the foremost imaging modality for evaluation of the central nervous system. It is also extensively used in the evaluation of musculoskeletal disorders.

Magnetic resonance imaging has many advantages over computed tomography. No ongoing radiation is used, and there is no known biological hazard associated with magnetic resonance. Contrast resolution is far superior to computed tomography, and images can be obtained directly in any chosen plane, e.g. axial, coronal, sagittal.

The basic principles of magnetic resonance was discussed.

MATAS PRETORIJUS APIE SENŪJŲ PRŪSŲ MEDICINĄ

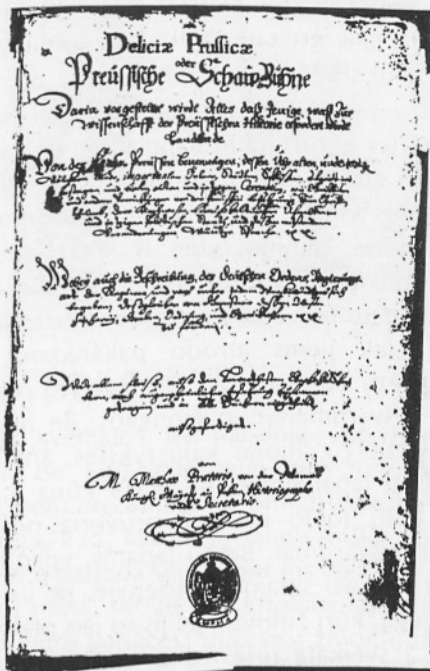
Prof. Alfredas Smailys, MD

M. Pretorijus gimė 1631 m. Klaipėdoje. Jono Bretkūno vaikaitis. Studijavo Karaliaučiaus ir Rostoko universitetuose. Filosofijos magistras (1661). Nuo 1665 m. kunigavo Nybūdžiuose (dabar Krasnogarskoje), netoli Gumbinės ir V. Prūsijoje. Istorikas, etnografas. Rašė vokiečių kalba. Subūrė senovės tyrinėtojų būrelį. Žymiausias jo veikalas „Prūsijos grožybės, arba Prūsijos teatras“ (*Deliciae Prussicae oder Preussische Schaubuhne*). M. Pretorius mirė 1704 m. Vaiherstate (dabar — Veuherow, Gdansko vaivadija, Lenkijoje).

Rankraštis parašytas gotišku šriftu, aiškus, nesunkiai skaitomas. Pokario metais jis pateko į Vilniaus universiteto ir LTSR MA bibliotekas. Vilniaus universiteto Mokslo muziejus yra 7 šio rankraščio knygos. Likusios knygos (jų buvo 18) yra LTSR MA bibliotekoje. Lyginant tekstus matyti, kad Vilniaus universiteto bibliotekoje esanti rankraščio dalis yra parašyta vieno asmens, o rankraščio dalis, esanti LTSR MA bibliotekoje — kito asmens (žr. 1, 2 pav.). Universiteto rankraštis papuoštas gerais piešiniais, vaizduojančiais prūsų gyvenimą, buitį ir gyvūniją. XIV rankraščio knyga yra apie prūsų buitį, gyvenamųjų namų statybą,

M. Pretorijaus rankraščio vieno skyriaus tituliarinis lapas.

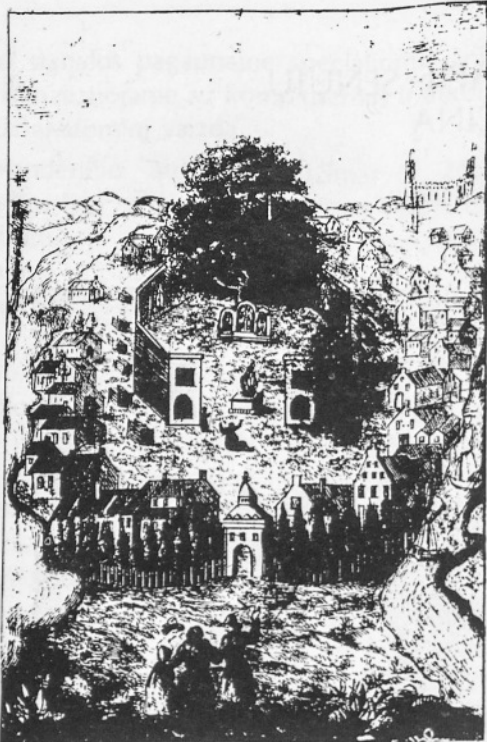

M. Pretorijaus rankraščio tituliarinis puslapis.

drabužius, maistą, papročius, vaikų auklėjimą ir t.t. Jos V skyriuje aprašomi senovės prūsų vaistai ir medicina. Visas rankraštis pokario metais perspausdintas lotynizuotu šriftu. Šį didžiulį darbą kruopščiai atliko LTSR MA bibliotekos darbuotojas E. Krastinaitis. Mes naudojome jo lotyniškai transkribuotą medžiagą. Tačiau turime pastebėti, kad, lygindami gotiškąjį rankraščio originalą ir lotyniškai transkribuotą tekstą, radome netikslumų ir net teksto praleidimų. Netikslumų radome ir LTSR MA bibliotekos rankraštyje.

Žemiau pateikiame kai kurias žinias apie senųjų prūsų mediciną, nesilaikydami lingvistinės originalo formos. Daugiau stengėmės teisingai perteikti autoriaus medicininius samprotavimus. Jų pobūdį ir net gramatinius laikus, kuriais pasakojama originale, stengėmės palikti. Tekstą sutrumpinome.

M. Pretorius nurodė, kad prūsai, sveikatai išsaugoti vartoja ir **dvasines, ir fizines priemones**. Prie dvasinių dalykų priklauso tai, kad jie savo dievams, o ypač **Pikuliuui**, kasmet pavasarį ir rudenį, daugiau vis tik rudenį, atnešdavo aukas.

Prūsų Romuva.

Pikulas buvo gyvybės ir mirties viešpats, ir savo aukas jis taip stropiai ieškodavo, kad jos buvo surenkamos net tada, kai tai žmonėms kainuodavo gyvybę (matyt, turima omenyje gyvulių aukojimas Pikului badmečiu — autoriaus pastaba). Tokių religinių papročių dar ir dabar turi nadruviai ir zalavonai, kuomet jie rudens metu ką nors skerdžia ir aukoja savo dievams bei stabams už tai, kad šie juos apsaugojo nuo ligų ir nelaimių.

Kasmetinis sodybos, t.y. gyvenamosios vietos, išventinimas yra ne kas kita, kaip senos stambeldystės liekana, kadangi jie prašo dievą, kad jis palaimintų tą vietą, kad jie liktų sveiki. Ką jie dabar daro Žemėpačiui, tą jie, be abejonės, darė Pikului, nes šis tuo metu jų buvo gerbiamas kaip Dievas. Priežastis to, kad šito dabar nebėra, yra tai, kad dažnai vartojamas žodis Pikulas, jiems tapo nebestebuklingu. Be to, Pikulas ne dievas, o velnias esąs, nes šiam jokių būdu negali būti atlyginama ir meldžiamasi. Tačiau, kadangi Žemė, arba kaip jie dar tiki, Žemės dievas, jiems yra geras Dievas, kuris sukuria tai, kas tarnauja žmogaus gyvybės ir jo sveikatos palaikymui, jie ėmė jam tarnauti, kaip anksčiau Pikului. Be šių priemonių jie švėsdavo tam tikras savo sveikatos išsaugojimo šventes. Tačiau jie švenčia nevienodai, vienas vienaip, kitas kitaip; vienas tam tikrą dieną per mėnesį arba per savaitę nedirbs jokie darbo, kitas, pavyzdžiui, nepjaus vištos, arba nearia, nešienauja, negręžia, nemala malūne,

neverpia, o šiaip kitus darbus atlieka. Jie taip pat turi tam tikras šventes dėl kai kurių organų sveikatos, pavyzdžiui, dėl akių jie tam tikromis dienomis nesiuva, dėl kojų — nemala. Kurie atsisakė šito stambeldiško būdo, vietoj to ėmė vaikščioti vieną, du ar tris kartus per metus į bažnyčią ir ką nors duoti kunigui arba elgetoms. . .

Be šių priemonių senovės prūsai turėję dar kitų vaistų, žinomų iš „Žemaičių veikalų“ ir taip pat iš *Henneberg'o* ir *Grunau* veikalų. Vaidilutės vartodavo pelenus iš Romuvos. Vaistams priklauso ir seotai, t.y. amuletai ir pakabinami daiktai, kurie pirmiausia pašventinami Seitono, tokiu būdu žmogus išlieka sveikas, o ligoniui grįžta sveikata. Dėl sveikatos buvo vartojamos ir kitos medžiagos, pavyzdžiui, vaško liejiniai ir linų išspaudos.

Įžymusis Bretkūnas spėja, kad prūsai, norėdami išlaikyti arklius sveikus, visą arklio kūną nušluostydavo gyva gyvate arba jos išnaromis, tą procedūrą galbūt jie naudojo ir savo sveikatos stiprinimui. Kai gimdavo vaikas, senovės prūsai jį ištepavo tam tikrų vaistažolių sultimis. Manoma, kad tai buvo pelyno sultys. Suaugę jomis išštepavo visą kūną; jie manė, kad tada jiems bus lengva nugalėti lokį. Tų pačių sulčių jie duoda gerti vaikui, praėjus keletui dienų po gimimo.

Praėjus keleriems metams po gimimo, nukirpdavo vaikui plaukus, kuriuos moteris turi įmesti į gėrimą iš pašventinto kaušo ir po to duoti vaikui keletą kartų krūtį. Jie galvojo, kad su plaukais vaikui nukerpama visa tai, kas nesveika, taip pat, kad nukirpti plaukai turi tokį poveikį, kad vaikas gali greitai augti, kaip greitai auga žmogui plaukai.

Jie turi maudykles, kurias prūsiškai vadina „pirtis“. Pirtys neturi jokių papuošimų ar patogumų, nes jas stato ankštas, kad jos galėtų išlaikyti šilumą. Pirties viduje be suolų prakaitavimui dar yra krosnis be kamino, vien iš lauko akmenų padaryta (pilkieji laikomi geriausiais). Krosnį jie įkaitina iš vidaus ir, kai akmenys įkaista, užpila tiek vandens, kiek jiems atrodo pakankama, kad žmogus galėtų išprakaituoti. Kad išvartų prakaitą su visais nešvarumais nuo žmogaus, jie naudoja vantas, t.y. beržų šluotas kaip rykštes, ant kurių dar turi būti lapai; jomis jie plaka kūną ir visus organus, nuo tokio plakimo atsiveria poros ir išeina visi nešvarumai. Beržų lapams, ypač jei jie kurį laiką pabuvo šiltame vandenyje, jie priskiria ypatingą jėgą, kuri žmogui, jei jis su jais plakamas, turi išeiti į sveikatą prieš sąnarių paralyžių, t.y. prieš podagrą; todėl tarp nadruvių sunku rasti žmonių, kurie sirgtų podraga. Po to, kai, jų

nuomone, pakankamai išsiprausė, jie bėga iš pirties į šaltą vandenį ir galvoja, kad tokiu būdu išsimaudę taps stipriais. Jie taip labai vertina prausimąsi, kad joks samdinyš nenori tarnauti tose vietose, jeigu nėra tokios pirties, kur galėtų kiekvieną savaitę ar net kas dieną praustis.

Diusburgas rašo, kad senieji prūsai prausėsi kasdien savo dievų garbei ir toje vietoje, kur stovėjęs šventas ąžuolas ar kitas medis. Kai nadruviai nori eiti į bažnyčią, jie būtinai prieš tai vakare išsimaudys, kad galėtų prieš dievą pasirodyti švarūs. Kitos tautos naudoja maudyklėmis dėl malonumo ar pasimėgavimo, o šios tautos — dėl sveikatos ir dėl patogaus pareigos atlikimo savo dievams.

Dabartinė nadruvių padėtis verčia juos stroipiai lankyti pirtis, kadangi jie nuskurdę dėl sunkios priespaudos ir turi sunkiai dirbti, apsipylę prakaitu; jiems reikia naudotis pirtimis ir prieš parazitus, ir dėl sveikatos.

Senovės prūsai ir jų apranga

Dėl sveikatos jie naudoja tam tikras vaistažoles, be kitų, nadruviai turi žolę, kurią jie vadina *penning Zoles*, t.y. pinigų žolė, dėl to taip pavadinta, kad, kai jie ją randa miške, niekas jos neskina, o padeda šilingą ant tos vietos, ji šiek tiek panaši į mėtą, tačiau turi kitokius lapus ir šaknis. Tai yra jiems panacėja nuo visų žmonių ir gyvulių ligų, taip pat ir nuo burtų. O šalia tos ir vaistažolė

jodzelle, kuri turinti tokią pačią jėgą. Ji turi lapus kaip miežis ir juodas uogas, kurios iš pradžių yra saldžios, o po to karčios. Vaistažolė, kurią jie vadina *gryžžole*, mūsiška vokiečių kalba yra sąnarių žolė. Jie pririša ją ant sąnarių, jeigu skauda koją ar ranką per sąnarį, ir aš įsitikinau, kad ji kai kam kai kada padėjo. Jos išvaizda: pereina nuo geltonos į raudoną spalvą ir turi gražią išorę. Iš paprastų valgių, labai sveiku jie laiko avių košę, vadinamą *kisielium* (*Kizzele*), todėl jie patys noriausiai valgo ir laiko, kad jie tokius dalykus galbūt senovėje daugiau vertino negu dabar.

Čia taip pat priklauso beržų arba liepų sula. Liepos sulai jie priskiria tokią didelę jėgą, kad tas, kuris ją geria, turi būti apsaugotas nuo akmenligės, o taip pat nuo paralyžiaus ir podagros. Todėl Nadruvoje ir Zalavonijoje tarp senųjų prūsų, kurie dabar vadinami lietuviais, nelengva surasti tokį, kuris turi ar turėjo tokią ligą.

Beržo sulą, kaip ir liepos sulą, jie moka parūgštinti ąžuolo lapais ir kitais daiktais. Juo aukščiau prakirstas medis, tuo vanduo laikomas stipresniu.

Kaip daugumai geras gyvenimo būdas yra stiprių vaistų dalis, taigi mes galime pasakyti, kad senųjų prūsų gyvenimo būdas, kuris dar yra įprastas, taip pat yra sveikatos ir daugelio ligų išvairymo priemonė.

Yra pastebėta, kad nadruvis vargu eis į karštą pirtį, jeigu jis prieš tai sušalo, nes tokiu būdu žmogus tampa dar silpnesnis ir nesveikesnis. Jie atšalę ištrina visą kūną sniegu ir, kaip rodo patirtis, vienas šaltis ištraukia kitą. Šalčio ir šilumos kaita tinkamu metu jiems yra vaistai prieš podagrą ir paralyžius. Todėl jie dažnai vaikšto basi. Ypač reikia pažymėti, kad nadruviai kojas laiko šiltai ir moka jas taip stipriai aprišti šiaudais ir autais į „Parresskus“, kad šaltis negali lengvai praeiti. O šaltą žiemą „pareškais“ aprištas kojas aplieja vandeniu, dėl šito šiaudai ir autai išlieka tuo šiltesni.

Jų žaidimai ir pasilinksminimai yra nevienodi. Vienoki pasilinksminimai vyrų, kitokie moterų, yra ir bendrų. Vyrų — tai dažniausiai lenktynės ant arklių, kamuolio mušimas į stulpą, jie turi rutuliuką ar kamuolį, padarytą iš medžio ar akmens, muša jį medine lazda, kad kamuolys pataikytų į stulpą, nukristų į taikinį. Be to, jie mėto kuokas ir lazdas į tam tikrą taikinį. Čia priklauso taip pat žaidimas su keista kūno padėtimi. Kadangi jie yra geri ėjikai keliu, o taip pat jie pripratę stovėti ant galvos, vienas užlipa ant kito pečių, stipriai ten stovi ir yra nešamas. Kai

Ein groß Amber Stadt / und Schloß.

Senoji Tilžė

kurie naudoja kojokus, kiti pačiūžas, kai kurie taip pat turi tam tikros rūšies batus-lentas, ilgesnes nei uolektis, su kuriais jie su ilga lazda ant sniego gana greitai stumiasi. Medžioklė pėsčiomis: kai jie savo naminius šunis naudoja, esant giliam sniegui, laukinių žvėrių pėdsakams susekti bei medžioti. Tie, kurie bendrauja su vokiečiais, pripranta prie žaidimo kortomis, malūno ir vilko žaidimo, kai kurie žaidžia kauliukais. Moterys turi savo šokį, šalia to supimąsi ant lentos, taip pat trečio gaudymą, žąsų žaidimą ir daugiau panašių, kurie yra bendri vyrams ir moterims. Kai kurie šokiai yra tokie: viena veda vieną ar du asmenis, kita veda keturis, sudaromas ratelis ir čia sugalvojama daug kas: žaidimas su obuoliu, kai išmeta du obuolius vieną po kito ir vėl sugauna viena ranka ir t.t.

Pretorijaus rankraštis turbūt yra vienas išsamiausių Prūsijos istorijos šaltinių, kuriame labai visapusiškai aprašoma prūsų tauta: jos buitis, istorija, charakteris, papročiai. Tiesiog labai reikia, kad jis būtų paskelbtas lietuvių ir kitomis kalbomis. Tai, kad jame esantieji kultūros lobiai daug kam neprieinami, yra didžiulis intelektualinis nuostolis ne tik mūsų tautai. Be to, rankraščio pirmoji dalis, esanti VVU bibliotekoje, yra blogoje būklėje ir reikia pagalvoti apie jo konservavimą. Aprašydami prūsų mediciną, nesilaikėme žodžių sekos ir tikslių gramatinių formų, bet išvertėme tiksliai prisilaikydami senovinio teksto, ir, jei būtume vertę tomis senovinėmis formomis, tai

skaitytojui būtų daug kas nesuprantama, arba būtų buvę reikalinga daryti plačius paaiškinimus. Kai kur tekstą trumpinome, išleisdami pakartojimus. Kalbėdami apie prūsų mediciną, galime drąsiai tvirtinti, kad ji turėjo aktyvią profilaktinę kryptį, būtent, rekomendavo organizmo užgrūdinimą pirtyje, šaltose maudyklėse. Prūsai pripažino aktyvius žaidimus ir sportą. Kai kurios gydymui vartotos žolės, pavyzdžiui, pelyno žolė ir sultys, biologiškai yra labai aktyvios, ir jų medicininis poveikis nėra pilnai ištirtas ir dabar. Kitos gi žolės, kaip gryšžolė, penningszolė, miršmanė iš tikrųjų dar ir dabar nėra mums tiksliai žinoma, kokie tai augalai. Tačiau iš kai kurių aprašymo detalių jas galima būtų identifikuoti. O sulos, midaus biologinis poveikis dar ir dabar nėra detalai išaiškintas. Gaila, kad dėl tuolaikinio neigiamo vokiečių požiūrio į liaudies mediciną daugelis jos gydymo būdų dingo užmarštyje ir niekad nebus išaiškinti.

Norisi išreikšti įsitikinimą, kad šis didžiulis mokslinis M. Pretorijaus veikalas, turintis daugiau kaip 2000 mašinraščio puslapių, vis tik bus išverstas į lietuvių kalbą ir išleistas.

Noriu nuoširdžiai padėkoti už pagalbą, ruošiant šį straipsnį, VVU bibliotekos retų rankraščių skyriaus vedėjui N. Fegelmanui ir germanistei J. Janeliūnaitei.

Amžius ir išlaidos sveikatai palaikyti. Apskaičiuojama, kad paskutiniai dveji žmogaus gyvenimo metai kainuoja 85% viso sveikatai užlaikyti skiriamo kapitalo.

Dabar JA'V yra 11% žmonių, vyresnių kaip 65 metai. Teorizuojama, kad 2040 metais (maždaug po 50 metų) 20% amerikiečių bus vyresni kaip 65 metai.

Am. Med. News, Feb. 10, 1989

Ambulatorinė chirurgija. *Am. Soc. of Anesthesiologists* nustatė, kad, nežiūrint amžiaus skirtumo, ambulatorinės chirurgijos ligoniai, gaudami bendrą (*general*) anesteziją, gauna 6 kartus daugiau įvairių komplikacijų, palyginus su tais, kurie buvo paguldyti ligoninėn panašiom operacijom. Komplikacijų mažiau, kai ligoniai po operacijų paliekami bent vienai nakčiai ligoninėje.

Am. Med. News, Feb. 10, 1989

LIETUVIŲ MEDICINOS MUZIEJUS

DIREKTORĖ DR. MILDA BUDRIENĖ

LITUANISTIKOS TYRIMO IR
STUDIJŲ CENTRE

XVII ALGS suvažiavimo proga gausus būrys lietuvių gydytojų aplankė LMM ir pasirašė svečių knygoje. Muziejų aplankė dr.-ai Česlovas ir Jūratė Norvaišai. Jie abu yra gydytojai ir šokėjai. Dr. Jūratė yra Kauno Medicinos instituto docentė ir medicinos istorijos žinovė. LMM lankė ir vilniečių grupė, kurioje buvo Vilniaus universiteto Medicinos Fakulteto dekanas doc. A. Svičiulis. Įdomus svečias buvo Tokijo universiteto profesorius, buvęs Rusijos ambasadorius Japonijoje. Jis domisi Lietuvos reikalais ir mielai apžiūrėjo visą muziejų, o LMM svečių knygoje įrašė linkėjimus anglų, rusų ir japonų kalbomis.

● **Nauji nariai**

Mecenatai: Dr. J. Meškauskas, dr. B. Paprockienė ir dr. A. Razma.

● **Nauji Ekspozitai**

Iš p. J. Blažio gauta profesorius Juozo Blažio nuotrauka, keletas straipsnių, knyga „Įvadas į psichiatriją“ ir nuotraukų. Profesorius anūkė yra gydytoja ir praktikuoja New York.

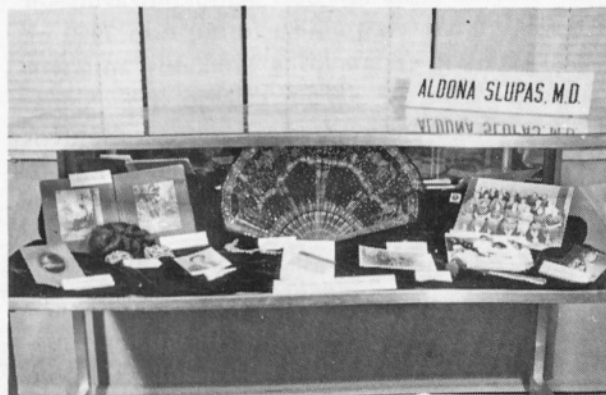
Dr. F. Kaunas padovanojo knygy.

Dr. P. Kisieliū — \$25.00

Dr. Jūratė Dievaitienė (Kaunas) atsiuntė savo parašytą knygą ir dar kelias kitas mediciniškas knygas.

● Lietuvių gydytojų vardynas jau dedamas į kompiuterį. Ten bus ir dantų gydytojų pavardės.

● **Dr. Aldonos Šliūpaitės vitrina.** P. Hypatija Yčas-Petkus ir Evelyn Yčas-Taggart padovanojo Dr. A. Šliūpaitės papuošalų, siuvinėtą staltiesėlę, supintą kasą, receptų blankus ir daug nuotraukų.

Dr. Aldonos Šliūpaitės vitrina

Medicina Nr. 2(74) 1989

Bendras LM muziejaus vaizdas

● Daromas Lietuvių gydytojų albumas — kartoteka, kurioje bus gydytojo pavardė, trumpa biografija ir fotografija. Gydytojus prašome atsiųsti savo nuotrauką ir biografiją, kad tas rinkinys būtų kiek galima pilnesnis. Siųsti: **Dr. M. Budrys**, c/o Lithuanian Research & Studies Center, Lithuanian Museum of Medicine, 5620 So. Claremont Ave, Chicago, IL 60636.

Prof. Jurgio Žilinsko vitrina

ILG draugijos susirinkime lapkričio 12 d. buvo nubalsuota 1989 m. draugijos kultūrinė tūkstanties dolerių premija skirti Lietuvių Medicinos muziejui Čikagoje. Premija bus įteikta draugijos pavasarinio pobūvio metu.

MEDICINA OKUPOUOTOJ LIETUVOJ

VI-tas LIETUVOS GYDYTOJŲ SUVAŽIAVIMAS VILNIUJE

Suvažiavimas vyko gegužės 18-20 dienomis gražiose operos ir baletų teatro patalpose. Pirmąją suvažiavimo dieną, gegužės 18, nuo 10 iki 22 val. vyko delegatų registracija Antakalnio 59 poliklinikoje. 19 val. prasidėjo tautinis vakaras universiteto Aktų salėje (Čiurlionio 21/27). Gaila, daugumai mūsų atvykusių iš Amerikos kontinento, neteko dalyvauti. Kaip žinia, suvažiavimui buvo ruošiami daugiau kaip metus laiko. Suvažiavo visų miestų ir rajonų ligoninių gydytojų išrinkti atstovai iš visos Lietuvos, kurių, berods, susidarė daugiau kaip 800. Be medicinos gydytojų, dalyvavo taip pat ir stomatologai, farmacininkai ir medicinos studentų atstovai. Suvažiavime dalyvavo gal trisdešimt lietuvių gydytojų — svečių iš Vakarų pasaulio; 19 jų iš JAV. Dabar Lietuvos gyventojų sveikata rūpinasi apie 16000 gydytojų. Sunkiai įsivaizduojamas skaičius, lyginant su prieškariniais laikais.

Suvažiavimas turėjo keletą svarbių uždavinių. Vienas iš jų buvo atkūrimas Lietuvos gydytojų sąjungos, kurios veikla buvo sustabdyta kartu su Sovietų okupacija. Tuo pačiu buvo nutraukta tradicija Nepriklausomoje Lietuvoje ruošyti gydytojų sąjungos suvažiavimų, kurie svarstydavo įvairius Lietuvos gyventojų sveikatos reikalus. Nepriklausomoje Lietuvoje paskutinis, penktasis visuotinis gydytojų suvažiavimas buvo 1937 m., Kaune.

Vilniaus operos rūmuose LGS suvažiavimo metu; iš k. V. Kleiza, V. Šaulys, F. Kaunas ir Pr. Stanaitis

Po daugelio metų susitinka kurso kolegos Vilniuje: iš k. F. Kaunas, V. Šaulys, Č. Gurevičiūtė-Kliezienė, V. Kleiza, A. Žygas ir Pr. Stanaitis

Antrąją suvažiavimo dieną, gegužės 19, iš ryto iki 10 val. buvo tęsiama registracija Operos ir baletų teatre, kur vyko ir suvažiavimas. Be gydytojų-delegatų, suvažiavime buvo ir kitų organizacijų atstovų. Iš viso apie 1000 žmonių. Teatro scena buvo subtiliai, meniškai papuošta. Iškilmingas atidarymas pradėtas maestro Sauliaus Sondeckio vadovaujama kamerinės muzikos klasinių kūrinių koncertu. Įžanginį atidarymo žodį pasakė prof. A. Marcinkevičius. Čia buvo prisiminti ir pagerbti gydytojai, dalyvavę paskutiniame, V nepriklausomos Lietuvos gydytojų suvažiavime. Jų buvo 14. Tylos minute buvo pagerbti jau mirę akademikai, kurie daug Lietuvai nusipelnė nuo praeito iki dabartinio suvažiavimo. Nepriklausomos Lietuvos laikotarpį trumpai apžvelgė prof. L. Laucevičius. Ilgoka kalba vyriausybės vardu sveikino suvažiavimą A. Brazauskas. Paminėjo, kad vienas iš svarbiausių sveikatos apsaugos persitvarkymo tikslų turi būti demokratizavimas ir savarankiškumas. Respublika turėtų nuo 1990 m. pilnai pereiti į savarankišką sveikatos apsaugos tvarkymą. Sąjūdžio vardu kalbėjo LPS Seimo Tarybos pirmininkas V. Landsbergis. Lietuvos sveikatos apsaugos ministras — A. Vinkus norėtų matyti gydytojus atgimusius gailingumui ir žmoniškumui. Anot A. Vinkaus, Respublikos sveikatos reikalai finansuojami tik 3-4 procentais nacionalinių pajamų — deficitinė ekonomika. Suvažiavimą sveikino PLB pirmininkas V. Bieliauskas, PLGS pirmininkas A. Vanagūnas, Europoje žinomas kardiologas E. Varnauskas iš Švedijos ir kiti.

Pasibaigus atidarymo iškilėm, prasidėjo darbo posėdziai, kurių buvo šeši visam suvažiavimui. Posėdziai buvo planingai paruošti. Kiekviename posėdyje pasisakyta apie specialias Lietuvos sveikatos problemas. Kiekvieno posėdžio pagrindinę temą (-problemą) apibūdino pranešėjas maždaug 20 minučių paskaita. Kai kuriuose posėdžiuose buvo du pranešėjai, apibūdindami dvi skirtingas temas. Paskaitą-pranešimą paruošė kelių asmenų grupė. Po pranešimų sekė pasisakymai, pasiūlymai, kritika. Tokių būdavo net keliolika. Kiekvienam posėdžiui pirmininkavo po du asmenis, taip pat buvo du koordinatoriai. Posėdžių temos liėt Lietuvos medikams labiausiai rūpimus sveikatos klausimus.

Po daug metų vėl susitinka kurso kolegos Kaune, iš k. O. Etmanavičiūtė, F. Kaunas, D. Norkaitė-Baršauskienė, Danienė ir V. Šaulys (1989 m. gegužės mėnuo)

Pirmo posėdžio pranešimą tema „Lietuvos gydytojas“ skaitė medicinos mokslų kandidatas Eduardas Razgauskas. Jis suminėjo ekonominius sunkumus, gydytojų paruošimo trūkumus, iniciatyvos stoką gydytojų tarpe, socialines ir politines problemas ir kt. pateikė pasiūlymų, kaip padėt pagerinti. Antrame posėdyje prof. Algirdas Baubinas skaitė pranešimą „Tautos sveikata ir jos problemos“. O jų labai daug. Suminėjo didėjančio žmonių mirtingumo priežastis, ypač nuo širdies ir kraujagyslių ligų, nuo piktybinių auglių. Alkoholizmas — didelė bėda. Lietuvoje yra daugiau kaip 60 tūkstančių alkoholikų. Beveik du kartus daugiau serga vaikų, negu sirgo prieš dešimtmetį. Vandens ir oro tarša kritišką padėtyje: industrija nesirūpina taršos valymo įrengi-

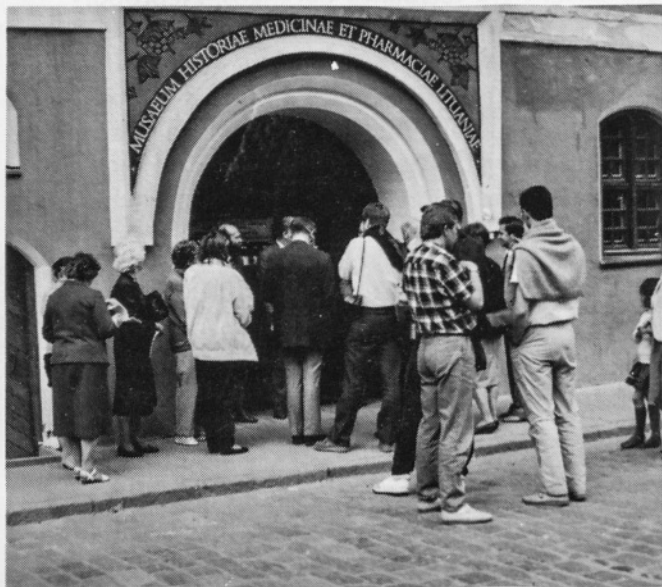
mais. Net vaikams tiekiamas prastos kokybės pienas. Menka sanitarinė tarnyba ir t.t. Pasisakiusieji davė daug pasiūlymų, kaip pagerinti susidariusią būklę. Kai kurie patarė griauti mitą apie nemokamą gydymą. Ekologijai ir kitoms problemoms sutvarkyti yra reikalinga ekonominė ir valstybinė visuotinė nepriklausomybė.

Trečiojo posėdžio tema — „Motinos ir vaiko sveikata“. Pranešimus skaitė Vilniaus universiteto docentai Algimantas Raugalė ir Alina Šaulauskienė. Nežiūrint, kad Lietuva sovietijos respublikų tarpe pirmauja vaikų sveikatos apsaugoje, ji jaučiasi toli atsilikusi nuo Japonijos, Suomijos ar Švedijos vaikų mirtingumo rodiklių. Biudžete vaikų ir motinų apsaugai skiriama tik 7% lėšų iš ir taip jau mažo bendro sveikatos reikalams skirto biudžeto. Nedarnių šeimų daug. Jose auga apie 16 tūkstančių vaikų, kurių auklėjimo problemos labai blogai tvarkomos. Reikalinga geresnė sveikatos apsauga nėščioms motinoms. Be gydytojų, čia pasisakė rašytojai, Lietuvos Moterų sąjungos pirmininkė, Blaivystės sąjūdžio ir Moterų sąjūdžio ir „Caritas“ atstovai. Pasiūlyta surasti būdų, kad nėščios moterys ir vaikai turėtų pirmenybę sveikatos apsaugos sistemoje.

Ketvirto posėdžio pranešimas, skaitytas prof. Vytauto Širvydžio, siūlė kaip pagerinti Lietuvos medicinos mokslą ir kokios yra to perspektyvos. Pranešėjas iškėlė keletą negatyvių aspektų, ruošiant naujus gydytojus. Medikų tarpe nėra efektyvių jaunų mokslininkų. „Komandinė“ medicina mažina asmeninę iniciatyvą. Menka finacinė bazė, nėra techninės pažangos. Neproporcingas gydytojui atlyginimas. Per daug centralizuoto planavimo. Reikia plačiau bendradarbiauti su tarptautinėmis medikų organizacijomis ir mokslininkais. Tam yra reikalinga atsipalaiduoti nuo Maskvos biurokratijos. Lietuvis mokslininkas savo noru negali išvykti į tarptautinį mokslinį kongresą. Pageidavimas atkurti „Medicinos“ žurnalą. Lietuvos mokslinius vardus ir laipsnius turi teikti Vilniaus universiteto ir Kauno medicinos instituto mokslinės tarybos, o ne Maskvos. Pagrindu turi būti ne pasenęs disertacijų metodas, bet realūs moksliniai darbai. Mūsų aukštosios mokyklos turėtų atsikratyti rusifikacijos. Pavyzdžiui, iki 1985 metų „Aukštųjų medicinos mokyklų moksliniai darbai, „Medicina“ ėjo lietuvių kalba, 1986 m. — lietuvių ir rusų, o nuo 1987 m. — tik rusų kalba. Mokslo institucijas reikia apšvarinti nuo pseudomokslininkų ir prisiplakusių funkcionierių.

Penktajame posėdyje buvo pasisakyta apie Lietuvos gyventojų sveikatos apsaugą dabar ir ateityje. Pagrindinius pranešimus padarė Vilius Grabauskas ir Algimantas Blažys. Pranešėjų supratimu, tautos sveikatos būklė nė kiek nepagerėjo, o paskutiniiais dešimtmečiais net pablogėjo. Reikia keisti visą sistemą. Pagrindinį dėmesį reikėtų kreipti į sveikatos išsaugojimą ir profilaktinę mediciną. Čia vėl iškyla ekonominio savarankiškumo svarba, krašto suvereniteto būtinybė. „Sveikata ir jos apsauga yra nacionalinės kultūros ir mokslinės minties sudėtinė dalis...“ (A. Blažys). Būtina ekologinė švara. Gydytojui reikia sudaryti profesinio tobulinimosi sąlygas. Sveikatos apsaugos planavimą, finansavimą reikalinga pertvarkyti demokratiniais pagrindais, panaudojant Švedijos, Suomijos ar Olandijos patirtį. Dabar Lietuvoje vienam gyventojui sveikatos reikalams išleidžiama tik 90 rublių, kai tuo tarpu Vakarų Europoje tam skiriama apie 800 dol., o JAV — 1750 dolerių. Siūloma įvesti sveikatos draudimą, panašiai, kaip buvo daroma nepriklausomoje Lietuvoje (ligonių kasos). Po pranešėjų kalbų daug nuomonių išsakė ir kiti dalyviai.

Šeštasis posėdis, trukęs beveik visą paskutinę suvažiavimo dieną, praėjo palyginti sklandžiai. Registracijos metu delegatams buvo išdalintas Lietuvos gydytojų sąjungos įstatų projektas. Pranešėjas Zigmantas Satkevičius supažindino su statuto priėmimo procedūra. Statutas buvo skaitomas atskiromis sekcijomis ir, atsiradus neaišku-

Gydytojai iš Amerikos lanko Medicinos ir Farmacijos muziejų, Kaune.

mams, buvo keičiamas ar papildomas ir balsavimu priimamas. Daugumos delegatų pritarimu buvo atkurta Lietuvos Gydytojų sąjunga.

Buvo išrinktos taryba ir valdyba, teismas ir revizijos komisija. Valdybos pirmininku prezidentu išrinktas akademikas prof. Algimantas Marcinkevičius; vicepirmininkais — Juozas Olekas, Alis Baublys ir Eugenijus Laurinaitis. Teismo pirmininku išrinktas Gediminas Kaluina, teismo nariais — J. Sošas, J. Stankus ir E. Razgauskas. Revizijos komisijos pirmininku išrinktas Vytenis Andriukaitis, nariais — T. Norkus ir P. Šileikis. LGS prezidentas ir Teismo pirmininkas buvo prisaikdinti. Suvažiavimas baigtas Lietuvos himnu.

V. Šaulys

PO 40 METŲ LIETUVOJE

... Sąjūdžio medikai ir Gorbačiovo pertvarka, o nemažiau ir atgimstančios Lietuvos atsikuriančios Gydytojų sąjungos šeštasis (po 52 metų pertraukos) suvažiavimas, nostalgiskai paskatino mane aplankyti gimtąjį kaimą ir miestą. Deja, nebeatpažįstamą.

Iš Čikagos *Midway* aerodromo pakilę gegužės 17-tos rytą, pro Torontą, Diuselдорfą ir Maskvą, tik sekančios dienos vėly vakarų nusileidome Vilniuje. Maskvoje mus pasitiko ir toliau lydėjo, traukiniu atvykęs, jaunas sąjūdielis, Klaipėdos miesto ligoninės gyd. Rolandas Vaičiūnas. Jisai, kartu su kolega Albertu Valavičium, globojo mus ir po suvažiavimo kelionėje (specialiu autobusu) į Kauną, Raseinius, Klaipėdą ir Nidą, kurion iš Smiltynės patekti pro griežtą kontrolę pagelbėjo vyr. gyd. Vytautas Janušonis.

Suvažiavimas, kuriame dalyvavo apie 1000 rinktų delegatų iš visų rajonų, vyko Akademiniame operos ir baletų teatre. Registracija sklandi ir pavyzdingai tvarkinga, dargi su suvenyriniu portfeliu bei užrašų knygute ir atlapo sege. Viską, neišskiriant nė didžiulės trispalvės teatro scenoje, skoningai puošė, įmatriai suprojektuota mediciniškai tautiška Gydytojų Sąjungos emblema iš Raudonojo kryžiaus ir Gedimino stulpų.

Taikią, iškilmingą atidarymo dvasinę nuotaiką kėlė nemari klasikinė muzika, perteikta Lietuvos kamerinio orkestro, kurį dirigavo Saulius Sundeckis (pilnos sudėties orkestro teko pusiau slaptai klasytis Waukegene, netoli Čikagos, pasaulinių gastrolių metu prieš keliolika metų. Beje, dirigento tėvas Jackus Sonda, buvęs ilgametis „Keleivio“ redaktorius, sulaukęs gilios senatvės, neseniai mirė tik išlipęs iš lėktuvo Maskvoje.

Atidarymo įžanginį žodį tarė populiariusis kardiochirurgas akademikas A. Marcinkevičius. Sekančią dieną jis išrenkamas ir prisaikdinamas Lietuvos medikų sąjungos prezidentu. Penktojo (1937 m.) suvažiavimo delegatas prof. Liubomiras Laucevičius trumpai apžvelgė Lietuvos gydytojų organizavimosi istoriją. Suvažiavimą sveikino LKP CK pirmasis sekr. Algirdas Brazauskas, Sąjūdžio Seimo t-bos p-kas prof. Vytautas Landsbergis ir sveikatos apsaugos ministras Antanas Vinkus ir jo kolegos bei Estijos gydytojų s-gos pirmininkas L. Karus.

Išėivijos vardu sveikino Pasaulio lietuvių bendruomenės pirmininkas psichologijos prof. Vyt. Bieliauskas iš *Cincinnati*, PLGS/ALGS sąjungos pirmininkas prof. Alvydas Vanagūnas ir žymusis kardiologas prof. Edvardas Varnauskas iš Švedijos Gioteborgo. Išsamus, 38-ių puslapių suvažiavimo aprašymas tilpo šių metų Sveikatos apsaugos 7-me numeryje. Šį mėnesinį, kol kas vienintelį Lietuvos medikams skirtą leidinį galima užsiprenumeruoti per Ritą Dapkutę, SąjūdžioInfo, 7159 South Whipple St., Chicago, IL 60629, tel. 312-476-8469 (vakarais).

Šalia jau minėtų išėivijos medikų dalyvavo mūsų „Medicinos“ vyr. redaktorius, anesteziologas Vacys Šaulys, oftalmologas Linas Sidrys su žmona Rima ir Linute bei Rimuku, kolega buv. PLGS/ALGS-gos pirmininkas Ferd. Vyt. Kaunas, internistai Algis Kerpė ir urologas Leonas Šulas su neperseniausiai iš Lietuvos „importuota“ žmona, Ligija Rociūnaitė ir optometristė Gina Ginčauskaitė su mama. Jaunas kolega urologas Petras V. Kisielius „nepakeičiamu įsaku iš aukščiau, kaip Tarybų Sąjungoj šiuo metu nepageidaujamas asmuo“, pasus tikrinant, buvo sulaikytas Maskvos aerodrome ir sugrąžintas, nors turėjo galiojančią vizą. Glasnots?!

Suvažiavime buvo įžanginių procedūrinių keblumų dėl darbotvarkės, ir taip pat baigminių kiek triukšmingesnių įsiterpimų iš dalyvių pusės. Nepadėjo nė ankstesnis mūsų niujorkiečio neuropechiatro prof. Jono Gintauto suvažiavusių kolegų supažindinimas su Vakaruose prigijusiomis parlamentarinėmis procedūromis. Galima buvo pajusti kiek nemalonią, „demokratinėje“ santvarkoje, tačiau neišvengiamą spragą tarp vyr. gydytojų ir jaunesniųjų — nepartinių. Esu tikras, kad laikas, tas mūsų nepamainomas asistentas, ją užpildys. Vardan tos. . !

Fervyka

Dr. F. Kaunas aplankė buvusį Lietuvos užsienio ministerį ir Sibiro tremtinį Juožą Urbšį

- XXXVI (trisdešimt šeštoji) Europos lietuvių studijų savaitė įvyko 1989 m. vasarą Gotland saloje. Čia susitiko įvairių sričių ir krypčių išėivijos ir Lietuvos veikėjai ir svarstė įvairius lietuvių tautos klausimus.

Kauno medicinos instituto docentas Vilius Grabauskas skaitė Kauno medicinos instituto sveikatos tyrimo centro pranešimą tema: „Sveikata — ne viskas, bet visa kita be sveikatos yra niekas“. Gyvenimo trukmės vidurkis Lietuvoje yra 72.5 metų. Palyginus su Švedija, vyrų jis 6 metus trumpesnis, o moterų 2 metus trumpesnis. Pagrindinės mirties priežastys yra širdies kraujagyslių ir vėžio ligos — apie 80%. Vaikų iki vienerių metų mirtingumas siekia 11.5%. Tyrimai parodė, kad Lietuvoje kas antro vyro ir kas ketvirtos moters yra per aukštas kraujo spaudimas, ar per daug cholesterolio kraujuje. Kas antras vyras ir kas dešimta moteris yra smarkūs rūkoriai. Kas trečias vyras ir kas ketvirta moteris per daug sveria. Plaučių vėžiu daugiausia žmonių suseraga ekologiškai užterštose vietose. Tyrimams ir sveikatos apsaugos programoms Lietuva gauna paramos ir mokslinės pagalbos iš *World Health Organization*, kurioje dr. Grabauskas stažavosi Ženevoje. Lietuvoje 10,000 gyventojų tenka 48.1 gydytojas ir 147 gailestingosios seserys. Vieno gyventojų sveikatos priežiūrai Lietuvoje yra išleidžiama 90 rublių.

- Vilniuje ilgus metus veikė kompartijos veikėjams skirta specialioji respublikinė liginė, priklausiusi Lietuvos sveikatos apsaugos ministerijos IV valdybai. Liginės veikla pradėdama demokratizuoti. Čia jau gydomi alerginėmis ligomis sergantys Vilniaus miesto vaikai. Sveikatos apsaugos ministras Antanas Vinkus pritaria liginės pertvarkymui.

PLGS VALDYBA

Pirmininkas

A. VANAGŪNAS, MD.
237 S. Grove Dr.
Oak Park, IL 60302
708/386-3454

Vicepirmininkas

G. BALUKAS, MD
P.O. Box 734
Beverly Shores, IN 46301
219/879-2165

Sekr. /Iždininkas

A. PAKALNIŠKIS, M.D.
1619 Kaimi Ct.
Naperville, IL 60540
708/717-7351

XVII Pasaulio/Amerikos lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimas 1989 m. rugsėjo 2-3 d.d.

Suvažiavimas vyko Čikagos vakariniame priemiestyje, *Oak Brook, Hyatt* viešbutyje.

Registracija 9:30 val. ryte.

Darbo posėdis prasidėjo 11 val., dalyvaujant 32 draugijų atstovams. Didesnę dalį sudarė Ilinojaus draugijos atstovai. Dalyvavo Niujorko, Ohajaus ir Kalifornijos atstovai.

Arvydas Vanagūnas, MD — PLGS pirmininkas paveda suvažiavimą

Darbo posėdį vedė sąjungos pirmininkas **Arvydas Vanagūnas**. Pažiūrėjus į kasos knygas, pasirodė, kad finacinė sąjungos būklė nėra gera. Ne visos draugijos atsiunčia priklausantį mokestį, kuris yra palyginamai mažas — 5 dol. nuo aktyvaus nario. Atsiskaičiusios draugijos, lyginant su Ilinojaus draugija, negausios narių skaičiumi — jos visos turi apie 100 aktyvių narių. Tuo tarpu, peržiūrėjus kasos knygas, paaiškėjo, kad Ilinojaus draugija, turinti daugiau kaip 100 narių, neatsiskaičiusi net už 5 metus.

Sąjungos valdyba, ruošdama suvažiavimą, išsiuntinėjo daugiau kaip 600 laiškų visiems

gydytojams Amerikoje, kurių adresai žinomi. Informacija buvo gana dažnai skelbta spaudoje. Suvažiavimo planus buvo įmanoma pradėti vykdyti, nes kasoje buvo kiek pinigų, kurie susidarė iš LAMA (*Lithuanian American Medical Association*) žiemos seminaro pajamų. Šiaip ar taip, norint pagyventi PLGS veiklą, ateityje reikės didesnio kapitalo. Pirmininkas tikisi, kad ateityje draugijos aktyviau remis PLGS veiklą ir planus. Išdo revizijos nespėta padaryti. Apmokėjus šio suvažiavimo sąskaitas, revizijos komisija bus paprašyta patikrinti knygas.

Pirmininkas iškėlė, beveik kiekviename suvažiavime diskutuojamą klausimą — koks mūsų statusas su IRS? Sąjunga turi banko sąskaitą, kur susidaro šiek tiek pajamų iš procentų. Pajamas reikia pranešti IRS. Sąjunga turėjo taksų numerį, bet kai bankui numeris buvo praneštas, bankas atsakė, kad numeris neteisingas. Turbūt reikės ieškoti teisinio patarėjo, tam reikalui išspręsti. Dabar sąjungos sąskaita registruota pirmininko numeriu. Nutarta, kad naujoji valdyba tai tinkamai sutvarkys. ALGS buvus įregistruota 1951 m. (dr. Budrienės žiniomis) Ilinojuje, kaip pelno neduodanti organizacija, ir pažymėjimas esąs archyve. Tuo klausimu pasisakė d-rai Kaunas, Šonta, Ambrozaitis, Budrienė, Balukas, Šaulys, Ringus ir kiti.

Pirmininkas konstatavo, kad esant tik 4 draugijoms ir jų veiklai silpnėjant, kyla abejonės dėl ateities. Aktyviai įsijungusių veiklon gydytojų yra mažai. Ar mums pridera vadintis PLGS? Atsikūrus Lietuvoje gydytojų sąjungai, mūsų veiklos įsipareigojimai yra pasikeitę. Čia vėl daug prieštarinių nuomonių. Keletas motyvuotų pasiakymų, yra už tai, kad bent laikinai, statuto nereikia keisti. Lietuvoje mūsų, kad ir nestipri veikla, yra labai vertinama.

PLGS ir Lietuva. Daug gydytojų atvyksta aplankyti gimines, draugus. Kai kurie nori susipažinti su medicinos praktika, ligoninėmis, mokslo institucijomis. Ypač didelis entuziazmas yra jaunų medikų ir studentų. Kurie neturi giminių,

XVII PLGS suvažiavimo paskaitų metu

rašo laiškus klausdami, ką turi daryti, kad galėtų atvažiuoti čia net studijų tikslais. Kaip jiems padėti? Norint patekti į ligonines, atvykę turi būti išlaikę atitinkamus egzaminus, mokėti kalbą. Ar įmanoma pasikeisti studentais? Viskam reikia kapitalo ir laiko. O gal mūsų gydytojai, specialistai turėtų vykti į Lietuvą ir supažindinti studentus su JAV medicina? Atvykstantieji iš Lietuvos gydytojai daug tikisi. Dr. Brėdikis laišku prašo paramos 5-6 mil. dolerių širdies ir kraujo indų chirurgijos ligoninei statyti. Nori patarimų ir pagalbos. Pirmininkas mano, kad reiktų sudaryti komisiją, kuri tais klausimais rūpintųsi. Gal net reiktų turėti sekretorių-reikalų vedėją, kuris tik tais dalykais susirašintų ir užsiimtų. Tokiems planams vykdyti reikia 15-20000 dol. metinio kapitalo. Su esamu biudžetu nieko rimto neįmanoma padaryti. Reiktų gauti pagalbos ir iš kitų organizacijų. (LB ekonominė komisija). Reiktų kaupti iš ligoninių ar kitų sveikatos institucijų vartotą aparatūrą. Taip daro jugoslaviai ir filipiniečiai.

Amerikiečių politinė nuomonė keičiasi sovietų atžvilgiu (dr. Vanagūnas). Dabar situacija gera, nes ligoninėms trūksta internų, rezidentų. Mičigane, *Ann Arbor* universitetas jau dabar daro pastangas atsigabenti 4-5 studentus ar jaunus gydytojus iš Pabaltijo — privati grupė tuo rūpinasi. (Tuo klausimu nutarta tęsti diskusijas po pietų).

Sudaryta rezoliucijų komisija iš kolegų: K. Ambrozaičio, G. Baluko ir A. Pakalniškio.

V. Šaulys padarė pranešimą apie „MEDICINOS“ žurnalo problemas. 1990 m. sukaks 30 metų

nuo lietuvių gydytojų Amerikoje leidžiamo periodinio leidinio — Amerikos lietuvių gydytojų „Biuletenio“ ir vėliau (1970 metais) tapusio „MEDICINOS“ žurnalu. Iki dabar, pradedant Biuleteniui, išleisti 73 numeriai. Žurnalą redaguoja redakcinė komisija. Žurnalo leidėjas yra PLG sąjunga. Per paskutiniuosius 7 metus kasmet išleidžiami 2 žurnalo numeriai, 1000 egzempliorių tiražu. Žurnalas siunčiamas lietuviams gydytojams, kurių adresai žinomi. Už prenumeratą susimoka vidutiniškai 250 gydytojų. Vieno numerio išleidimas ir išsiuntinėjimas vidutiniškai kainuoja 1600 dol.

Žurnalo redakcija beveik yra paruošusi viso laikotarpio Biuletenio ir Medicinos turinio rodyklę, kuri planuojama išleisti 1990 metais.

Diskusijos „Amerikos lietuvių gydytojų bendravimas su LGS“: Iš k. R. Dapkutė, K. Šalčius (Vilnius), J. Bajarskas (Kaunas) ir A. Razma

1987 m. PLGS išleido prof. J. Meškausko „Lietuvos Medicinos istoriją“. Redakcija sutiko paruošti ir išleisti LMI priedą, — knygoje nepaminėtų asmenų ir įvykių, bei knygoje pasitaikiusių klaidų atitaisymą, jei tokių atsirastų.

XVI PLGS suvažiavime buvo nutarta išleisti Amerikos lietuvių gydytojų 75 m. veiklos sukaktuvinį leidinį. Darbas eina pamažu. Jeigu pavyks visą medžiagą sukaupti, leidinio ar žurnalo priedo pavidalu, tikimasi paruošti irgi 1990 metais.

Dalis „Medicinos“ redakcinės kolegijos su PLGS pirmininku pasitarime. Iš k. K. Ambrozaitis, K. Rimkus, A. Vanagūnas, V. Tauras ir V. Šaulys

Per VI Lietuvos gydytojų atstovų suvažiavimą Vilniuje 1989 m. gegužės mėnesį buvo atkurta Lietuvių gydytojų sąjunga (LGS) ir suvažiavimas pageidavo atgaivinti „Medicinos“ žurnalą, Lietuvoje ėjusį iki 1942 metų. Dabartinis mūsų suvažiavimas turi rasti išeitį ir nuspręsti ar pasilikti su „Medicinos“ pavadinimu ir grįžti prie „Biuletenio“, ar pasivadinti kitu vardu? Mūsų žurnalas, nors ir paprastas, išeinantis tik 2 kart per metus, buvo ryšininkas ir informacijos priemonė tarp pokario išeivijos ir ankstesnių emigracijų lietuvių kilmės gydytojų. Kokiu vardu bepavadinšime, bet mums tokio ar panašaus leidinio reikės ir vėliau. Redakcijos manymu, mes neturime pagrindo stabdyti LGS planų. Lietuvoje dabar yra apie 16000 gydytojų. Jie kur kas pajėgesni reguliariai leisti platesnės apimties žurnalą.

Paskutinis klausimas sukėlė gana gyvas diskusijas. Buvo gana tvirtai motyvuotų pasisakymų palikti *status quo* kol politinė padėtis Lietuvoje išryškės ir nusistovės. Kol Lietuva yra okupuota, žurnalo vardo perdavimas tik pasitarnautų okupanto propagandai (Avižonis). Nemažai pasisakė ir už grįžimą prie Biuletenio (Budrienė), nes turint sunkėjančią bendradarbių padėtį, redaguoti Bi-

uletinį lengviau, nes jo reikalavimai yra kuklesni, atkristų įsipareigojimas moksliniam skyriui. Buvo nuomonių, kad, nežiūrint „Medicinos“ atgaivinimo Lietuvoje, mes galime pavadinimą pasilikti. Meksika jau seniai leidžia žurnalą „MEDICINA“ (ispanų kalba), bet tas netrukdė taip pavadinti žurnalą Lietuvoje. Komplikacijoms išvengti (pvz. panaudojant šaltinius) siūloma bandyti ieškoti visai naujo pavadinimo (Vygantas, Plioplys). Nutarta tęsti pasitarimus su LGS ir kol kas nedaryti pakeitimų.

Suvažiavimo atidarymas 13:30 val. Ilinojaus gydytojų draugijos pirmininkas, suvažiavimo šeimininkas **Edmundas Vižinas MD** pasveikino suvažiavimo dalyvius ir svečius iš arti ir toli, ypač atvykusius iš Lietuvos.

Invokacija — kun. **J. Vaišnys, SJ** iškėlė gydytojo atskomybę ligoniams. Po to sekė Lietuvos himnas.

Pagerbimas 2 metų laikotarpiu mirusių lietuvių gydytojų išeivijoje. Mirusių pavardes, kurių buvo 30, perskaitė **Arvydas Vanagūnas MD**, PLGS ir ALGS pirmininkas. Mirusieji pagerbti susikaupimo minute. Tarpe mirusiųjų buvo dr. **P. Sutkus**, PLGS valdybos sekretorius.

Prof. Vytautas S. Vardys

Savo įvadinėje kalboje pirmininkas aptarė sąjungos organizacinę padėtį ir susumavo, kas padaryta praeitos kadencijos metu. Perskaitė suvažiavimo proga atsiųstus sveikinimus. Pristatė prof. Vytautą **Vardį** ir pakvietė paskaitai: „**Lietuva ir Gorbačiovo perestrojka**“.

Paskaita išsami. Suminėti Maskvos komunistų partijos centro komiteto ir Gorbačiovo tikslai, įvedant „persitvarkymo ir atvirumo“ politiką,

lietuvių ir kitų Pabaltijo tautų atgimimas ir atvirumo politikos paskatintos įsikūrusios tautinės, laisvės siekiančios organizacijos ir komunistų partijos manipuliacijos kiekvieno tautinio judėjimo žingsnyje. Ko iš viso to galima tikėtis? Gorbačiovo atidaryti Sovietų sąjungos langai ir durys gali turėti Lietuvai fatališkos reikšmės. Maskvą pykdo pabaltiečių politika. Krekliui ypač nepatiko ir jį išgąsdino įrodymas, kad Pabaltijis yra nelegalia sutartimi okupuotas, o ne prašymu priimtas į Sovietų sąjungą. Didelę baimę ir pyktį sukėlė „gyvybės grandinė“ nuo Talino iki Vilniaus. Konfrontacija — Krekliui svarbu išlaikyti imperiją. Tas jai svarbiau nei ekonominis būklės pagerinimas. Pradžioj Gorbačiovas buvo laikomas baltų draugu, bet jo mintijimas yra imperialistinis. Pabaltijo įvykiai panašūs į Čekoslovakijos „pavasarią“. Nedaug moralinės paramos gaunama iš laisvos Europos. Vokietijos politika yra trumparegiška, savanaudiška ir tiesiog pasisako prieš Pabaltijo nepriklausomybę. Ne daug geresni ir JAV politikai, kurie nori garantuoti politinį *status quo*. Paskaitoje suminėta trumpa, bet aiški ir pilna paskutinių 18 mėnesių įvykių raida Lietuvoje, KP ir Sąjūdžio istoriniai ėjimai.

15:30 val. **Diskusijos „Išėjimas lietuvių gydytojų bendravimas su Lietuvos gydytojais ir atkurta Lietuvos gydytojų sąjunga (LGS)**

Diskusijose dalyvavo R. Dapkutė, d-rai J. Bojarskas (Lietuva), A. Razma, K. Šalčius (Lietuva), A. Vanagūnas ir moderatorius G. Balukas.

Dr. Vanagūnas: kaip atrinkti geriausius ir gabičius studentus? Norint medikus atsikviesti rezidentūrai, reikia, kad jie mokėtų kalbą ir būtų išlaikę FMG egzaminus, kitaip negalės dirbti ligoninėse. Egzaminai kainuoja 250 dolerių (valiuta) ir Rytų Europoje juos galima laikyti tik Varšuvoje. Dr. Vanagūnas domėjosi anksčiau tuo klausimu. Pageidaujant, egzaminacijos įstaiga visam Pabaltijui gal galėtų būti įsteigta Vilniuje. Turint kokį nors mechanizmą, kaip atrinkti gabius ir kalbą mokančius studentus ar gydytojus, kurie turi galimybę egzaminus išlaikyti, būtų galima tokiems organizuoti kapitalą egzaminams apmokėti. Atvykstantiems 2-3 mėnesius, galima gauti H1 vizas dirbti laboratorijose, tyrimų institutuose ir gal vizituoti ligonines, bet jie negalės turėti kontakto su ligoniais. Čia kiltų klausimas, kas juos išlaikys, kas rūpinsis transportacija, apsigyvenimu ir kitais reikalais.

Dr. Jurgis Bajarskas (iš Kauno medicinos instituto) — mato daug komplikacijų, norint studentus ar gydytojus čia atsikviesti specializuo-

Dr. Jurgis Bojarskas

tis. Atranka galima būtų daryti per Vilniaus universiteto vadovybę, mokslo tarybą ar kitaip. Jo nuomone, Lietuvos gydytojai turi keisti savo pažiūras į sveikatos problemas. Lietuvoje dabar yra 40 gydytojų dešimčiui tūkstančių gyventojų, tuo tarpu gydytojų trūksta. Pvz. jis žino, kad šiandien Lietuvoje trūksta 600 pediatrų. Darbo interesas kitoks. Turime daug gydytojų, bet jie kitaip dirba. Mums Lietuvoje reikia pakelti medikų paruošimo lygį, kad jie tiktų dirbti XX amžiuje. Būtinai Amerikos ir Lietuvos gydytojų bendradarbiavimas. Ligoninės tai tik mūrai, mums reikia modernios aparatūros, vaistų ir kitų medicinos priemonių.

Dr. Kęstutis Šalčius (širdies ir kraujagyslių chirurgas) — LGS valdyba yra numačiusi sudaryti komisiją, kuri rūpinsis gydytojų tobulinimuisi užsienyje. Dabar vis blogėja Lietuvos ligoninių ir medikų aprūpinimas. Gydytojų materialinę būklę reikia pagerinti. Nežiūrint didelių trūkumų, Lietuvoje atliekamos svarbios ir sėkmingos operacijos. „Mažiname mirtingumą. Operacinėse begaliniai trūksta elementarių instrumentų. Pas mus daug instrumentų pasenę, surūdiję. . .“

Dr. A. Razma kalbėjo, kaip vyksta Lietuvos šelpimas per Lietuvių Bendruomenę įvairiems reikalams — pinigais, medikamentais, knygomis. Tiems reikalams Bendruomenė norėtų dar surinkti dabar bent pusę milijono dolerių. Didelė pinigų dalis eitų sveikatos priežiūros pagerinimo reikalams.

Rita Dapkutė, būdama ne medikė, bet kurį laiką gyvenusi Lietuvoje, eilinio žmogaus akimis matė didelę medikamentų, švaros ir higienos stoką. Lietuvoje gydytojams reikalingas atgimimas. Lietuvoje nesiskaitoma su individu kaip su žmogumi. Aukštas procentas hepatitu sergančių, ypač tų, kurie dirba ligoninėse. Atlyginimai maži. Nėra

gydytojams prideramos pagarbos. Lietuvoje daug alkoholikų — didelė problema. Medikai nenaudoja psichoterapinių metodų apsiėjime su ligoniais ir t.t.

Trumpai kalbėjo dr. **V. Bieliauskas**. Buvo ir daugiau pasisakymų ir pasiūlymų tais klausimais.

Moderatorius dr. **G. Balukas** susumavo diskusijas: būtinas yra bendradarbiavimas su atgimstančios tėvynės kolegomis. Reikia prie PLGS valdybos sudaryti komisiją, kuri rūpintųsi ir sudarytų planus, kad atvykę gydytojai turėtų progos pamatyti, kokia yra šito krašto medicina.

Vakarinė programa prasidėjo 18 val. susipažinimu, pabendravimu Dalyviai, susėdę prie stalų, iš klausė keletą jaunos solistės **Dalios Eudukaitės** dainų.

Sąjungos pirmininkas A. Vanagūnas PLGS vardu per dr. A. Statkevičių įteikė dr. Jonui Adomavičiui specialų žymenį už jo nenuilstamą medicinos žinių populiarinimą lietuviškoje išėjimo spaudoje. Dr. Statkevičius ta proga kalbėjo apie gydytojo etiką ir moralines vertybes. PLGS pirmininkas padėkojo visiems, prisidėjusiems pagalba ir patarimais, rengiant šį suvažiavimą.

Vakarienės metu ir po vakarienės šokiams orkestras grojo populiarias ir modernias melodijas.

Sekmadienį, rugsėjo 3 d. 10 val. Jėzuitų kopyčioje buvo pamaldos už lietuvius gydytojus, mirusius Lietuvoje ir išėjimoje. Šv. Mišias atnašavo

Pagerbimas žuvusių už Lietuvos laisvę prie paminklo Jaunimo c. sodelyje, Čikagoje PLGS XVII suvažiavimo metu 1989 m. rugsėjo mėn. Vainiką neša d-rai iš k. D. Brazdžiūnaitė, A. Šaulytė ir J. Šonta; toliau dalis suvažiavimo dalyvių

Dr. G. Balukas

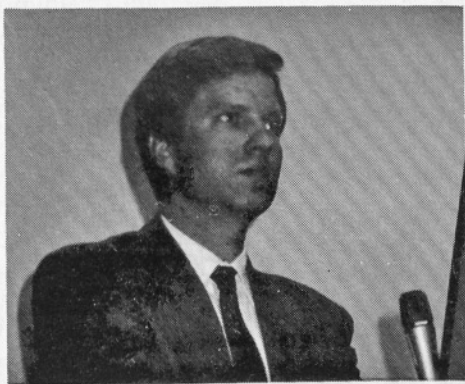
ir pritaikytą pamokslą pasakė kun. **J. Vaišnys SJ**. Po pamaldų JC sodelyje prie paminklo buvo padėtas gyvų gėlių vainikas žuvusiems ir kenčiantiems už Lietuvos laisvę prisiminti; sugiedotas tautos himnas. Po to buvo bendri pusryčiai JC kavinėje, kur dalyvavo daugiau kaip 50 gydytojų. Po pusryčių buvo pakankamai laiko norintiems aplankyti Lietuvių Medicinos muziejų.

13:30 val. Mokslinė programa: „Paskutinės naujovės ir laimėjimai medicinoje“, — moderatorius A. Vanagūnas.

A. Kerpė, MD — internistas. Paskaitos tema — „Aukštas kraujo spaudimas ir jo gydymas“. Aptarė naujus metodus gydant aukštą kraujo spaudimą. Vaistų yra plati pasirinkimo skalė ir juos panaudoti galima įvairiai suderinus; gydant, reikia į kiekvieną ligonį atsižvelgti individualiai.

A. Vanagūnas, MD — tema „Tulžies akmenys ir naujas gydymas“. Kaip žinome, iki šiol tulžies

Algis Kerpė MD — internistas — PLGS XVII suvažiavime

pūslės akmenys būdavo pašalinami tik chirurginiu būdu. Dabar, palyginti dažnai, „akmenys suskaldomi“ — lithotripsy. Tam panaudojama speciali technologinė aparatūra. Skaldymo metodą galima taikyti, kai akmenys yra cholesteroliniai. Dabar dažnai naudojamas ir akmenų tirpinimo metodas specialiais vaistais. To metodo pritaikymas labai ribotas. Gydymas ilgai trunka ir nėra visada sėkmingas. Panaudojamas tais atvejais, kai yra labai rimta kontraindikacija chirurgijai.

A. Pakalniškis, MD — radiologas. Paskaitos tema — „Magnetic Resonance Imaging (MRI)“. Jis labai vaizdžiai apibūdino RMI fizinius principus, suprantamai pavaizdavo aparatūros „anatomiją“ ir veikimo principus. Pailiustravo, kokiomis aplinkybėmis MRI yra nepamainomas diagnostinis instrumentas. Paskaita susilaukė visuotino susidomėjimo.

A. Plioplys, MD — neurologas. Paskaitos tema — „Alzheimerio liga ir anatominiai smegenų pakitimai“. Kolega Plioplys yra daręs ankstesnių studijų ir tyrinėjimų ligonių su Dawns sindromu. Dabar jo tyrimai ribojasi ligonių, sergančių ar sirgusių Alzheimerio liga. Jis randa šiek tiek panašumo tarp tų ligų.

Gydytojai dalyvavę ir užsiregistravę suvažiavime ir paskaitose, gavo 5 valandų AMA pripažįstamus I-mos kategorijos CME kreditų pažymėjimus.

Antras darbo posėdis — organizaciniai reikalai

Nominacijų komisija, susidedanti iš pirmininko J. Valaičio ir narių: D. Giedraičio ir G. Baluko, pristatė naują valdybą. **Arvydas Vanagūnas** — pirmininko ir **Aleksandras Pakalniškis** — sekretoriaus ir išdininko pareigose sutiko pasilikti dar vienai kadencijai; **Gediminas Balukas** — vicepirmininko pareigose, Taryba ir revizijos komisija lieka irgi dar 2 metams tose pačiose pareigose.

Rezoliucijų komisija perskaitė rezoliucijos projektą, dėl kurio kilo nemaža komentarų ir buvo pasiūlyta pataisų. Rezoliucijų komisija sutiko pataisyti nutarimus.

Nutarimai — rezoliucijos

1. Suvažiavimas sveikina okup. Lietuvoje atsikūrusią Lietuvos Gydytojų Sąjungą. Laisvojo pasaulio lietuviai gydytojai atidžiai stebi laisvės judėjimą okup. Lietuvoje ir remia visas Lietuvos nepriklausomybės atstatymo pastangas.
2. Suvažiavimas nutaria palikti esamą PLGS-gos organizacinę formą. Vienerių metų laikotarpiui, pagal esamas sąlygas ir pasitarusi su LGS-gos atstovais, valdyba pateiks PLGS-gos nariams statuto pakeitimo projektą, kuris būtų svarstomas sekančiame suvažiavime.
3. Atsikūrusi Lietuvos Gydytojų Sąjunga pareiškė norą atgaivinti ir „MEDICINOS“ žurnalą, kuris okupantų buvo sustabdytas. PLGS „MEDICINOS“ žurnalą leidžia išleisti. Suvažiavimas paveda PLGS valdybai tęsti pasitarimus dėl „MEDICINOS“ žurnalo vardo perdavimo LGS-gai. Jeigu bus susitarta, PLGS-ga pradės vėl leisti „Lietuvių Gydytojų Biuletinį“ išleivijos gydytojų ryšiams palaikyti ir informacijai.
4. Suvažiavimas kviečia jaunuosius gydytojus įsijungti į PLGS-gos vienetus ir jauniems priimti daugiau atsakingų pareigų lietuvių gydytojų veikloje.
5. Suvažiavimas reiškia padėką dr. Mildai Budrienei už suorganizavimą Lietuvos Medicinos muziejaus, kuris randasi Lituanistikos Tyrimo ir studijų centre, Čikagoje.

Komisija: Dr. K. Ambrozaitis
Dr. G. Balukas
Dr. A. Pakalniškis

PLGS valdyba 1989-1991 m. Iš k.: A. Pakalniškis, MD, V. Šaulys, MD, A. Vanagūnas ir G. Balukas.

Nuotrauka I. Makstučio

Draugijų atstovų pranešimai:

J. Šonta — Ohajo draugijos pirmininkas nusiskundė, kad mažėja aktyvių narių. Jaunieji nesidomi. Turės rudenį tradicinį metinį susirinkimą, kultūrinei premijai skirs 1000 dol.

V. Avižonis — Niujorko draugijos pirmininkas suminėjo panašias problemas: mažėja entuziazmas. Narių tik 25. Susirenka vieną kartą per metus.

E. Vižinas — Ilinojaus draugijos pirmininkas. Draugija turėjo du susirinkimus. Dalyvavo nemažai. Problemų turi įvairių. Veikla atgijo. Mokeščiai dar nesurinkti. Kasoje lėšų negausu. 1988 m. paskyrė 1000 dol. Lietuvių centrai Lemonte. Padeda dr. L. Sidriui jo Labdarių draugijos veikloje. Bando atgaivinti pagalbinį moterų vienetą.

Z. Brinkis — Kalifornijos draugijos pirmininkas. Draugijos valdyba bent vieną kartą per metus surengia visuomenei paskaitą medicinos klausimais. Mažai yra aktyvių narių. Tolimos distancijos. Daugelis garbingo pensijos amžiaus ir nesidomi veikla.

Nebuvo atstovo iš Kanados.

Mičigano draugija irgi neveikli.

Floridoje laukiama, kada susiorganizuos gydytojai pensininkai į draugiją. Vakarinio pakraščio, St. Peterburgo gydytojai bent kartą per metus, L. Bendruomenės paraginti, suorganizuoja paskaitų ciklą sveikatos klausimais.

18 val. *Korporacijų susirinkimai*. Bendri užkandžiai. Susirinkimai vyko atskirose patalpose, „*Fraternitas Lituanica*“ ir „*Gaja*“.

„GAJOS“ susirinkimas buvo gana gausus, dalyvavo daugiau kaip 45 korporantai. D. Lapkus, V. Šaulys, ir L. Sidrys šiais metais lankėsi Lietuvoje. Jie buvo paprašyti trumpai papasakoti savo įspūdžius. V. Šaulys apžvelgė gegužės mėnesį vykusį Lietuvos gydytojų suvažiavimą. L. Sidrys pasakojo, kokius sunkumus dėl vaistų ir medicinos priemonių trūkumo turi išgyventi gydytojai ir ligoniai Lietuvoje. Trūksta pačių elementariausių dalykų higienai palaikyti. Jis turi planus su „*Caritas*“ pagalba suorganizuoti ligoninę Lietuvoje. Iš mūsų gydytojų reikia surinkti bent 75000 dol. Jau akcija pradėta per Labdarių draugiją, kuriai dr. Sidrys pirmininkauja. Pradžiai gauta aukų iš Lojolos universiteto ir vaistų bendrovių. Dr. Lapkus irgi pastebėjo nepriteklių medicinos srityje. Teko jam susitikti su Lietuvos jaunais gydytojais. Daugelis iš jų norėtų atvykti į JAV pasitobulinti.

Po susirinkimų buvo bendri užkandžiai. Susidarė didelis būrys — dalyvavo 80 asmenų. Dr.

F. Kauno iniciatyva buvo pademonstruota video juosta iš VI Lietuvos gydytojų suvažiavimo, įvykusio š.m. gegužės mėnesį Vilniuje.

Bendrai paėmus, šių metų PLGS suvažiavimas gausesnis. Labiau juo susidomėjo jaunosios generacijos gydytojai. Aktualiausios temos — kaip palaikyti ryšius su atgimstančia Lietuva, kaip galima gydytojams ir žmonėms Lietuvoje padėti. Dalyvavo 10 gydytojų iš Lietuvos. Gaila, kad neturėjom nė vieno iš Kanados. Gal stoka ankstyvos informacijos? Gal kitą suvažiavimą ruošti vietovėje, arčiau didesnių lietuviškų telkinių — Čikagos pietuose ar pietvakariuose ir arčiau lietuviškų kultūrinių centrų?

V. Šaulys

PLGS valdybos posėdis 1989 m. lapkričio 9 d. Jaunimo centre.

Posėdyje dalyvavo A. Vanagūnas, K. Ambrozaitis, M. Budrienė, D. Variakojytė ir V. Šaulys. Kaip sudaryti sąlygas, kad studentai ar jauni gydytojai atvykę į JAV galėtų lankyti ligonines ar net ruošti specialybėms? — Tokia buvo posėdžio svarstymų tema.

Iš Lietuvos ateina daug prašymų padėti čia studijuoti mediciną. Norint padėti, reikia laiko ir kapitalo. Jauni gydytojai, kurie atvyktų, turi mokėti anglų kalbą. Kad jie galėtų dirbti ligoninėse prie ligonių, turi būti išlaikę studijas baigusiems užsieny nustatytus egzaminus. Sovietijoje tokių egzaminavimo įstaigų nėra. Arčiausia Lietuvai būtų tokia vieta — Varšuva, Lenkijoje. Egzaminų mokestis yra, atrodo, 250 dolerių. Dr. Variakojis palaiko ryšį su 3 studentais, siunčia jiems programas, egzaminams ruošti knygas. Jie intensyviai mokosi anglų kalbos ir ruošiasi egzaminams. Pavasarį jie bandys laikyti egzaminus. Valdyba nutarė suorganizuoti pinigų, pagelbėti jiems egzaminų mokesčių apsimokėti.

Vienas lietuvis (J.K.), dirbęs *Cook County* ligoninės administracijoje, sutikęs kolegą iš Lietuvos, tikino, kad *county* ligoninė galėtų priimti iki 20 gydytojų ir jie būtų apmokami. Šiais pažadais suklaidino kolegą iš Lietuvos, nepagalvojęs apie egzaminų reikalavimus.

Neseniai lankėsi dr. G. Kaluina, Lietuvos GS tarybos narys, kuris taip pat domėjosi, kaip jauni gydytojai ar medikai akademikai galėtų patekti čia į ligonines. Jo nuomone, mūsų medikams svarbiau yra 2-3 mėnesius būti „stebėtoju“. Jiems nebūtų tokie griežti kalbos žinojimo reikalavimai, ir jiems vietas rasti būtų galima lengviau. Taip jau keletas mūsų yra darę. Tačiau čia susiduriama su

ekonominiais sunkumais. Atvykusiems gydytojams reikėtų kokios nors stipendijos ir išlaikymo. Kita problema, kas juos Lietuvoje parinks, kad būtų tinkami? Reiktų sužinoti, kur universitetuose mūsiškiai dirba. Reiktų ieškoti per tokius kolegas (*Ed Jokubauskas Central Michigan University, Mount Pleasant, Mi*).

MEDICINOS žurnalas. LGS spaudos reikalams tarybos narys rašo, kad jau sudaryta MEDICINAI redaguoti komisija, tik dar neturi vyr. redaktoriaus. Norėtų pradėti žurnalą leisti po N. Metų. Teiraujasi dėl numeracijos.

Mūsų MEDICINOS ruošiamas antras š.m. numeris. Rūpesčiai tie patys, sunku užpildyti klinikinį skyrių.

Praeitą pavasarį Lietuvoje lankėsi *American Diabetes Ass. Illinois Northern Chapter* apie 15 gydytojų ir gail. seserų grupė su paskaitomis Kaune. Šita organizacija organizuoja diabetikams vaikams vasaros stovyklas ir jie nori priimti į stovyklą vienai savaitei 4 vaikus iš Lietuvos. Jus reikia atsivežti nuo Niujorko ir gali šiek tiek kainuoti stovykla. Išklausus pranešimą, nutarta susirišti su BALFu arba su Ilinojaus Lietuvių gydytojų draugija, gal jie galėtų paremti tą rūpestį.

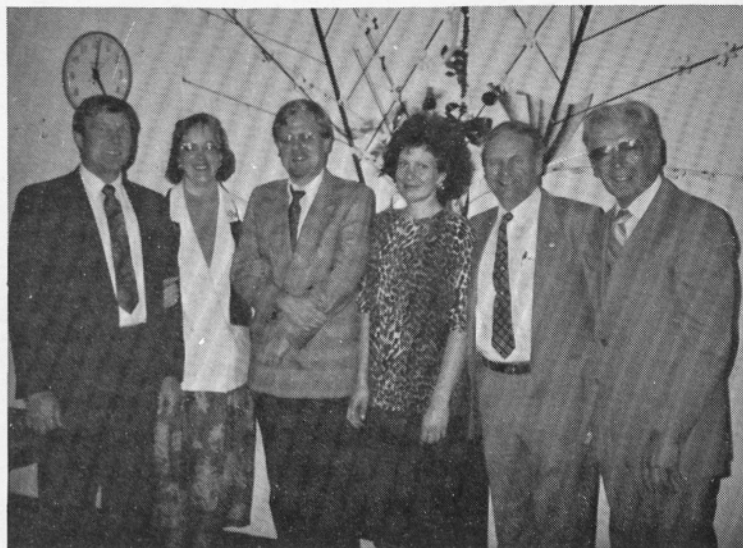
XVII PLGS suvažiavimas paliko geroką sumą nuostolio. Dar ir dabar sąskaitos nebaigtos mokėti. Būtų gerai, kad draugijos apsimokėtų nario mokesť.

Sekančiam posėdžiui nutarta susirinkti sausio 25 d. 1990 m. irgi J.C. 7 val. v.

ILLINOIS LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA

Ilinojaus Lietuvių gydytojų draugijos susirinkimas lapkričio 12 d. Lietuvių Centre, Lemonte. Susirinkimas prasidėjo 2 val. p.p. užkandžiais. Susirinkimą pravedęs ILGD pirmininkas dr. Ed. Vižinas pranešė, kad draugija yra *shareholderis* su 1000 dolerių Lietuvių centrui. Tokią sumą buvo nutarta paskirti susirinkime š.m. pavasarį. Padarius tokį įnašą, draugija turės pirmenybę naudotis patalpomis panašioms renginiams.

Draugijos išdas neblogos būklės. Iždininkas dr. V. Mikaitis numato paprašyti susimokėti nario mokesť, kurie dar nesumokėjo už praeitus kelis metus. Nutarta ateinančių metų kultūrinę premiją skirti Lietuvių Medicinos muziejui paremti. Premijos įteikimas bus pavasario pobūvyje balandžio mėnesį.

Illinois Lietuvių gydytojų draugijos valdyba; iš k. V. Mikaitis — iždininkas, G. Vižinienė — pirmininkė Pagalbinio ILGD moterų vieneto, Ed. Vižinas — ILGD pirmininkas, D. Petreikytė — sekretorė, Ged. Balukas — vicepirmininkas ir V. Šaulys — Medicinos redaktorius.

Adv. Saulius Kuprys kalbėjo draugijos mokesčių reikalais ir apie inkorporavimą.

Dr. M. Vygantas priminė susirinkimui, kad *American Diabetes Ass. Illinois Chapter* nori atsivežti 4 vaikus diabetikus iš Lietuvos ateinančios vasaros stovyklai. Reikia pinigų kelionei nuo Niujorko iki Čikagos ir rasti 4 šeimas, kur jie galėtų apsigyventi vienai savaitei po stovyklos. Dr. Vygantas sudarys komisiją ir sutvarkys, padedant valdybai.

ILG draugijos pagalbinio moterų vieneto reikalais kalbėjo G. Vižinienė. Ji kreipėsi į gydytojų žmonas daugiau prisidėti prie organizuojamų renginių. Kaip žinia, beveik tris dešimtmečius gyvuoja suorganizuotas stipendijų fondas ir ne vienam yra palengvinęs medicinos studijas. Yra šiek tiek pinigų, ir stipendijų forma studentams yra teikiama parama, kuri reikalinga didesnė, negu bet kada, nes padidėjo studijų išlaidos. Šiais metais paskirta viena stipendija ir, atrodo, kad reikės dar vieną skirti. Fondas greitai ištuštės. Pagalbiniam vienetai ir čia reikia pagalbos. Planuojama buvusius stipendiatų pajudinti, kad bent jie prisimintų, kaip sunku studijuoti, kai reikia rūpintis nepritekliais. Kurie jau susitvarkė, turėtų pradėti grąžinti skolas fondui.

Buvo svečias iš Lietuvos, gydytojas, dirbęs epidemiologijos srityje Kaune. Svečias trumpai pasakojo, kokios diabetikų gydymo galimybės yra Lietuvoje.

Susirinkime dalyvavo daugiau kaip 30 asmenų. Pirmininkas pranešė, kad *Old Oaks* golfo laukų svetainėje balandžio mėnesį turėsime pavasarinį II. Liet. Gyd. draugijos pobūvį.

Sekantis ILGD susirinkimas įvyks vasario 25 d. **Baltijos** restorano patalpose. Laikas bus paskelbtas vėliau.

OHIO LIETUVIŲ GYDYTOJŲ DRAUGIJA (OLGD)

1989 m. lapkričio 12 dieną OLGD turėjo metinį susirinkimą Lietuvių namuose, Klivlende. Po valdybos nuveiktų darbų pranešimų išrinko naują valdybą: d-rus **Juožą Šontą, Vytautą Maurutį, Dainių Dėgesį, Nelę Juškėnienę ir A. Skrinską**. Pareigomis pasiskirstys vėliau.

Susirinkusieji su entuziazmu pritarė išrinktiesiems, palinkėdami ištvėmės išlaikyti draugijos veiklą ir tradicijas. Viena jų yra metinė 1000 dolerių kultūrinė premija, kuri skiriama asmenims ar grupėms, savo veikla prisidedantiems prie lietuviškos kultūros išlaikymo tremtyje. Šiame susirinkime 33-čioji OLGD premija buvo paskirta ir įteikta Aleksandrai ir Liudui Sagiams, tautinio šokių „Grandinėlės“ vadovams. „Grandinėlė“ 1990 metais kelias į Lietuvą ir dalyvaus tautinių šokių šventėje. Sagiai jau 36 metus nenuilstamai dirba tautinių šokių menui.

Kita gerokai įsisenėjusi tradicija — kai beveik kiekvienais metais draugijos nariai stengiasi kartu sutikti Naujuosius Metus. Sutikimai paprastai ruošiami privačiuose draugijos narių namuose. Paskutinius kelis metus Naujųjų Metų išvakarėse rinkomės pas Romą ir Algimantą Čepulius.

1989 m. lapkričio 12 d. OLG draugijos metinio susirinkimo „vadovaujantis“ stolas. Iš k. dr. J. Skrinska, A. Sagienė, L. Sagys, d-rai D. Degėsys ir V. Maurutis

Vasaros metu draugijos rūpesčiu ruošiami gegužinė-piknikas. 1989 m. gegužinė buvo surošta irgi R. ir A. Čepulijų gražiame sodelyje. Vasaros suėjimą pajvairino svečias iš Lietuvos prof. A. Matulis su žmona. Dr. Matulis yra Lietuvos Eksperimentinės klinikinės medicinos mokslinio tyrimo instituto direktorius. Čia susirinkusiems jis daug papasakojo apie Institute daromus mokslinius tyrinėjimus. Jis taip pat iškėlė apie galimybes pasikeisti žiniomis su šio krašto medicinos srities mokslininkais. Jiems reikalinga ir pagalba.

Prieš metus išėjo pensijon dr. Danielius Degėsys, čia turėjęs chirurginę praktiką ir šių metų birželio mėnesį išsikėlė gyventi į Floridą. Gražų atsisveikinimą suruošė sūnus Dainius su marčia Roma. OLGD išleisdama kolegas Danielių ir Romą, neteko aktyvių narių. Kolegos atsisvei-

OLG draugijos valdybos posėdis prieš suvažiavimą. Iš k. d-rai A. Čepulis, N. Juškėnas, J. Šonta, J. Skrinska, V. Maurutis, D. Degėsys ir J. Stankaitis

OLG draugijos gegužinėje Romos ir Algimanto Čepulijų sodyboje, kalba svečias iš Lietuvos dr. A. Matulis

kindami palinkėjo ilgai jiems džiaugtis Floridos saule, bet ir nepamiršti Klivlendo draugų. Roma buvo energinga Gydytojų žmonių pagalbinio vieneto narė ir įžvalgi MEDICINOS žurnalo ilgametė korespondentė. Ta proga „Medicinos“ redakcinis vienetas reiškia padėką ir kviečia užimti tokias pat pareigas tarp Floridoj gyvenančių gydytojų.

KANADOS LIETUVIŲ MEDIKŲ DRAUGIJA — KLMD

KLMD valdyba:

Raimondas Zabieliauskas, MD — pirmininkas

Juozas Sungaila, MD — sekretorius

Stasys Dubickas, DDS — išdininkas

Mykolas Valadka, MD — buvęs pirmininkas.

Vėlyvą pavasarį, gal birželio mėnesį, bus šaukiamas metinis susirinkimas, kuriame įvyks valdybos pasikeitimų ir bus diskutuojami ateities veiklos planai.

Kanados, kaip ir visos lietuviškos išeivijos, dėmesio centre yra laisvės prošvaistės okupuotoje Lietuvoje. Ryšium su kasdien besikeičiančiais įvykiais, turime daug svečių iš Lietuvos, o jų tarpe ir kolegų gydytojų, su kuriais susitinkame ir padiskutuojame medicinos būklę dabartinėje Lietuvoje.

Paskutiniu metu Kanadoje lankėsi **dr. Eugenijus Laurinaitis** — psichiatras-psichoterapeutas ir Vilniaus universiteto gydytojų tobulinimosi fakulteto lektorius. Dr. Laurinaitis yra Lietuvos Gydytojų sąjungos viceprezidentas ir Užsienio ryšių komiteto pirmininkas. K.L.M. d-jos valdyba su juo išsamiai kalbėjosi ir paaikškėjo L.G.S.-gos organizacinė kryptis ir pageidavimai bei pasiūlymai mums, išeivijos lietuviams gydytojams. Vienas pagrindinių pageidavimų yra sudaryti sąlygas Lietuvos gydytojams pasitobulinti Vakarų universitetuose bei ligoninėse. Taip pat patyrėme, kad Lietuvos, Estijos ir Latvijos gydytojai yra nutarę leisti periodinį mokslinį medicinos žurnalą „Acta Medica Baltica“ anglų kalba. Žurnalo tikslas supažindinti Vakarų pasaulį su Baltijos kraštų moksliniais rezultatais medicinos srityje. Laukiama, kad aktyviai bendradarbiautų ir išeivijos pabaltiečių gydytojai.

Išsikalbėjus L.G.S.-gos organizaciniais klausimais, susidarė įspūdis, kad turėtų būti sudaryta Pasaulio Lietuvių Gydytojų Taryba, kurioje daly-

vautų Lietuvos bei išeivijos lietuvių gydytojų atstovai. „Medicinos“ žurnalas galėtų būti leidžiamas Lietuvoje, aktyviai bendradarbiaujant išeivijos gydytojams.

„Geraširdžiai Samariečiai“

Dantų gydytojai **Angelė ir Sigitas Kazlauskai** yra plačiai žinomi savo „gratis patarnavimais svečiams iš Lietuvos. Jiedu jau daugelį metų beveik trečdalį savo praktikos skiria svečiams iš Lietuvos, atsisakydami bet kokio atlyginimo ne tik už darbą, bet ir už panaudotas brangias medžiagas. Pasitaikius progai, jų pavyzdžiu pasekė ir kita didesnė grupė kolegų. Š.m. spalio 20 d. dantų gydytojai (K. Ambrozaitis, J. Birgiolas, St. Dubickas, A. Dailydė, V. Kvedaras, A. ir S. Kazlauskai) ištisą dieną „prakaitavo“ savo kabinetuose *gratis* remontuodami dantis Vilniaus universiteto Ansamblio nariams, koncertavusiems Toronte. Tai buvo be galo įdomi patirtis ne tik pacientams, bet ir gydytojams. Pirmieji turėjo progos įsitikinti, kad galima pasitaisyti dantis „be skausmo“, o antrieji (gydytojai) turėjo progos praktiškai patirti, kokia pasigailėtina yra dantų gydymo sistema Lietuvoje.

J.S.

● **Dr. Reimundas Karka**, ortodontikos departamento klinikinis profesorius Toronto universitete, turi privačią praktiką toje specialybėje Toronte. Dr. Karka dalyvavo šeštajame lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziume Čikagoje (Lemonte) su paskaita „Chirurginis ortodontinis gydymas“ — ligoniams, kurių dantų sukandimas yra iškrypęs, kuris pakeičia net veido išraišką. Ortodontikos chirurginė technika yra padariusi labai didelę pažangą, gali pakeisti žandikaulių formą ir/ar dantų segmentus į bet kokią veido poziciją.

Dr. Karka aktyvus KLMD veikloje. 1985-1988 m. buvo valdybos sekretorius. Dabar organizuoja didelę kanadienčių gydytojų grupę į LAMA seminarą, kuris įvyks sausio mėn. 1990 m. netoli nuo *Vancouver'io Whistler* slidinėjimo vietovėje (rezorte) Kanados vakaruose.

● **Dr. Kristina Pavilanytė Gaputienė** perėjo iš Sveikatos ministerijos į Sandoz vaistų bendrovę, į širdies kraujagyslių vaistų skyriaus vadovės pareigas.

● **Vytautui Pavilaniui, MD** š.m. spalio mėnesį Kvebeko universitetas suteikė *honoris causa doktoratą*.

LIETUVIŲ MOKSLO IR KŪRYBOS SIMPOZIUMAS

1989 m. lapkričio 23-26 d.d.

VI Lietuvių mokslo ir kūrybos simpoziumas, įvyko lapkr. 23-26 dienomis Čikagoje ir Lietuvių centre, Lemonte. Kaip žinoma, LMK simpoziumai yra rengiami kas ketveri metai, kur įvairių sričių mokslininkai ir šiaip įvairių kūrybinių galių turį lietuviai, turi progos ne tik bendruose pobūviuose pabendrauti, bet ir pasidalinti pasiektais laimėjimais. Šįmet pirmą kartą beveik ketvirtis mokslininkų ir kūrėjų buvo atvykę iš Vilniaus, Kauno. Simpoziumo mokslinė programa vyko Lemonte. Programa sudaryta iš 5 sekcijų: 1. architektūros ir technologijos; 2. medicinos ir odontologijos; 3. humanitarinių ir socialinių mokslų; 4. meno ir muzikos ir 5. teisės ir komercinių mokslų. Medicinos ir odontologijos sekciją organizavo dr. A. Vanagūnas. Medicinai suorganizavo 8 paskaitų, sesijas, kuriose buvo skaitytos 26 paskaitos. Viena buvo „Plenarinė“ apie AIDS. Be to, artimai su medicina susijusių paskaitų buvo ir kitose sesijose, k.a. farmakologijos, biologijos, organinės chemijos, psichologijos ir panašiai.

Negalima praeiti nepaminėjus labai gausių plenarinių diskusijų. Atrodo, kad programoje reiškėsi daugiau kaip 300 asmenų. Vyko turtingos meno kūrinių parodos. Puikiai pavykęs literatūros vakaras, kuriame debiutavo poetas B. Brazdžionis. Užbaigiamajame pokylyje dalyvavo nepaprastai daug svečių; jų buvo daugiau kaip 800.

Medicinos klausimais daugelis paskaitų buvo aktualios ir kliniciams. Patiekiu paskaitų (pranešimų) ir jų autorių sąrašą, pasinaudodamas VI Mokslo ir Kūrybos simpoziumo leidiniu. Ne visi

autoriai buvo pristatyti leidinyje. Kai kurie pranešėjai kalbėjo kiek skirtinga tema, negu buvo programoje pažymėta.

Odontologijoje: **N. Remeikienė** — Du mesio-bukalios šaknies valymo metodai, **I. Skirius-Jurjonienė** — Vaikų dantų, sužeistų nelaimėse gydymas, **L. Kriauciūnaitė-Tharp** — Baltos šviesios plasmoginės medžiagos plokštelių gamyboje ir **R. Karka** — Ortodontinė Chirurgija.

Paskaitas patologijos temomis skaitė: **J. Valaitis** — Glomerulonefritas; nefrito patologija, **D. Variakojis** — AIDS patologija ir **L. Bekeris** — Mezotelioma ir plaučių azbestozė.

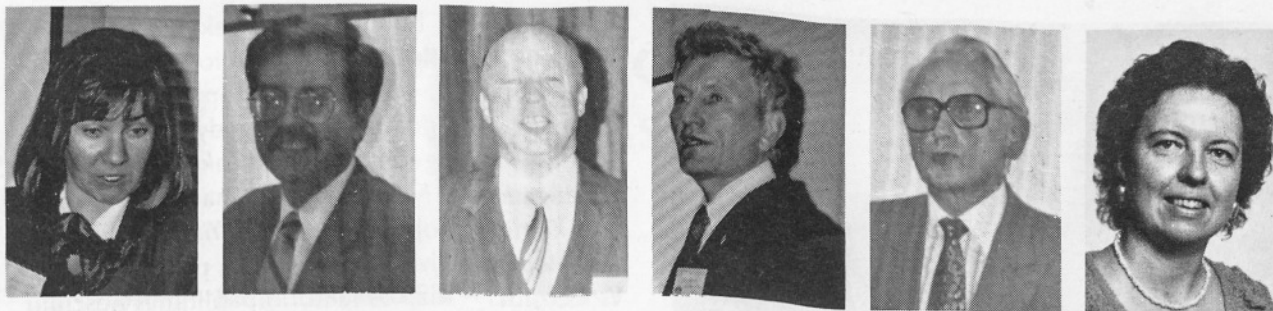
Oftalmologijos buvo tik viena paskaita — **O. Majauskienė** — Ortotropijos ir mikrotropijos klinikiniai ypatumai, esant vienpusiai ambliopijai. Autorė yra iš Kauno medicinos instituto. (KMI)

Vidaus ligų paskaitas skaitė sekantys autoriai: **R. Reklaitienė** — Išcheminė širdies liga ir jos rizikos faktoriai Kauno miesto vidutinio amžiaus vyrų grupėje perspektyvinių tyrimų (KMI), **A. Venalis** — Naujas vaistas — polivinilprolidonoliposominė forma intrasąnariniam artrozės gydymui (Vilniaus Medicinos institutas), **A. Vanagūnas** — Vidurių kraujavimas pas maratoninius bėgikus: perspektyvus endoskopinis įvertinimas (NWU — Čikaga) ir **V. Tamulevičiūtė** — Ūmios komos klinikinė patofiziologinė charakteristika ir ankstyvas prognozavimas (KMI — Kaunas).

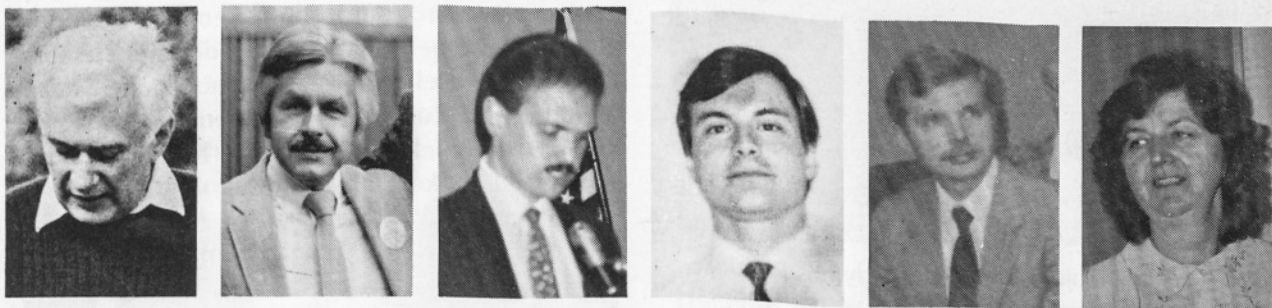
Gerontologijos ir neurologijos buvo sekantys pranešimai: **E. Kaminskas** — Vėliausi pasiekimai gerontologijoje (*Harward univ. — Boston*), **L.**

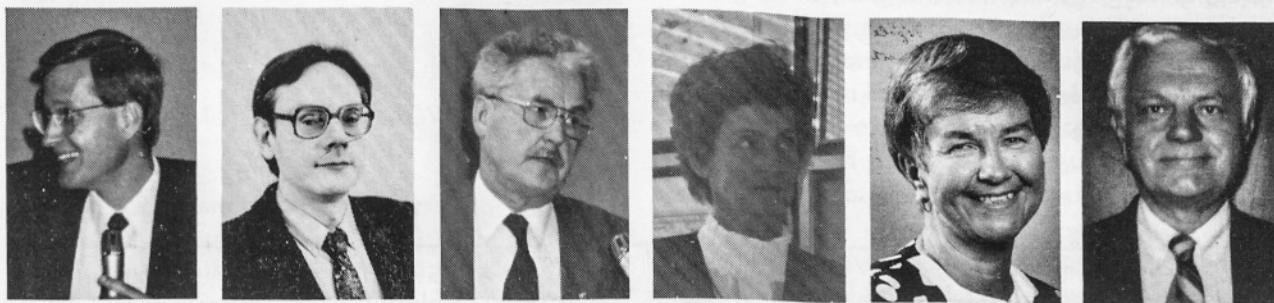
VI Mokslo ir kūrybos medicinos sekcijos paskaitų auditorija.

V. Avižonytė, L. Bekeris, V. Černius, A. Dumčius, E. Gedgaudas ir I. Skirius-Jurjonienė

E. Kaminskas, R. Karka, P.V. Kisielius, L. Klygis, D. Lapkus ir O. Majauskienė

A. Pakalniškis, A. Plioplys, A. Razma, R. Reklaitienė, N. Remeikienė ir L. Trečiokas

L. Kriaučiūnaitė-Tharp, J. Valaitis, A. Vanagūnas, D. Variakojis, A. Venalis ir Ged. Žukauskas

Gydytojai dalyvavę medicinos sekcijos mokslinėje programoje
VI Mokslo ir kūrybos simpoziume
1989 m. lapkričio 24-26 d.d. Čikagoje

Fotografijos išdėstytos alfabetine tvarka. Keletos dalyvių nėra —
negavome fotografijų.

Gin. Žukauskas ir K. Žuklys

VI M&KS medicinos seksijos paskaitininkai: iš d. d-rai V. Černius, O. Majauskienė ir A. Dumčius

Trečiokas — Naujas chirurginis gydymas Parkinsono ligoje (UCLA medicinos mokykla, Los Angeles) ir **A. Plioplys** — Alzheimerio liga: tyrinėjimų ir terepeutikos rezultatai (Washington, D.C.).

Intervencinės terapijos sesijoje paskaitas skaitė: **L. Klygis** — Tulžies akmenų terapija (NWU — Čikaga), **P.V. Kisielius** — Inkstų akmenų gydymas litotripsija (Čikaga) ir **A. Dumčius** — Mioventrikuloplastika — naujas būdas širdies nepakankamumui gydyti (KMI — Kaunas)

Radiologijos temomis buvo sekantys pranešėjai: **A. Pakalniškis** — Magnetinio atvaizdavimo vertė (*Elmhurst, Il.*), **Vilija Avišonytė** — Vėlyvos komplikacijos po radiacijos gydymo vaikuose, kurie serga smegenų vėžiu (*Salt Lake City, Utah*) ir **E. Gedgaudas** — Magnetinio rezonanso atvaizdavimas kardiologijoje (*Univ. of Minnesota*).

Medicinos įvairių specialybių paskaitų ciklas: **V. Černius** — Rizikos faktorių paplitimas nėsčiųjų tarpe ir jų įtaka nėštumo išeičiai (KMI), **Gintaras Žukauskas** — Daugiasegmentinio apatinių galūnių kraujagyslių aterosklerotinio pakenkimo chirurginio gydymo aspektai (Vilnius), **Gediminas Žukauskas** — Bioelektrinė organizmo homeostazė (Vilnius), **K. Žuklys** — Kovalentinio DNR ir baltymo komplekso susidarymas inicijuoja plazmidės COL EL konjungatyvinė mobilizacija (KMI — Kaunas) ir **V. Vaičiūnas** — Antimikrobinių chirurginių medžiagų pagaminimas extempore (KMI—Kaunas)

Plenarinė sesija:

A. Vanagūnas, A. Razma ir D. Lapkus — Įgyta imunodeficito liga — AIDS (Čikaga)

Odontologijos ir medicinos sesijų moderatoriais buvo: I. Skirius-Jurjonienė, J. Valaitis, M. Vygantas, A. Vanagūnas, A. Pakalniškis ir V. Šaulys.

V.Š.

1989 metų Nobelio premija medicinos srityje buvo paskirta dviem Kalifornijos universiteto San Francisco gydytojams: *Michael Bishop* ir *Harold Varmus* už vėžio atsiradimo priešasčių tyrinėjimus.

1989 m. medicinos ir fiziologijos Nobelio premijos laureatai J. Michael Bishop MD ir Harold E. Varmus MD pakelia taures, sužinoję apie premijos laimėjimą

Tiedu mokslininkai buvo pripažinti atlikę originalius navikų virusų tyrinėjimus, onkogenų ir apskritai ląstelių augimo mechanizmo bei augimo reguliacijos tyrinėjimus. Jie, tirdami vėžio ligą, rodo, kad normalūs genai, kurie kontroliuoja ląstelių augimą, gali būti pakeisti arba pasikeisti ir tas gali sukelti vėžio ląstelių dauginimąsi.

Onkologų tarpe jie buvo gana plačiai žinomi 1973-84 metų laikotarpiu. Už savo darbus jie jau yra anksčiau gavę *Hammer, Lasker ir Gairdner* premijas. Šį kartą komisija turėjo daugiau kaip 100 kandidatų Nobelio premijai. Kiekvienas iš jų yra padaręs ypatingų atradimų, ir mokslininkų tarpe jie vadinami „Nobelio klasės“ darbų autoriais. Tokius pat tyrinėjimus atlieka ir Robertas A. Weinberg, *Whitehead* institute Cambridge, Mass. Jis ir daugelis tos srities mokslininkų nustebo, kad ir jis nebuvo priskirtas prie laureatų.

The Scientist, Oct. 2, 1989

GYDYTOJŲ KORPORACIJA „FRATERNITAS LITHUANICA — PATRIA“

Gydytojų Korp. „Fraternitas Lithuanica-Patria“ metinis narių susirinkimas įvyko 1989 m. rugsėjo 3 d. Hyatt viešbuty, Oak Brook'e. Krop. pirmininkas dr. A. Paulius pranešė, kad praeitais metais korporacija minėjo 80 metų įsikūrimo sukaktį. Dr. Arvydas Tauras skaitė paskaitą, dr. A. Paulius kalbėjo apie vaisto *Voltaren* veikimą. Dr. A. Vanagūnas apie nesteroidinius antireumatinius vaistus.

Sėdi iš k.: d-rės G. Maciūnienė, viešnia iš Lietuvos B. Arlauskienė, O. Mironaitė ir V. Jurkūnienė; stovi G. Gliaudalienė, L. Ignatonienė, E. Giedraitienė, L. Dirdienė ir S. Didžiulienė. Foto inž. Didžiulio

Korporacijos valdybą sudaro d-rai: pirmininkas **A. Paulius**, vicepirmininkas — **F. V. Kaunas** ir sekretorius-iždininkas — **K. Jucas**. Susirinkimo dalyviai vienbalsiai nutarė valdybos kadenciją pratęsti dar dvejiems metams. Išrinkta nauja revizijos komisija: d-rai **Ona Mironaitė, Albinas Garūnas ir Arvydas Tauras**.

Dr. Paulius paminėjo, kad šiais metais sueina 65 m., kai buvo įkurta studentų medikų korporacija „Fraternitas Lituanica“ Lietuvos universitete Kaune, ir paprašė dr. Vytautą Taurą padaryti pranešimą apie jos įkūrimą ir veiklą. (Istorinę studentų FL apžvalgą, jei sąlygos leis, išspausdinsime sekančiame *MEDICINOS* numeryje).

Šią vasarą JAV svečiavosi pas A. ir S. Didžiulius fraternitietis dr. Faustas Matiukas iš Lietuvos. Ta proga susitiko su kolegom fraternitiečiais d-rais A. Garūnu, Pr. Mažeika, V. Raslavičiumi, F. V. Kaunu, A. ir V. Taurais ir A. Statkevičiumi. Jau daugiau kaip 50 metų nuriudėjo praeitin, bet prisiminimai jaunų dienų buvo tokie malonūs ir gyvi.

Su svečiu iš Lietuvos. Iš k. sėdi A. ir V. Taurai, svečias F. Matukas, A. Statkevičius ir V. Raslavičius. Stovi: S. Didžiulienė, Pr. Mažeika ir A. Garūnas.

Pasirodo, kad pats Faustas M. 1937 m. su A. Garūnu ir kitais fraternitiečiais dalyvavo 500 kilometrų baidarių lenktynėse, kur fraternitiečių ekipa laimėjo pereinamąjį taurę. Jis taip pat dalyvavo 1939 m. fraternitiečių suorganizuotoje 1000 km baidarių iškiloje Rytų Lietuvos upėmis ir ežerais, ir Vilniaus krašte (gavus iš lenkų leidimą). Atsiminėm tą patį „šposininką“ Faustą, kai, nuplaukę garlaiviu į gen. dr. Nagio ūkį Žemaitikmyje, jis dar galėjo ore „salto mortale“ padaryti ir kitais savo „šposais“ visus pralinksinti.

Prie malonių pietų ir pasikalbėjimų dr. V. Tauras pasveikino svečią, atvykusį iš ok. Lietuvos, kurioj jis turėjo dvasinių ir fizinių sukrėtimų, tačiau išliko užgrūdintas fiziškai ir nepalaužtas dvasiškai. Jis prašė pasveikinti brolius, likusius Lietuvoje, prašė jų atkurti „Fraternitas Lituanica“ tėvynėje, ypač kai tenai auštantis laisvės rytas pradeda išsklaidyti okupacijos rūkus. Ta proga buvo įteiktas dr. B. Matulionio redaguotas metraštis, išleistas korporacijos 50 metų įsikūrimo sukaktį minint. Lai šis leidinys primins broliams tėvynėje, kad užjūryje Fraternitas Lituanica korporacijos idėja dar gyva ir ji turės atgimti kada nors laisvoje nepriklausomoje Lietuvoje.

Dr. **Birutė Arlauskienė**, Korp! Patria narė, keliolika metų išvargusi Gulago salyne, š.m. gegužės mėn. buvo atvykusi iš Lietuvos pas inž. A. ir dr. S. Didžiulius, kur viešnia susitiko su keletu patriečių. Prie vaišių stalo turėjo progos pasikalbėti apie praeities malonius jaunystės metus ir apie šių dienų ok. Lietuvos vargus.

V. Tauras, MD

GAJA

ATEITININKŲ MEDIKŲ KORPORACIJA

LITHUANIAN CATHOLIC PHYSICIANS' ASSOCIATION

XVII ALGS suvažiavimo proga „GAJOS“ korporantai turėjo galimybės susirinkti ir pabendrauti rugsėjo 3 d. suvažiavimo pabaigoje. Į paskaitų patalpas atvyko apie 50 korporantų ir šeimos narių. Susirinkimą pravedė dr. **Domas Lapkus**, korp! pirmininkas. Šią vasarą nemažai korporantų turėjo progos lankytis Lietuvoje. Pirmininkas sudarė programą iš pranešimų apie įspūdžius Lietuvoje. Buvo 3 pranešimai apie Lietuvos gydytojų rūpesčius ir sveikatos reikalus. Dr. **V. Šaulys** kalbėjo apie Lietuvos gydytojų suvažiavimą ir Lietuvos gydytojų sąjungos atkūrimą. Stebėtina, kad Lietuvoje dabar yra tiek daug gydytojų — apie 16000 — ir pagal sveikatos ministerijos apskaičiavimus, jų nepakanka. Lietuvos gydytojai tvirtai reikalauja, kad galėtų tvarkytis savarankiškai, nepriklausyti nuo Maskvos biurokratų. Suvažiavime dalyvavo Lietuvos gydytojų rinkti atstovai ir kviesti svečiais lietuviai gydytojai, gyveną užsienyje. Rengėjai tikėjosi tokių svečių bent 100, bet, atrodo, atvyko tik apie 30-35. Suvažiavimas buvo gerai organizuotas ir pravestas demokratiškais pagrindais. Buvo atkurta Lietuvos gydytojų sąjunga, kurios veikimas po paskutinio V suvažiavimo 1937 m. buvo okupantų sustabdytas. Suvažiavimas išrinko valdybą ir tarybą. Sekantis, VII suvažiavimas įvyks 1990 metų gegužės mėnesį.

Dr. **Linas Sidrys** apibūdino Lietuvos gydytojų problemas. Ten dabar labai trūksta vaistų ir instrumentų. Ligoninės labai primityvios. Mūsų pareiga padėti. Yra galimybė per Lietuvių Labdarinių draugiją siųsti vaistų, instrumentų. Dr. Sidrys norėtų, kad mes, gydytojai, aktyviau remtume jo idėją — steigti Lietuvoje katalikišką ligoninę, kuri būtų aukštesnio lygio, Amerikos ar V. Europos pavyzdžio. Tam reikėtų iš pradžių sutelkti bent 75 tūkstančius dolerių. Tikimės, kad padės Europos „Caritas“ organizacija ir gal prisidėtų kai kurios vaistų ir instrumentų įmonės. Jo pranešimas sukėlė didelį susidomėjimą ir buvo daug klausimų.

Dr. **D. Lapkus** turėjo progos susitikti su gydytojais ir medicinos studentais ir aplankyti ligonines. Daug iš jaunųjų medikų norėtų atvykti į JAV ir susipažinti, kaip čia tvarkomi žmonių sveikatos reikalai. Ligoninės atrodo labai skurdžiai. Visur labai trūksta vaistų, paprasčiausių instrumentų. Mes būtinai turėtume ieškoti būdų bendromis pastangomis ar pavieniui tą visuotinį nepriteklių sumažinti. Dėl laiko stokos diskusijos buvo trumpos, visi nuskubėjo į bendrą su „Fraternitas Lithuanica-Patria“ ir „Gajos“ vakarienę, kur dr. F. Kauno iniciatyva matėme ekrano vaizdus iš Vilniuje vykusio VI LGS suvažiavimo.

P. Kisielius, MD

„Gajos“ susirinkimas XVII PLGS suvažiavimo metu 1989 m. rugsėjo 3 d. (Fotomontažas)

MOKSLO PAKOPOMIS

● **Karilė I. Jonynaitė**, D.D.S., Irenos ir inž. Vytenio Jonynų, gyv. *Chesterton, Ind.*, jaunesnioji duktė, gimė, augo ir mokėsi *Chesterton, Ind.* Lankė ir lituanistinę mokyklą *Gary, Ind.* Biologiją studijavo Indianos universitete, *Bloomington, Ind* ir po ketverių metų gavo bakalauro laipsnį. Odontologiją studijavo *Loyola* universitete, *Maywood, Il.* Studijas baigė ir gavo D.D.S. laipsnį. Atliko praktiką, išlaikė egzaminus *North East Regional Board Exams* ir gavo teisę dirbti odontologijos srityje dvylikoje valstijų.

Dr. Karilė I. Jonynaitė

● **Melanie Kazlas (Kazlauskaitė)** M.D., *Flurence* ir Raimundo Kazlų (Kazlauskų), gyv. *New York*, vyresnioji duktė. Tėvai gimė ir augo Amerikoje, o seneliai atvyko į JAV prieš Pirmąjį Pasaulinį karą. Baigė Amerikos Kankinių pradžios mokyklą pirmąja mokine ir laimėjo dvi stipendijas mokytis *St. Francis Preparatory High School*, kurią baigė 1983 m. Mokykloje buvo vyr. laikraščio redaktorė, *veledictorian* ir tapo *National Merit Scholar*. Taip pat priklausė mokyklos plaukymo komandai, todėl *New York* lietuvių atletų klubas pasiuntė ją į lietuvių olimpijadą Australijoje dalyvauti plaukymo varžybose. Dirbo *Roswell Memorial Park Institute, Buffalo, N.Y.* ir už imunologijos projektą gavo *Westinghouse* stipendiją. Biologiją studijavo *Rensselaer Polytechnic Institute* ir 1987 m. gavo bakalauro laipsnį. Pagreitintą medicinos kursą studijavo *Albany Medical College of Union University*. Studijas baigė ir 1989 m. gegužės mėn. gavo medicinos daktaro laipsnį. Priklausė *Alfa-Omega-Alfa* medi-

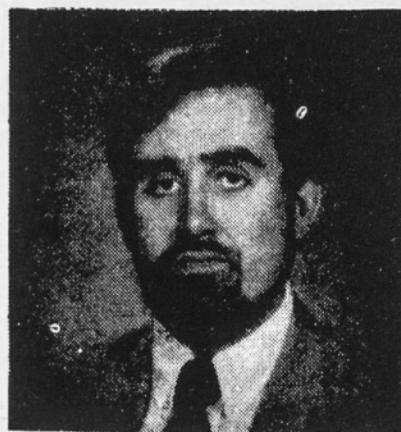
Medicina Nr. 2(74) 1989

kų garbės korporacijai. Liepos mėn. pradėjo internatūrą *Albany Medical Center, Albany, N.Y.* Žada specializuotis oftalmologijoje. Priklauso *New York* lietuvių gydytojų draugijai.

Melanie Kazlas (Kazlauskaitė) MD

● **Linas Audrys Šmulskštys**, M.D., Aldonos ir dr. Vinco Šmulškščių sūnus, augo ir mokėsi Čikagoje. Baigęs Švč. M. Marijos Gimimo parapijos pradžios mokyklą ir jos lituanistinę klasę *Marquette Park*, buvo priimtas į garbės studentų programą (*Honors program*) *St. Rita High School*, kurią baigė 1981 m. Buvo *Gold Honor Role* mokinių grupėje. Priklausė *National Honor Society*, buvo *Illinois State Scholar* ir gavo už pasižymėjimą moksle ketverių metų stipendiją. *Pre-Med* kursą, istoriją ir anglų kalbą studijavo *Loyola* universitete, *Maywood, Il.* Studijas baigė 1985 m. su *magna cum laude* diplomu iš istorijos

Dr. Linas A. Šmulskštys

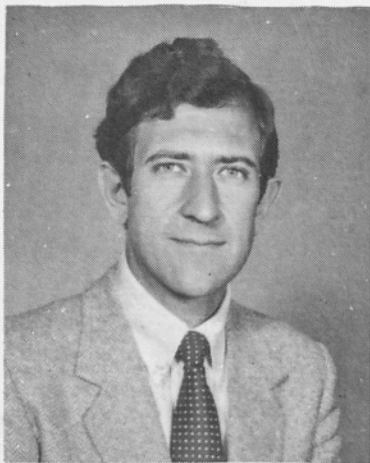
ir anglų kalbos. Priklausė Lojolos Lietuvių studentų klubui, istorijos draugijai *Phi Alpha Theta*, Jėzuitų garbės draugijai *Alpha Sigma Niu*. Mediciną studijavo *Loyola University Stritch School of Medicine, Maywood, Il.* Studijas baigė ir 1989 m. birželio 10 d. gavo medicinos daktaro laipsnį. Atlikdamas rezidentūrą *Christ Hospital, Oak Lawn, Il.*, ruošiasi vidaus ligų specialybei.

● **Dana Dirkytė**, Vytenio ir dr. Angelikos Dirkių, gyv. *Lemont, Il*, duktė baigė studijas *Illinois* universitete ir 1989 m. birželio 9 d. gavo diplomą su daktaro laipsniu iš *Science of Pharmacy*.

● **Anthony R. Pivarunas** ir **John P. Vaikutis, Jr.** studijavo osteopatiją *Chicago College of Osteopathic medicine*. Studijas baigė ir 1989 m. gavo daktaro laipsnį.

● **Terry Carl Jakubaitis** studijavo mediciną *Rush Medical College*. Studijas baigė ir 1989 m. gavo medicinos daktaro laipsnį.

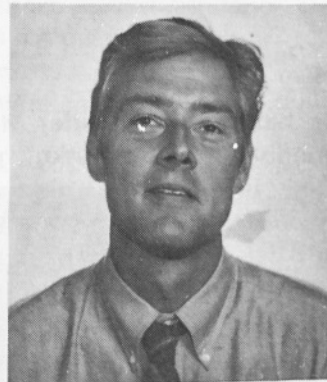
● **Dr. Alenas V. Pavilanis** š.m. kovo mėnesį buvo paskirtas bendrosios medicinos departamento direktoriumi *Maisonneuve-Rosemont* ligoninėje ir šeimų medicinos katedros profesoriumi Montrealio universitete. Jis bus atsakingas už šeimų gydymo skyrių, skubios pagalbos, geriatrijos, chroniškų ligų pacientų skyrių ir už jų slaugymą namuose. Jo vadovaujama departamente dirba apie 50 gydytojų ir 26 gydytojai-rezidentai. Minėtoje ligoninėje jis atidarė savo naują kabinetą ir mielai priima pacientus. Jo praktika yra bendroji medicina, bet ypatingą dėmesį jis skiria vaikų, paauglių ir jaunuolių gydymui.

Alenas Vytautas Pavilanis MD

Dr. Pavilanis gimė Paryžiuje, baigė *Princeton* universitetą JAV B.A. laipsniu ir 1973 m. baigė *McGill* universiteto medicinos fakultetą. Atlikęs interno tarnybą Britų Kolumbijoje, 7-rius metus dirbo šeimos gydytoju *Cowansville* ir *Knowlton* miestuose, Kvebeko provincijoje. 1979 m. išlaikė šeimos medicinos specialybės egzaminus (CCFP). 1983 m. iki 1989 metų buvo paauglių ir jaunuolių medicinos skyriaus vedėju Montrealio vaikų ligoninėje ir profesorius *McGill* universiteto pediatrijos ir šeimų medicinos katedrose. Dr. Pavilanis yra Rytinės Kanados paauglių medicinos sąjungos pirmininkas, taip pat Kanados šeimų gydytojų kolegijos Kvebeko skyriaus išdininkas ir Kanados informacijos publikacijų komiteto pirmi-ninkas.

Arūnas E. Aželis, MD — diplomuotas vidaus ligų ir gastroenterologijos specialistas. Medicinos specialistų grupėje pradėjo praktiką *Long Beach Island, N.J.* Dr. Aželis 1983 m. baigė medicinos studijas *Wright State* universiteto medicinos mokykloje. Vidaus ligų rezidentūrą atliko *Yale affiliated Norwalk* ligoninėje. 1986-1987 m. laikotarpyje buvo Yale medicinos mokyklos vidaus ligų skyriaus rezidentų viršininkas ir klinikinis instruktorius. Po to gilino studijas gastroenterologijoje ir išlaikęs tos srities egzaminus, pradėjo medicinos praktiką.

Arūnas E. Aželis, MD

Jonas Mališka, DDS 1953 metais baigęs Montrealio universiteto *Faculte de Chirurgie Dentaire*, daugiau kaip 30 metų dirba kaip *Charge de Clinique* Montrealio universiteto dantų medicinos fakultete. Kaip žinia, dr. Mališkai vėl buvo pratęsta sutartis su universitetu ateinantiems 3 metams. Dr. Mališka aktyviai domisi Lietuvoje dabar vykstančiais pasikeitimais — šių metų pavasarį jis dalyvavo Lietuvos gydytojų suvažia-vime.

MŪSŲ MIRUSIEJI

● **Petras A. Atkočiūnas, D.D.S.**, 94 m. amžiaus, mirė 1989 m. birželio 9 d. *River Forest, IL* ir palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse *Chicago, IL*. Velionis gimė ir augo Lietuvoje. Atvyko į JAV 1918 m. Čia dirbo, mokėsi ir studijavo odontologiją. Baigęs studijas, gavo D.D.S. laipsnį. Gyveno ir dirbo *Cicero, IL*. Priklausė *American, Illinois* ir *Chicago Dental Assoc., Knights of Columbus Cardinal Council, Illinois* Lietuvių gydytojų draugijai, Lietuvos Vyčiams, ALT-ui, ALRK Susivienijimui, Lietuvių Prekybos rūmams, Šv. Vardo draugijai *Cicero, IL*. Buvo rėmėjas Šv. Kazimiero seserų, Tėvų Marijonų, Balzeko Lietuvių Kultūros miziejiaus Čikagoje.

Abraitis Julijonas, 97 metų amžiaus, mirė Klevlande, Ohajuje. Mediciną studijavo Rusijoje ir 1917 m. pirmąją laidą baigė Maskvoje Lenino vardo medicinos institutą. Mirė vasario 4 d. 1988 m. Buvo AMA narys.

Ona Spudaitė-Damienė (Damijonaitienė), D.D.S., 79 m. amžiaus, nuo vėžio ligos mirė 1989 m. rugsėjo 14 d. ir palaidota Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse *Chicago*. Velionė gimė 1910 m. spalio 6 d. Gataučių kaime, Linkuvos vals. Šiaulių apskrityje. Čia ji mokėsi ir 1932 m. baigė Linkuvos gimnaziją. Baigusi studijas, 1938 m. gavo dantų gydytojos diplomą. 1938-1944 m. vertėsi privačia praktika Šiauliuose. 1941 m. susituokė su inž. Jurgiu Damijonaičiu (Amerikoje pakeitė pavardę į Damas). 1944 m. pasitraukė į Vokietiją, kur 5-rius metus gyveno *Mueldorf* stovykloje. 1949 m. atvyko į JAV ir gyveno *Omaha, Ne*, o vėliau persikėlė gyventi į *Naperville, IL*. Ji priklausė

Ona Spudaitė-Damienė DDS

ateitininkams nuo pirmos gimnazijos klasės. Universitete buvo veikli studentų ateitininkų „Birutės“ draugovės narė. Buvo religinga, rėmė lietuvišką spaudą. Priklausė Čikagos ateitininkų sendraugių skyriui, Lietuvių dantų gydytojų draugijai ir lietuvių bendruomenei.

Steponas Geštautas, M.D. 76 metų amžiaus, mirė 1988 m. kovo 31 d., palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse *Chicago*. Velionis gimė Kražių mieste. Augo ir mokėsi Lietuvoje. Iš Vokietijos 1949 m. atvyko į JAV. Gyveno ir dirbo *Chicago*.

Marija Tunkūnaitė-Jankus, D.D.S., 67 m. amžiaus, nuo kraujo išsiliejimo į smegenis mirė 1989 m. kovo 28 d. *Palos Community* ligoninėje ir palaidota Tautinėse lietuvių kapinėse. Čikagoje. Velionė gimė 1921 m. spalio 8 d. Biržų apylinkėje, ten augo ir mokėsi. Baigė Biržų gimnaziją.

Maria Jankus DDS

Odontologiją pradėjo studijuoti Lietuvoje, bet 1944 m. turėjo pasitraukti į Vokietiją. Po II-jo pasaulinio karo odontologijos studijas tęsė ir baigė *Tuebingen* universitete. Atvykusi į JAV, porą metų gyveno pas gimines *Minnesota* valstijoje. Vėliau persikėlė į Čikagą ir dirbo *Cook County* ligoninėje gail. seserimi ir kartojo odontologijos studijas *Loyola* universitete. Studijas baigė ir 1956 m. gavo dektaro laipsnį — *D.D.S.* Tais pačiais metais susituokė su Vytautu Jankum, *PhD.* Gimus dukrelei *Elizabeth*, 1959 m. persikėlė gyventi ir dirbti į *Lemont, IL*.

Antanas Stankus (Stankevičius), M.D., 79 m. amžiaus, po ilgos ligos mirė 1989 m. spalio 1 d. Floridoje ir palaidotas greta, prieš daugelį metų

mirusio, sūnaus *Bethel* kapinėse, *Lincoln, IL*. Velionis gimė 1910 m. rugpjūčio 8 d. Lietuvoje, čia augo ir mokėsi. Mediciną studijavo Vytauto Didžiojo universitete Kaune. Priklausė studentų skautų korporacijai „Vytis“. Studijas baigė 1937 m. ir gavo medicinos gydytojo diplomą. Medicinos praktika vertėsi Lietuvoje. 1944 m. pasitraukė į

Antanas Stankus MD

Vokietiją. Atvykęs į JAV, atliko internatūrą ir išlaikė valstybinius egzaminus. Nuo 1952 m. gyveno ir dirbo *Lincoln, IL*. 1979 m. išėjo į pensiją ir išvažiavo su žmona dr. Janina gyventi į Floridą. Priklausė Lietuvių bendruomenei ir Amerikos medikų draugijoms.

Pranas Sutkus, M.D., atostogų metu staiga ir netikėtai mirė nuo širdies priepuolio 1989 m. vasario 20 d. *Puerto Vallarta*, Meksikoje. Parvežtas į Čikagą ir po gedulingų pamaldų Švč. Marijos Gimimo parapijos bažnyčioje *Marquette Park*, buvo nulydėtas į Šv. Kazimiero lietuvių kapines ir ten palaidotas. Velionis gimė 1925 m. liepos 9 d. Kėpstuose ir augo gausioje šeimoje. Mokėsi ir baigė Jurbarko gimnaziją. Po Antrojo pasaulinio karo pradėjo studijuoti mediciną *Tuebingen*, Vakarų Vokietijoje. Nebaigęs studijų, 1949 m. atvyko į JAV, gyveno, dirbo ir mokėsi Čikagoje. Korėjos karo metu buvo pašauktas į JAV kariuomenę ir dvejus metus tarnavo sanitaru Korėjoje. Grįžęs iš kariuomenės, gavo karo veterano stipendiją ir išvažiavo į *Heidelberg* universitetą Vak. Vokietijoje baigti medicinos studijų. 1955 m. gavo medicinos daktaro laipsnį. Atlikęs internatūrą Čikagoje ir *Alton, IL.*, ir išlaikęs valstybinius egzaminus, vertėsi privačia akušerijos-ginekologijos praktika *Harvey, IL* (Čikagos priemiestyje), o gyveno *Homewood, IL*. Buvo *Ingals Memorial* ligoninės gydytojų štabo narys. Priklausė *AMA, Illinois State Medical*

A.A. Dr. Pranas Sutkus

Society, Chicago Medical Society, Illinois Lietuvių gydytojų draugijai ir keletą metų jos pirmininkas. Taip pat priklausė Lietuvių bendruomenei, „Vilties“ draugijai, *BALFui, Beverly Shores* Lietuvių klubui. Studentų būdamas priklausė „Vilties“ tautininkų draugijai, o Čikagoje — tautinių korporacijų sambūriui. Su žmona dail. Ada Korsakaite-Sutkuviene užaugino ir išmokslino tris dukteris ir du sūnus.

Stanley A. Zmuidzinas, M.D., gyv. *Brentwood Nursing Home, IL*, mirė 1988 m. lapkričio 16 d. ir palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse *Chicago*. Velionis gimė 1895 m. rugpjūčio 19 d. Keturvalakioje, *Vilkaviškio* apskrityje. Jaunas atvyko į JAV. Mokėsi *Chicago*. Mediciną studijavo ir baigė *Chicago Medical School* ir 1929 m. gavo medicinos daktaro laipsnį.

Biežienė, Ona, prieš 12 metų mirusio dr. Stepono Biežio našlė, sulaukusi 91 m. amžiaus, mirė *Long Valley, N.J.* Dr. ir ponis Biežiai buvo (gyvendami Čikagoje) aktyvūs Lietuvių gydytojų draugijos nariai. Dr. Biežis buvo pirmasis Liet. Gydytojų sąjungos leidžiamo „Biuletenio“ ir 1922-1923 m. ėjusio Amerikos lietuvių Doktorų draugijos žurnalo „Gydytojas“ redaktorius.

Dr. Raimundo Čerškaus, gyv. *Birmingham, MI.*, tėvas a.a. dr. Antanas Čerškus mirė 1989 m. kovo 2 d.; palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse *Chicago*.

Dr. Vytauto Karoblio, gyv. *Ripley, OH*, žmona, gail. sesuo, a.a. Antanina Genytė-Karoblienė po ilgos ir sunkios ligos mirė 1989 m. gegužės 5 d. *Ripley* ligoninėje, sulaukusi 82 metų amžiaus. Palaidota *Ripley* kapinėse.

Dr. Birutės Škėmaitės-Kasakaitienės, gyv. *Chicago*, vyras a.a. Bronius Kasakaitis mirė 1989 m. vasario 1 d., palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse.

Dr. Gražinos Ūsaitės-Pauliukonienės, gyv. *Parma, OH.*, vyras a.a. inžinierius Ričardas Pauliukonis, 68 metų amžiaus, po ilgos ir sunkios ligos mirė 1988 m. lapkričio 12 d. *Cleveland* ir ten palaidotas.

Dr. Aldonos Kulvelytės-Paškienės, gyv. *Rochester, MI.*, vyras a.a. Antanas Paškus netikėtai mirė 1988 m.

Dr. Liudmilo Petrauskienės, dantų gydytojos, gyv. *Oak Park, IL.* vyras, a.a. teisininkas Jonas Petrauskas, 76 m. amžiaus, po ilgos ligos mirė 1989 m. birželio 12 d.

Dr. Rimvydo ir a.a. dr. Giedrės Sidrių duktė, taip pat dr. Algio, Jono ir Lino Sidrių sesuo, *Marymount, Los Angeles* mokyklos mokytoja, a.a.

Vida Sidrytė rugpjūčio mėn. žuvo, nukritus lėktuvui Pakistano kalnuose.

Dr. Danguolės Surantienės, gyv. *Rockford, IL.*, motina a.a. Monika Raubaitė-Stankaitienė, buvusi mokytoja, po ilgos ligos mirė 1989 m. gegužės 13 d. Buvo gimusi 1897 m. liepos 5 d. Lietuvoje.

Dr. Danos Sutkutės, gyv. *Homewood, Ill.*, tėvas a.a. dr. Pranas Sutkus staiga mirė 1989 m. vasario 20 d., palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse *Chicago*.

Dr. Laimutės Griniūtės-Šmulskštienės, gyv. *Chicago*, vyras a.a. teisininkas Liudvikas Šmulskštys, būdamas 87 m. amžiaus, mirė 1989 m. vasario 27 d., palaidotas Šv. Kazimiero lietuvių kapinėse *Chicago*.

Dr. Mindaugo Vyganto, gyv. *Winnetka, Il.*, motina, a.a. Herta Maria Vygantienė, 85 m. amžiaus, mirė 1989 m. birželio 27 d. ir palaidota Tautinėse lietuvių kapinėse Čikagoje.

1987-1989 METAIS MIRUSIEJI IŠEIVIJOJE LIETUVIAI GYDYTOJAI

- 1 Alfonsas AŽUBALIS MD (1912-1989) Čikagoje
- 2 Bronė Vedeckytė-BALČIŪNIENĖ DDS (1911-1988) Klivlande
- 3 V. Faustinas BAZILIAUSKAS MD (1915-1987) Niujorke*
- 4 Antanas ČERŠKUS MD (1904-1989) Čikagoje
- 5 Jolanta GRIGALIŪNAITĖ MD (1940-1987) Čikagoje
- 6 Stasys JASAITIS MD (1927-1987) Bostone
- 7 Emilija JASEVIČIŪTĖ MD (1904-1988) Thunder Bay, Kanadoje
- 8 Jonas JURGILAS MD (1906-1987) Kalifornijoje
- 9 Albertas J. KAZLAUSKAS MD (1923-1988)*
- 10 Valteris J. KIRSTUKAS MD (1912-1988) Čikagoje*
- 11 Aleksandra Pacevičiūtė-KLIMIENĖ DDS (1920-1987) Klivlande
- 12 Irena Šemiotaitė-KYRIENĖ DDS (1922-1988) Čikagoje
- 13 Bronius LEPARSKAS DVM (1911-1987) Čikagoje
- 14 Katrina Čiurlionytė-MARTUVIENĖ DDS (1917-1987) Klivlande
- 15 Amelija Milukaitė-MATULAITIENĖ MD (1917-1988) Niujorke

* Nepriklausę PLGS.

- 16 Jonas Valdemaras MILERIS MD (1924-1989) Čikagoje
- 17 Kazimieras MOGENIS MD (1905-1987) Čikagoje
- 18 Bernardas J. PAVILONIS MD (1923-1987) Klivlande*
- 19 Gražina Strimaitytė PETRAUSKIENĖ MD (1921-1988) Australijoje
- 20 Leonardas Alfonsas PETRONIS MD (1935-1988) Argentinoje
- 21 Oskaras Jonas PUDYMAITIS MD (1901-1988) Toronte
- 22 Viktoras PUŠKORIUS MD (1919-1988) Klivlande
- 23 Petras RADVILA DVM (1903-1987) Šveicarijoje
- 24 Pranas SUTKUS MD (1923-1988) Čikagoje
- 25 Jonas ŠEMOGAS (Šegamogas) MD (1911-1988) Havajuose
- 26 Juozas ŠIDAGIS MD (1914-1987) Mičigane
- 27 Florijonas TALLAT-KELPŠA MD (1894-1988) Čikagoje
- 28 Adelė TRAKIENĖ MD (1920-1988) Čikagoje
- 29 Jadvyga URBONAVIČIŪTĖ MD (1901-1987) Niujorke
- 30 Juozapas Augustas VALADKA MD (1916-1987)*

KRONIKA

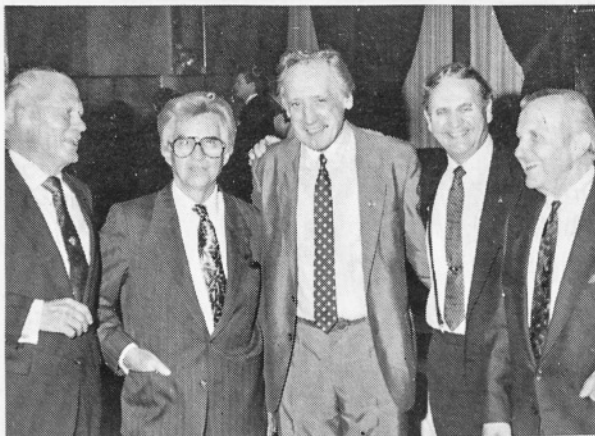
● **Dr. Nijolė Remeikienė**, dantų gydytoja, gyv. *Chicagoje*, šių metų birželio mėn. buvo Lietuvoje (vyras negavo vizos), dalyvavo įspūdingame ištremtųjų lietuvių minėjime birželio 14 d. Kaune. Grįžusi savo įspūdžius pasakojo „MARGUČIO“ radijo laidoje birželio 20 d. Čikagoje.

● **Dr. Petras V. Kisielius**, urologas, gyv. *Chicago*, birželio 23 d. skaitė paskaitą apie padėtį okup. Lietuvoje *Amnesty International* Amerikos sekcijos suvažiavime Čikagoje. Suvažiavime dalyvavo žmogaus teisėmis suinteresuoti ir tarptautinei amnestijai priklausą asmenys.

● **Dr. Domas Lapkus**, internistas ir pulmonologas, priimtas į *Palos Community Hospital, Palos Heights, Il.* gydytojų štabą. Vidaus ligų ir plaučių ligų specialybę įsigijo *Loyola University Medical Center, Chicago*.

● **Dr. Kazys Bobelis**, gyv. *Floridoje*, VLIKO valdybos pirmininkas, dalyvavo Paryžiaus tarptautinėje Helsinkio aktą pasirašiusių valstybių konferencijoje ir, atvykęs į Čikagą, birželio 25 d. Jaunimo centre padarė pranešimą spaudos atstovams ir visuomenei. Pranešimą organizavo Lietuvos Tautinė sąjunga.

● Susirinko pilnutėlė Jaunimo centro didžioji salė klausytojų išgirsti Lietuvos persitvarkymo sąjūdžio seimo tarybos pirmininko prof. Vytauto Landsbergio pranešimą Čikagos lietuviams liepos

Doc. Albertas Svičiulis, Vilniaus un-to med. fakulteto dekanas su čikagiečiais. Iš k. d-rai F. Kaunas, V. Urba, A. Svičiulis, G. Balukas ir K. Ambrozaitis. Foto J. Tamulaitis

8 dieną. Susirinkimą atidarė **dr. Antanas Razma**, Amerikos Liet. Bendr. valdybos pirmininkas, o susirinkimui vadovavo **dr. Petras V. Kisielius**. Susirinkime dalyvavo ir prof. Landsbergio žmona Gražina Ručytė-Landsbergienė, muzikė-pianistė, buvusi Sibiro tremtinė, Lietuvos operos koncertmeisterė.

● **Dr. Saulius Cicėnas**, Vilniaus onkologijos mokslinio tyrimo instituto krūtinės ląstos chirurginio skyriaus vedėjas ir **dr. Tarvilas Norkus**, mikrochirurgas, Kauno medicinos instituto docentas, dalyvavo pasaulio chirurgų kongrese, kuris įvyko rugsėjo 10-16 dienomis *Metro Convention Center* Toronte, Kanadoje. Dr. Cicėnas kalbėjo apie savo patyrimą gydant plaučių vėžį. Dr. Norkus kalbėjo apie plastines operacijas, padengiant apnuogintas galvos smegenis. Abu gydytojus pasitiko ir globojo Petras Regina su žmona. Abu gydytojai atvažiavo su Sovietų Sąjungos 20-ties žmonių grupe, kuriai vadovavo prof. dr. **Boris D. Sauchuk**.

● **Dr. Kazys Bobelis**, VLIKO valdybos pirmininkas ir Pranas Povilaitis, Lietuvos krikščionių demokratų sąjungos gen. sekretorius, dalyvavo Krikščionių demokratų internacionalo kongrese, kuris įvyko rugsėjo 18-20 dienomis Gvatemaloje.

● XVII Pasaulio lietuvių gydytojų sąjungos suvažiavimas buvo rugsėjo 2-3 dienomis *Hyatt* viešbutyje, *Oakbrook, Il.* Dalyvavo daug gydytojų iš įvairių valstijų, svečių ir keletas gydytojų iš Lietuvos. Mokslinėje programoje skaitė paskaitas **dr. A. Vanagūnas** iš Čikagos, **dr. A. Kerpė** iš Čikagos, **dr. A. Pakalniškis** iš Čikagos ir Audrius

Būrelis gydytojų, dalyvavęs politiniame seminare Dainavoje 1989 m. vasarą. Suklupę iš k.: A. Razma, N. Bražėnaitė-Paronetto ir V. Majauskas. Stovi: V. Saulys, A. Šležas, K. Ambrozaitis, D. Bieliauskienė, P. Kisielius, V. Majauskienė, ?, B. Krakaitis, Z. Brinkis, V. Musonis ir E. Lenkauskas

V. Plioplys, gyv. Washington, D.C. Suvažiavimo metu buvo pagerbtas **dr. Jonas Adomavičius**, gyv. Čikagoje, už medicinos žinių populiarinimą lietuvių tarpe.

● **Ateitininkų medikų korporacija „GAJA“** susirinkimas įvyko rugsėjo 3 d. Hyatt viešbutyje, Oakbrook, Il. Simpoziume įspūdžius iš Lietuvos medicinos atžvilgiu pasakojo dr. V. Šaulys, dr. D. Lapkus ir dr. L. Sidrys. Susirinkime dalyvavo daug korporantų-korporančių ir svečių. Po susirinkimo buvo vakarienė. Korporacijos valdybos pirmininkas yra dr. Domas Lapkus, gyv. 8709 W. 98th Str. Palos Hills, Il, 60465.

Trumpas pasitarimas prieš pradėdant „Gajos“ susirinkimą: iš k. vicepirm. P. Kieielius ir pirm. D. Lapkus

● **Eugenijus Gedgaudas MD** šių metų rugsėjo mėnesį vėl buvo pagerbtas radiologų sąjungos-Minesotos universiteto medicinos fakulteto radiologijos katedrą pavadino Vilhelminos ir Eugenijaus Gedgaudų vardu. Budapešto (Vengrija) universiteto medicinos fakultetas dr. Gedgaudui suteikė garbės daktaro laipsnį už pagalbą planuojant kardiologijos laboratorijas. VI Lietuvių Mokslo ir kūrybos simpoziumas jam įteikė žymenį už darbus medicinos moksle, ypač širdies ligų diagnostikoje.

● **Dr. Jonas Hermanavičius**, 1940 m. baigęs VDU medicinos fakultetą, vokiečių okupacijos metu medicinos praktika vertėsi Žemaitijoje, Gargžduose. Sovietams grįžtant, apleido Lietuvą 1944 m., po karo išvyko į Venecuelą, kur medicinos praktika verčiasi jau 40 metų Guerico miestelyje, Lara provincijoje. Dr. Hermanavičius labai populiarus ir mėgstamas vietinių žmonių. Žinomas kaip didelis humanistas. Jo net vardines tenai švenčia visas miestelis. 1949 m. birželio 2 ir 3 dienomis, gyventojai iš pagarbos jam, po pamaldų su orkestru ir vėliavomis, padėjo vainiką žuvusiems ir linksmino jį savo tautiniais šokiais. Minint jo 25 metų „daktaravimo“ sukaktuves, gubernato-

Dr. Jonas Hermanavičius (vidury) su šeima. Iš d-ro dešinės — žmona Sigrida, iš jo kairės — duktė Irena.

rius jį apdovanojo ordinu, už naujos instrumentų sterilizavimo sistemos įvedimą. Ta proga vietiniai gyventojai šventė visą savaitę. Dr. Hermanavičius Guerico miestelyje yra įsteigęs 20 lovų ligoninę. Šįmet ta ligoninė pavadinta dr. Jono Hermanavičiaus vardu. Tai yra bet kur retas atžymėjimas gydytojui, dirbusiam vietovėje, kad ir 40 metų. Jis buvo vienintelis gydytojas, dabar miestelyje dirba jau 7 gydytojai. Miestelis yra daugiau kaip 400 km nuo Venezuelos sostinės Caracas. Dukters ir sūnaus šeimos gyvena toje pačioje apylinkėje.

● **Gydytojų korporacijos „Fraternitas Lithuanica-Patria** visuotinis susirinkimas buvo rugsėjo 3 d. Hyatt viešbutyje Oakbrook, Il. Dr. V. Tauras skaitė paskaitą apie korporacijos gyvenimą ir išrinkta korporacijos valdyba. Po susirinkimo buvo vakarienė. Korporacijai vadovauja dr. Algis Paulius, gyv. 109 Shagbark Lane, Elgin, IL 60120.

● **Dr. Mindaugas C. Vygantas**, gyv. Winnetka, Il, ilgametis BALFo direktorius, vienas iš stambesniųjų aukotojų ir rėmėjų, buvo BALFo seimo rengimo komiteto pirmininkas. Jubiliejinis 45 metų veiklos seimas įvyko spalio 14 d. Jaunimo centre, Čikagoje. Ta proga dr. Mindaugas ir dr. Austė Vygantai paaukojo 5000 dolerių.

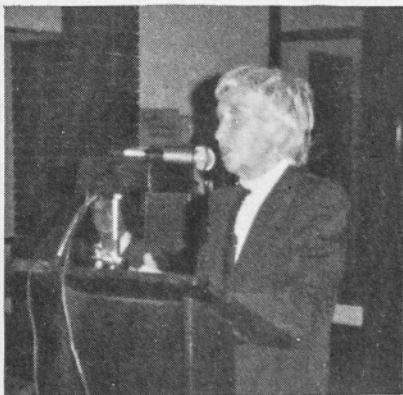
● **Dr. Rasa Šilėnaitė**, chirurgė, JAV aviacijos majorė, dirba aviacijos bazės ligoninėje ir yra vieno skyriaus direktorė. Jos sesuo Rima Šilėnaitė, pernai baigusi teisės mokslus, irgi įstojo į JAV karo aviaciją.

● **Dr. Maria ir dr. J. Uleckai**, gyv. Toronte, Ont. Kanadoje, paaukojo 10,000 dolerių Vasario 16 d. gimnazijos mokinių reikalams.

● **Dr. Jūratė ir dr. Česlovas Norvaišai**, abu gydytojai iš Kauno, pasižymėję ir pasaulyje žinomi šokėjai, 11 metų Lietuvos estradinių šokių čempionai ir abu šokių mokytojai Kaune, kalbėjo apie balinius šokius ir juos demonstravo lapkričio 3 d. Balzeco Lietuvių kultūros muziejuje Čikagoje. Dr. Jūratė yra Kauno medicinos instituto docentė. Dr. Česlovas šiuo metu domisi sporto medicina ir jos pritaikymu balinių šokių atlikėjams.

● **Dr. Aleksandras Bendoraitis**, medicinos ir teologijos mokslus baigęs Prancūzijoje, jau 20 metų gyvena ir dirba pietų Amazonėje, Brazilijoje, pas *Ksapakuri* genties indėnus. Jis džunglėse įsteigė 55 medicinos taškus ir patogesniai susisiekimui pastatė 22 metrų ilgio laivą-ligoninę, kurią pavadino „*Lithuania*“.

● Dr. Budrio vardo foto archyvo foto parodos, įvykusios Čiurlionio galerijoje, š.m. spalio mėn. 3 d. užbaigtuvėse Jaunimo centro kavinėje buvo paskelbti konkurso laimėtojai už geriausiai atliktus darbus. Dr. Milda Budrienė įteikė Foto archyvo skirtas pinigines premijas ir dėkojo parodos rengėjams, fotografams ir parodą lankiusiems.

Dr. M. Budrienė kalba Foto archyvo parodos proga

● **Dr. Konstancija Paprockaitė-Šmitienė M.D.**, gyv. *New York, N.Y.*, dalyvavo Rehabilitacinės medicinos gydytojų suvažiavime, kuris įvyko lapkričio 4-10 dienomis *San Antonio, Texas*.

● **Ohio Lietuvių gydytojų draugija** savo 33-ją kultūrinę 1000 dol. premiją paskyrė Liudui ir Aleksandrai Sagiams, „Grandinėlės“ įkūrėjams ir tautinio šokio puoselėtojams. Premijos įteikimas buvo lapkričio 12 d. Lietuvių namuose, *Cleveland, OH*.

● **Illinois Lietuvių gydytojų ir dantų gydytojų draugijos** susirinkimas įvyko 1989 m. lapkričio 12 d. Lietuvių centre, *Lemont, IL*. Susirinkimas sprendė įvairius draugijos reikalus. Po susirinkimo

buvo vakarieni. Draugijos pirmininkas yra dr. Edmundas Vižinas.

● **Dr. A. Statkevičius**, psichiatras, gyv. *Chicago'je*, dalyvavo Pasaulinės Psichiatrų sąjungos kongrese, kuris įvyko 1989 m. spalio 11-17 dienomis Atėnuose, Graikijoje. Savo įspūdžius aprašė dienraštyje „*Draugas*“, 1989 m. lapkričio 9 d.

● **Dr. Jonas Adomavičius**, gyv. Čikagoje, įteikė kiekvienam Vilniaus universiteto dainų ir šokių ansamblio nariui po 100 dolerių ir kiekvienam medikui davė papildomą šimtinę. Vilniaus universiteto ansamblis gastroliavo spalio 7-9 dienomis Jaunimo centre, Čikagoje.

Dr. Algirdas Statkevičius perduoda PLGS žymenį d-ruį Jonui Adomavičiui „už nenuilstamą medicinos žinių populiarinimą lietuviams išeivijoje“. Foto C. Genutis

● **Domas Lapkus, MD** priimtas į *Palos Community* ligoninę dirbti gydytoju. Dr. Lapkus yra vidaus ligų ir specialiai plaučių ligų specialistas (pulmonologas). Specialybę įsigijo *Lojolos universiteto medicinos centre, Maywood, Illinois*. Jis yra biagęs *Loyola Strich* medicinos mokyklą (*Chicago Medicine, #17, 1989*). Pažymėtina, kad dr. Lapkus yra aktyvus visuomeninėje veikloje, aktyvus „*Gajos*“ korporacijos narys ir šiuo metu pirmininkauja.

● Ilinojaus valstijoje yra 7 medicinos mokyklos, kurios šiemet paruošė daugiau negu 900 gydytojų. Tarpe 1989 metais Ilinojuje medicinos studijas baigusiujų yra 5 lietuviai (tiksliau būtų: 5 su lietuviškomis pavardėmis). Čikagos osteopatinės medicinos kolegiją baigė 95, iš jų 2 lietuviai: Antanas R. **Pivoriūnas** ir Jonas P. **Vaikutis, Jr.**, *Lojolos universiteto Stritch* vardo medicinos mokyklą baigė 118, tarpe jų ir Linas Audrys **Šmulskštys**. *Rush* medicinos kolegiją baigė 110, tarpe jų Richard Heinrich **Rupkalvis**. *Pitzker*

medicinos mokyklą baigė 99, tarpe jų ir Sandra Rasa Valaitis.

● **Dr. Vytauto ir Irenos Pavilanių** jauniausioji duktė **Ingrida-Jūratė** š.m. gegužės mėnesį ištekdėjo už **Andrew Clarkson Sharp**. Ingrida yra baigusi elektros inžinerijos mokslus *Reusselaer* politechnikos institute ir dirba pagal savo specialybę Montrealyje.

Ingrida Jūratė Pavilanytė ir Andrew C. Sharp

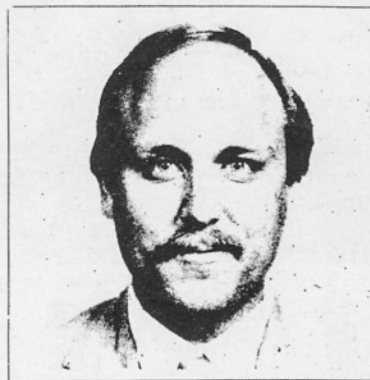
● **Dr. Mindaugas Vygantas**, gyv. *Winnetka, Il*, demonstravo vyriškus rūbus madų parodoje, kuri buvo spalio 15 d. Jaunimo centre, Čikagoje. Madų parodą ruošė Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų rėmėjos, norėdamos paremti vaikų laikraštį „Eglutė“.

● Kauno Medicinos Institute veikia katalikiška korporacija „PATRIA“ ir leidžia 8 puslapių laikraštėlį „Bičiulis“. Redakcija gavo septintą numerį, datuotą gegužės 31, 1989. Išleistas akademinų metų pabaigoje. Redaktorius Dalius Bansevičius. Leidinys padeda suprasti šių dienų jaunųjų akademikų nuotaikas ir galvojimą. Laiške mums korporacijos vardu rašo gydytoja Irena Asanaitė, kad korp! PATRIA įsikūrusi 1988 m. lapkričio mėnesį. Korporacijos nariai dirba labdaros darbus. Slaugo senus, invalidus, rūpinasi jų gydymą ir vargšų maitinimu. PATRIA palaiko ryšį su Lietuvių katalikų labdarių sąjunga Amerikoje ir jos pirmininku dr. L. Sidriu. Sveikina MEDICINOS žurnalą ir jo redakciją.

MEDICINA dėkoja už sveikinimus. Džiaugiamės kilniais korporantų darbais. Linkime išvermės vykdant organizacijos idealus. Mes įjungsim PATRIA į MEDICINOS skaitytojų sąrašą.

● **Blažys Lorie Ann**. Gimė 1951 Worcester, Ma. Baigė *Autonoma University of Guadalajara* — 1979 m. Specialybė — vidaus ligos *Amer. Board-Internal Medicine-1985 m.* Turi *New York, Massachusetts, New Hampshire* valstybinės praktikos teises. Praktikuoja *New York, N.Y.*

● **Dr. Juozas A. Stankaitis**, gyv. *Orchard Park, N.Y.*, paskirtas *Medical Director of Blue Cross of*

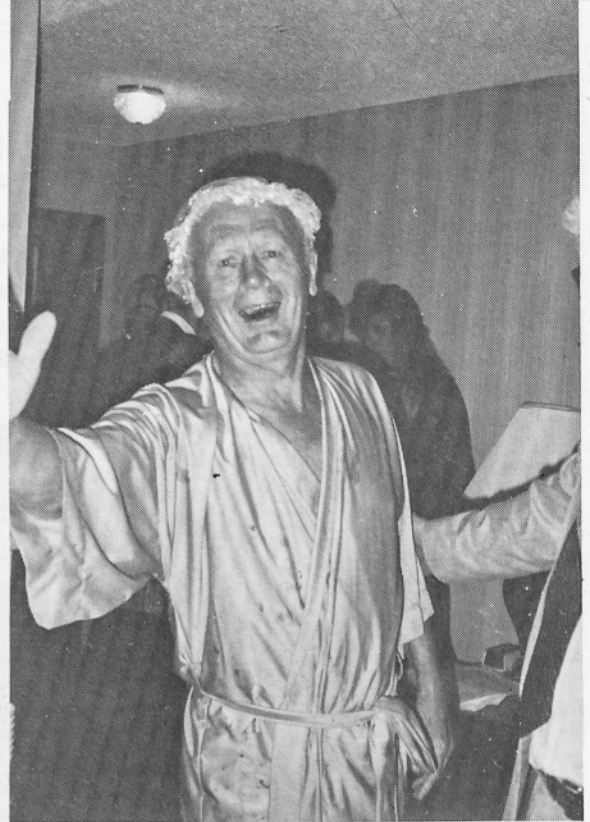

Rochester. Dr. Stankaitis taip pat yra *Medical Director on the Board of Directors of the Lithuanian Roman Catholic Alliance.*

Pirmoji Lietuvių Medikų Konferencija Punske

1989 m. Punsko lietuvių laikraštis „Aušra“ rašo, kad 1988 m. lapkričio 19 dieną Punsko ambulatorijos svetainėje buvo suruošta lietuvių medikų konferencija. Buvo numatytos dvi temos medikams ir kitos dvi bendro pobūdžio (apie lietuvių kalbą ir Lietuvos gyvenimo aktualijas).

Paskaitininkė gydytoja Onutė Paransevičiūtė aptarė cukrinį diabetą, panaudodama skaidres. Pasakojo apie diabeto gydymui naudojamus vaistus, švirkštus, aparatus (turbūt — diagnozei?). Kita paskaita buvo gydytojo P. Zimnicko apie opaliges. Jis nušvietė ligų istoriją, susirgimo priežastis ir ligos eigą. Paskaitininkas pademonstravo naujoviškus gastrokopinius aparatus opaligės diagnozei. Profilaktiškai yra svarbu atsakyti kai kurių įpročių, kaip rūkymo ir alkoholio vartojimo. Paskaitininkas pasakojo, kaip Lenkijos medikai bendradarbiauja su Lietuvos gydytojais. Kita paskaita buvo mokytojo Algio Uzdilos — tema „Žodis — dvasios ligų praraiška“. Gydytoja Janina Paransevičienė skatino medikus rodyti daugiau visuomeninio aktyvumo, tautinio orumo ir burtis bendriems darbams. Šitam krašte (Punske?) esama apie 100 lietuvių medikų. Šitoje konferencijoje dalyvavo 10 gydytojų ir 17 medicinos seserų. Buvo kalbėta apie ruošimą Naujųjų Metų bendro sutikimo.

Dr. F. Kaunas LB tarybos suvažiavime Cleveland'e suvaidino Eskulapą. . .

Pensininkas dr. Domas Giedraitis, metęs mediciną, plaukia per gyvenimą su atkimšta alaus bonka. . .

Dr. Jonas Šalna birželio mėnesį Kanadoje demonstravo kaip operuoti lydekas

Intymūs patarimai jaunamartei (AG Razma, jaunamartė Asta, A. Razma ir P. Kisielius)

Prof. Vardys iš delno linijų pranašauja dr. Budrienės ateitį. . .

LIETUVOS GYDYTOJŲ SĄJUNGA

1990 m. gegužės 20-24 dienomis KAUNE ruošia

VII gydytojų SUVAŽIAVIMĄ

1989 metais buvo atkurta Lietuvos gydytojų sąjunga.

Sąjungos tikslas — sveikatos apsaugos persitvarkymas Lietuvoje medicinos mokslo pažangos pagrindais. Bus sudaroma galimybė aplankyti svarbesnes vietas Lietuvoje.

LGS kviečia kuo gausiausiai dalyvauti suvažiavime. Jau dabar galima registruotis suvažiavimui per PLG sąjungos valdybą arba tiesiog:

LGS sekretoriatas
P.O. Box 1011
233007 KAUNAS, LIETUVA

A. Marcinkevičius, LGS prezidentas
Zigmundas V. Satkevičius, VII-to LGS
suvažiavimo pirmininkas

1990 METŲ LAMA ŽIEMOS SEMINARAS
įvyks vasario 17-25

WHISTLER rezorte, Kanadoje
apie 75 mi. į šiaurę nuo Vancouver'io, B.C.,

Apgyvendinimas ir paskaitos —
Delta Mountain Inn

Registruokitės pas Birutę Zalatorienę:

TRAVEL ADVISERS, INC.
1515 North Harlem Ave. Suite 110
OAK PARK, ILLINOIS 60302
(312) 524-2244

MEDICINA
3038 W. 59th St.
Chicago, IL 60629

Address correction requested

